ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ:

ΝΕΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΤΗΣ ΣΚΑΛΚΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ

(Α.Μ.1012201603020)

ΘΕΜΑ: «Η βαυαρική αντιβασιλεία του Γεωργίου Λουδοβίκου φον Μάουερ (1833-1834)»

Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Θ. Χρήστου

Συνεπιβλέπων Καθηγητής: κ. Ι. Μιχαηλίδης

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2020

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος …….....5

Εισαγωγή …….....6

Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΌΘΩΝΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

1.1. Η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα μετά την Επανάσταση ……..... 7

1.2. Τα αίτια της εκλογής του Όθωνα ως βασιλιά της Ελλάδας …… 9

1.3. Η εκλογή των μελών της Αντιβασιλείας ……...11

1.4. Ο ρόλος των Μεγάλων Δυνάμεων για την Ελλάδα ……...12

Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΌΘΩΝΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1. Το ταξίδι και η αποβίβαση του Όθωνα στην Ελλάδα ……....15

2.2. Η υποδοχή των Ελλήνων στον Όθωνα και την Αντιβασιλεία ……...16

2.3. Η άποψη του Μάουερ για την κατάσταση στην Ελλάδα ……...17

2.3.1. Η άγνοια της Γλώσσας ……...….18

2.3.2. Η άγνοια της ελληνικής πραγματικότητας …….....19

2.3.3. Τα κόμματα ……19

2.3.4. Η όψη που παρουσίαζε η χώρα …….20

2.3.5. Η πνευματική κατάσταση του τόπου ……..……...21

2.3.6. Το ντόπιο στοιχείο …….....21

2.3.7. Οι κληρικοί ……....22

2.3.8. Οι άρχοντες ή οι «επικεφαλής …….……..22

2.3.9. Οι στρατιωτικοί …….22

2.3.10. Οι χωρικοί …….23

2.4. Οι Έλληνες ομογενείς……...…….23

2.4.1. Οι Φαναριώτες…….23

2.4.2. Οι μορφωμένοι Έλληνες του εξωτερικού……...24

2.4.3. Οι Φιλέλληνες…….25

2.4.4. Οι κάτοικοι των Ιονίων νήσων……26

2.4.5. Οι προσδοκίες των Ελλήνων και Φιλελλήνων από την Αντιβασιλεία……26

Γ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1. Οι στόχοι της Αντιβασιλείας στην Ελλάδα ……...28

3.2.Τα πρώτα μέτρα της Αντιβασιλείας μετά την Αποβίβαση ……...…….29

3.2.1. Τα πρώτα δικαστήρια ……..... 29

3.2.2. Ο Αφοπλισμός ……32

3.2.3. Η οργάνωση του Ελληνικού Στρατού ……...….32

3.2.4. Το τάγμα του Σωτήρος ……...…....34

3.2.5. Το πολίτευμα στην Ελλάδα …….....34

3.3. Ο καθηγητής Γεώργιος Λουδοβίκος φον Μάουερ ……....37

3.4. Ο πρόεδρος κόμης Ιωσήφ Λουδοβίκος φον Αρμανσμπεργκ …… 40

3.5. Ο υποστράτηγος Κάρολος Γουλιέλμος φον Έϋντεκ …….....41

3.6. Η σχέση συνεργασίας των μελών της Αντιβασιλείας ……....43

Δ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΜΑΟΥΕΡ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1. Η οργάνωση της Διοίκησης ……...45

4.2. Η οργάνωση των δήμων …….....50

4.3. Η επιλογή νέας πρωτεύουσας …….....51

4.4. Η Εκκλησία και το εκπαιδευτικό σύστημα …….55

4.5. Το θέμα της μοναστηριακής περιουσίας ……62

4.6. Το εκπαιδευτικό σύστημα …….……..…65

4.7. Το Ορφανοτροφείο …….....66

4.8. Η Ίδρυση του Ελληνικού Σχολείου και Γυμνασίου στο Ναύπλιο …….....68

4.9. Το Διδασκαλείο του Μονάχου ……....70

4.10. Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια ……....71

4.11. Η έλλειψη διδακτικού προσωπικού …….....72

4.12. Η Αναμόρφωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος …….…...73

4.12.1. Τα Δημοτικά σχολεία …….…...73

4.12.2. Η Ακαδημία Επιστημών ……....76

4.12.3. Οι αντιδράσεις του τύπου ……..77

4.12.4. Καλλιτεχνική και Τεχνική Εκπαίδευση ……....78

4.12.5. Οι Οικονομικοί πόροι για την εκπαίδευση ……..79

4.13. Η ίδρυση των Βιβλιοθηκών και της Εθνικής Βιβλιοθήκης …….....80

4.14..Αρχαιότητες μουσεία και έφοροι αρχαιοτήτων …….……..81

4.15. Το Εθνικό τυπογραφείο και τα περί των τύπο …….....83

4.16. Ιδιωτικά τυπογραφεία και Δημοσιογραφία …….....85

4.17. Οι νόμοι περί Τύπου …….....86

4.18. Ο στρατός και ο στόλος ……..88

4.18.1. Τα τάγματα των ευζώνων ή κυνηγών ……..88

4.18.2. Η χωροφυλακή ……..90

4.18.3. Ο Στόλος ……..92

4.18.4. Τιμητικές διακρίσεις και αναμνηστικά μετάλλια ……....92

4.18 5. Μνημεία …….....93

4.19 Η οικονομική διοίκηση ……....94

4.19.1. Η ακίνητη ιδιοκτησία του κράτους …….....94

4.19 2.Αλυκές και Αλιεία ……...…..94

4.19.3. Το νομισματικό σύστημα ……...…..95

4.19.4. Η δεκάτη ……..96

4.19.5. Ο φόρος της βοσκής ……..…..97

4.19.6. Το Δάνειον …….....97

4.20. Η Οικονομική διοίκηση ……...100

4.21. Το Δικαστικό Σύστημα ……....101

4.22. Δικαστικά κτήρια και φυλακές ……....103

4.23. Η κατάσταση πολιορκίας και ο Στρατιωτικός Νόμος ……...104

4.24. Οι Πηγές του Δικαίου ……..105

4.25. Η γραπτή νομοθεσία ……....107

4.26. Οι 4 Κώδικες ……....108

4.27. Το Αστικό Δίκαιο …….....109

4.28. Το Προσωπικό Δίκαιο ……..110

Επίλογος …….....111

Πηγές και Βιβλιογραφία …….…..113

Παράρτημα…….....115

Περίληψη……..……..…...116

Πρόλογος

Μετά την Απελευθέρωση της Ελλάδας από την Οθωμανική Αυτοκρατορία κρίθηκε απαραίτητη η εύρεση ηγεμόνα, προκειμένου να επέλθει ομόνοια μεταξύ των Ελλήνων, να τερματίσουν οι εμφύλιες διαμάχες για την πολιτική εξουσία αλλά και η επιρροή ξένων δυνάμεων συμπεριλαμβανομένης και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με σκοπό την προώθηση δικών τους συμφερόντων.

Ο μόνος που ανταποκρίθηκε στο αίτημα της Ελλάδας για εύρεση ηγεμόνα ήταν ο φιλέλληνας βασιλιάς της Βαυαρίας Λουδοβίκος ο Ά, ο οποίος πρότεινε για βασιλιά το μικρότερο γιο του Όθωνα. Επειδή ο Όθωνας ήταν ανήλικος, μέχρι την ενηλικίωση του κρίθηκε απαραίτητο να επιτροπεύεται από τριμελή Αντιβασιλεία. Αυτή θα είχε ως στόχο να «βάλει τάξη στο χάος», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στα απομνημονεύματα του για την Ελλάδα το σημαντικότερο από τα μέλη της, ο Γεώργιος Λουδοβίκος φον Μάουερ, ο οποίος παρά την ανάμιξη του στην δίκη του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα ήρθε στην ταλαιπωρημένη Ελλάδα με καλή προαίρεση. Ο Μάουερ ήρθε προκειμένου να οργανώσει σημαντικότατους Θεσμούς όπως το δημόσιο, ιδιωτικό, εκκλησιαστικό δίκαιο, παιδεία και εκπαίδευση που θα αναλάμβανε ο βασιλιάς Όθωνας, αφήνοντας αιφνιδιαστικά όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στο βιβλίο του «Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ», στη μέση τις δικές του μελέτες.

Εισαγωγή

Από το 1821 ως το 1827 οι Έλληνες πολεμούσαν ασταμάτητα, με τους Οθωμανούς και τους Αιγύπτιους αλλά και μεταξύ τους. Οι πόλεμοι όμως αυτοί και οι διαμάχες άφηναν ασυγκίνητες της Ευρωπαϊκές Αυλές, όχι όμως και την κοινή γνώμη. Η κοινή γνώμη έμεινε αποσβολωμένη από τον αποτροπιασμό των γεγονότων που ακολούθησαν την καταστροφή του Μεσολογγίου από τους Τούρκους. Οι ηγεμόνες έμεναν απαθείς γιατί τους απασχολούσε η ισχύς της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, την οποία ήθελαν να περιορίσουν.

Ο μοναδικός από τους ηγεμόνες της Ευρώπης που τόλμησε να εναντιωθεί ανοιχτά στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και να εκδηλώσει τη συμπαράσταση του στον Ελληνικό λαό, όταν έμαθε για την καταστροφή του Μεσολογγίου που συγκλόνισε ολόκληρη την κοινή γνώμη, ήταν ο Βασιλιάς Λουδοβίκος ο Α΄ της Βαυαρίας. Το παράδειγμά του ακολούθησαν και κάποιο άλλοι ηγεμόνες της Ευρώπης αργότερα.

Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΕΠΙΛΟΓΉ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

1.1. Η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα μετά την Επανάσταση

Μετά το τέλος της Ελληνικής Επανάστασης και των πολιτικών διενέξεων που ακολούθησαν μεταξύ των Ελλήνων, η ανάμειξη των ξένων δυνάμεων στις ελληνικές υποθέσεις δεν επρόκειτο να λήξει με τον τερματισμό του Αγώνα. Η ξένη παρουσία με την μορφή τριών προστάτιδων Δυνάμεων Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας στα ελληνικά πράγματα, είχε σαν αποτέλεσμα να αυξηθεί η καχυποψία και ο φόβος μεταξύ τους, πώς αν κάποια χώρα αυτόνομα, ασκούσε επέμβαση θα επικρατούσε, εξασφαλίζοντας την αποκλειστική επιρροή στα ελληνικά πράγματα. Καθιέρωσαν λοιπόν ένα ιδιόμορφο διεθνές καθεστώς για την Ελλάδα, ένα είδος ευρωπαϊκής κυριαρχίας με την «εγγύηση ανεξαρτησίας των τριών Δυνάμεων».

Έτσι ο όρος «ανεξαρτησία» στο λεξιλόγιο των τριών συμμάχων αντιστοιχούσε με την ανεξαρτησία από την Τουρκία, με την ανεξαρτησία από τον αποκλειστικό έλεγχο κάθε μιας από τις Δυνάμεις όχι όμως και με την ανεξαρτησία από τον έλεγχο και των τριών προστάτιδων Δυνάμεων.

Δυστυχώς, οι Έλληνες δεν έμειναν αμέτοχοι στην δημιουργία συνθηκών που ευνόησαν τις Δυνάμεις να επεμβαίνουν στα Ελληνικά ζητήματα. Οι πολιτικές αυτές δυνάμεις, οι φατρίες, που κυριάρχησαν κατά την επαναστατική περίοδο, όφειλαν την ισχύ τους στην προσωπικότητα του κατά περίσταση ηγέτη- αρχηγού αλλά και στην οικογενειακή παράδοση και υπεροχή. Πέντε κυρίως οικογένειες κυριάρχησαν και διεκδίκησαν τα πρωτεία της ισχύος της πολιτικής εξουσίας το χρονικό διάστημα από 1821-1827:Οι Ζαΐμηδες, οι Λόντοι, οι Δεληγιανναίοι, οι Κουντουριώτηδες, και οι Μαυρομιχαλαίοι.

Κοντά σε αυτές τις ισχυρές οικογένειες, σημαντικοί διεκδικητές της εξουσίας ήταν οι Φαναριώτες Αλ. Μαυροκορδάτος, Θ Νέγρης, Δ. Υψηλάντης, αλλά και οι ισχυροποιούμενοι στρατιωτικά οπλαρχηγοί. Οι παραπάνω κυρίαρχες ομάδες συσπειρώθηκαν, μετά την Α΄ Εθνοσυνέλευση, σε δύο μεγάλους αντιμαχόμενους « κομματικούς »σχηματισμούς: το πολιτικό και το στρατιωτικό κόμμα. Λόγω της τοπικής ισχύος και της πείρας τους, οι πολιτικοί κατάφεραν να εκτοπίσουν τους στρατιωτικούς στον έλεγχο της πολιτικής εξουσίας.

Έτσι οι Μεγάλες Δυνάμεις. Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, αρχίζουν να ενδιαφέρονται για το ελληνικό έθνος και υπογράφουν στις 6 Ιουλίου 1827 τη Συνθήκη του Λονδίνου.

Αποτέλεσμα της πολιτικής που επικρατούσε τότε στο ελληνικό κράτος ήταν οι τρεις προστάτιδες Δυνάμεις να θεωρήσουν αναγκαία την εκλογή μονάρχη για να σταματήσουν οι διενέξεις μεταξύ των Ελλήνων και να επικρατήσει πολιτική σταθερότητα.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργηθούν τρία κόμματα το αγγλικό, το γαλλικό και το Ρωσικό. Το αγγλικό κόμμα με ηγέτη τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο είχε τους περισσότερους οπαδούς του στα Νησιά, το γαλλικό κόμμα με ηγέτη τον Ιωάννη Κωλέττη είχε τους περισσότερους οπαδούς του στην Ρούμελη ενώ το Ρωσικό κόμμα με ηγέτη τον Ανδρέα Μεταξά είχε τους περισσότερους οπαδούς του στην Πελοπόννησο, το Ρωσικό κόμμα στήριζε και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Το γαλλικό κόμμα από την άλλη είχε τη στήριξη του Γεώργιου Μάουερ και του Κάρολου Άμπελ

Σκοπός αυτής της συνθήκης ήταν να γίνει μια συνεννόηση Ελλάδας Τουρκίας με την μεσολαβήσει και των τριών Δυνάμεων.

Οι σχετικές προτάσεις μιλούσαν για μια ελευθερωμένη Ελλάδα με δική της αυτοδιοίκηση, η οποία όμως θα παρέμενε φόρου υποτελής στην Πύλη. Ακόμα την ίδια ημέρα αποφάσισαν συμπληρωματικά πως αν η Ελλάδα ή η Τουρκία δεν δεχόταν αυτή την διαμεσολάβηση θα τους την επέβαλαν δια της βίας.

Ύστερα από λίγο χρονικό διάστημα, οι Μεγάλες Δυνάμεις για να εκτελεσθούν τα συμφωνημένα της Συνθήκης του Λονδίνου αποφασίζουν να επιβιβασθεί γαλλικός στρατός στο Πεταλίδι. Το στρατιωτικό αυτό σώμα πρόσφερε μεγάλες υπηρεσίες για την αποκατάσταση της ησυχίας στην περιοχή, αρχικά υπό τον στρατάρχη Μαιζόν, μετά υπό τον στρατηγό Σνάϊντερ και τέλος υπό τον στρατηγό Γκεχενέκ.

Η επέμβαση αυτή, είχε μεγάλη σημασία και κατέληξε στις 8/20 Οκτωβρίου 1827, στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου και την επικύρωση της απελευθέρωσης των Ελλήνων.

Τον Ιανουάριο 1828 έρχεται ο κόμης Ιωάννης Καποδίστριας ως πρώτος αρχηγός του ελληνικού έθνους αναγνωρισμένος και από τις Μεγάλες Δυνάμεις.

Στις 22 Μαρτίου 1829 οι Μεγάλες Δυνάμεις υπογράφουν το Πρωτόκολλο του Λονδίνου, στο οποίο καθορίζονταν βασικά σημεία διαπραγματεύσεων μεταξύ Ελλάδας - Τουρκίας . Σύμφωνα λοιπόν με αυτό το Πρωτόκολλο, η Ελλάδα θα είχε δική της διοίκηση κάτω από την Οθωμανική επικυριαρχία, πληρώνοντας στην Πύλη έναν φόρο υποτέλειας από 1.000.000 τουρκικά γρόσια και μια χρηματική αποζημίωση.Το Πρωτόκολλο εκείνο ανακοινώθηκε στον Καποδίστρια τον Μάιο του 1829 .

Η Πύλη με δήλωση της στις 9 Σεπτεμβρίου 1829, υποσχέθηκε να συμφωνήσει με τις αποφάσεις της Διασκέψεως που επρόκειτο να γίνει.

Στις 3 Φεβρουαρίου 1830 η Ελλάδα ανακηρυσσόταν κράτος ανεξάρτητο με κληρονομική μοναρχία κατά σειρά πρωτοτοκίας και ο ηγεμόνας της θα έφερνε τον τίτλο **«Ηγεμών της Ελλάδος».**

Το 1830 ο Ιωάννης Γαβριήλ Εϋνάρδος έστειλε στην Ελλάδα 500.000 φράγκα και προσφέρθηκε να εγγυηθεί και για τα 1.100.000 φράγκα του δανείου που θα εκδιδόταν με την εγγύηση των τριών δυνάμεων.

Τα χρήματα που δάνεισε στην ελληνική κυβέρνηση θα του επιστρέφονταν με χαμηλό τόκο αφού πρώτα αυτή θα έπαιρνε το κανονικό δάνειο.

Ακόμα ενίσχυσε την Τράπεζα που ίδρυσε ο Καποδίστριας με 50.000 φράγκα αν και εκείνη την περίοδο αντιμετώπιζε μεγάλες οικονομικές δυσχέρειες.

1.2. Τα αίτια της εκλογής του Όθωνα ως βασιλιά της Ελλάδας

Τον Ιανουάριο του 1830 οι Μεγάλες Δυνάμεις όρισαν την έκταση του νέου κράτους το οποίο θα περιελάμβανε την Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα εκτός από την Ακαρνανία, τις Κυκλάδες την Εύβοια και τις μικρές Σποράδες.

Στις 22 Ιανουαρίου/3 Φεβρουαρίου 1830 οι Μεγάλες Δυνάμεις αναγνωρίζουν και επίσημα την Ανεξαρτησία της Ελλάδας με το Πρωτόκολλο –Διάσκεψη του Λονδίνου, που με το άρθρο 11 διευθετείται η επίλυση του ελληνικού ζητήματος. Σε αυτό καθορίζονται τα σύνορα του νέου Ελληνικού κράτους και ανακηρύσσεται αρχικά ως νέος ηγεμόνας της Ελλάδος, ο Λεοπόλδος του Σαξ-Κόμπουργκ Ζάαλφελντ, δούκας της Σαξονίας, ο οποίος ήταν η «απάντηση» της αγγλική διπλωματίας απέναντι στην «γαλλική». Αρχικά ο άγγλος φιλέλληνας λόρδος Γκίλφορντ που τότε βρισκόταν στα Επτάνησα με τον προστατευόμενο του Σπυρίδωνα Τρικούπη είχε να επιλέξει δυο ως υποψηφίουςγια τον ελληνικό θρόνο: τον Λεοπόλδο του Σαξ-Κόμπουργκ και τον άγγλο δούκα του Sussex.Ο Λεοπόλδος επιλέχτηκε αρχικά από τις Μεγάλες Δυνάμεις γιατί είχε πολεμήσει στην υπηρεσία του τσάρου της Ρωσίας και είχε συγγενικούς δεσμούς με την βασιλική οικογένεια της Γαλλίας, κάτι που θα βοηθούσε την κατάσταση σε διπλωματικό επίπεδο χωρίς να επιφέρει διαμάχες μεταξύ των Μεγάλων Δυνάμεων .

Αρχικά ο Λεοπόλδος δέχτηκε το θρόνο της Ελλάδας. Επειδή όμως δεν έγιναν δεκτοί οι όροι του για παροχή εγγυήσεων ασφάλειας και οικονομικής βοηθείας και επειδή τα νέα που λάμβανε από την Ελλάδα εκείνη την περίοδο δεν ήταν ενθαρρυντικά την 1 Ιουνίου 1830 παραιτήθηκε. Ο ίδιος θεώρησε ως υπεύθυνο για την παραίτησή του τον κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια.

Ωστόσο τόσο ο Ιωάννης Καποδίστριας όσο και η Γερουσία διατύπωσαν την λύπη τους για την παραίτησή του. Ο Λεοπόλδος ωστόσο, λίγο αργότερα αποδέχτηκε την πρόταση που του έγινε να αναλάβει το θρόνο του Βελγίου, μιας και εκεί αποδέχτηκαν τα αιτήματα του.

Μετά από την παραίτηση του Λεοπόλδου άρχισαν νέες διαπραγματεύσεις, αλλά το παράδειγμα του πρίγκιπα του Κομβούργου είχε κάνει τώρα αρκετά επιφυλακτικές τις διάφορες Αυλές και οι απαντήσεις ήταν από παντού αρνητικές. Με το θάνατο όμως του Καποδίστρια, η Διάσκεψη επιτάχυνε τις ενέργειές της και σκέφτηκε ότι ο καταλληλότερος για να αποδεχθεί το Στέμμα της Ελλάδας, ήταν ο δεύτερος γιος του βασιλιά της Βαυαρίας Όθωνας.

Έτσι ως επόμενη επιλογή, και αφού είχε θέση υποψηφιότητα μέσω του πατέρα του, εκλέχτηκε ο πρίγκιπας Όθωνας της Βαυαρίας, γεννημένος στο Σάλτσμπουργκ[1]. Ο Όθωνας, ήταν ο δεύτερος γιος του φιλέλληνα βασιλιά της ΒαυαρίαςΛουδοβίκου του Α΄ υποστηρικτή της Ελληνικής Επανάστασης και της βασίλισσας Θηρεσίας της Σαξονίας Χιλντμπουργκχάουζεν[2].

Με αυτόν τον τρόπο η Βαυαρία γινόταν το τέταρτο μέλος της συνθήκης και το μόνο ουδέτερο απέναντι στις τρείς Μεγάλες Δυνάμεις καθώς θεωρούνταν κράτος μικρής ισχύς σε σύγκριση με τις τρεις Μεγάλες Δυνάμεις και δεν θα μπορούσε να προκαλέσει μεταξύ τους σοβαρές αντιπαλότητες σε σχέση με το ελληνικό ζήτημα.

Ένας ακόμα λόγος που πιθανότατα επιλέχτηκε ο Βαυαρός πρίγκιπας Όθωνας, ήταν ότι η Βαυαρία ήταν μια χώρα η οποία δεν θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρές αντιζηλίες στις μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις αν εξασκούσε κάποια επιρροή στις ελληνικές υποθέσεις. Μια άλλη αιτιολογία ήταν ότι οι Έλληνες εκείνη την περίοδο ήταν έντονα πολιτικοποιημένοι και συνεπώς υπήρχε η πιθανότητα να εκμεταλλευτούν την πολιτική εξουσία για κομματικούς λόγους.

Ο διορισμός του Όθωνα έγινε μετά από πολλές καθυστερήσεις. Η πρώτη σχετική συμφωνία έγινε με το Πρωτόκολλο του Φεβρουαρίου του 1832 και επικυρώθηκε από τη Συνθήκη της 27 Απριλίου /7 Μαΐου 1832 που υπογράφτηκε μεταξύ της Βαυαρίας και των τριών Δυνάμεων[3].Ο μόνος βασιλιάς της Ελλάδος που θα φέρει αυτόν τον τίτλο θα ήταν ο Όθωνας αφού οι μετέπειτα διάδοχοί του θα πάρουν τον τίτλο του βασιλιά των Ελλήνων, επειδή έτσι ονομάζονταν οι Βυζαντινοί Αυτοκράτορες. Αυτό έγινε προκειμένου να υπάρξει μια ιστορική συσχέτιση και συνέχεια της Ελληνικής ιστορίας μιας και ο Όθωνας επρόκειτο να είναι ο πρώτος βασιλιάς μετά τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο.

Ακόμα ο ίδιος μπορούσε να μην ασπασθεί την Ορθοδοξία όμως οι απόγονοί του για να αναλάβουν το θρόνο της Ελλάδας, όφειλαν να είναι Ορθόδοξοι.

---

[1] «Όθωνας Α΄ ο Μεγαλοιδεάτης Βασιλιάς»
[2] «Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική Ιστορία», «Απομνημονεύματα Μακρυγιάννη»
[3] «Ιστορία της Παρακμής και κατάρρευσης του Ρωμαϊκού κράτους»

Ξεχάστηκε όμως να συμπεριληφθεί ο όρος, ότι η διαδοχή θα γινόταν με σειρά πρωτοτοκίας αρρένων, πράγμα που προστέθηκε αργότερα με υπόδειξη της Αντιβασιλείας, στη σύμβαση της 30 Απριλίου /11 Μαΐου 1832 .

Ακόμα οι Σύμμαχοι όφειλαν να υποστηρίξουν την Αντιβασιλεία, να εγγυηθούν ένα δάνειο από 60 εκατομμύρια φράγκα, σύμφωνα με το άρθρο 12 της διεθνής σύμβασης αλλά και να φροντίσουν για την αναγνώριση του Βασιλιά Όθωνα από τις Ευρωπαϊκές Κυβερνήσεις και να ανακοινώσουν αυτή την απόφαση στον ελληνικό λαό.

Ακόμα το Βαυαρικό Στέμμα θα έδειχνε την υποστήριξη του με χρήματα και αξιωματικούς και θα παρείχε στη Ελλάδα ταναγκαία μέσα για τη δημιουργία ενός σώματος αποτελούμενο από 3.500 άνδρες στρατιώτες και αξιωματικούς για την εκπαίδευση του ελληνικού τακτικού στρατού. Ακόμα ο τραπεζίτης βαρόνος Αϊχταλ ο οποίος ήταν και παλαιό μέλος του ελληνικού Κομιτάτου του Μονάχου και φιλέλληνας πρόσφερε μέρος από την ατομική του περιουσία.Το ποσό το οποίο πρόσφερε ανερχόταν σε δυο εκατομμύρια φράγκα με τόκο πολύ μικρό[4].

1.3. Η εκλογή των μελών της Αντιβασιλείας

Στους γραπτούς κανονισμούς της 11/23 Ιουλίου 1832 τους οποίους ετοίμασε ο ίδιος ο Λουδοβίκος ορίζονταν τα τρία μέλη της Αντιβασιλείας. Εκεί αναγράφονταν με ακρίβεια η εσωτερική οργάνωση και η λειτουργία της Αντιβασιλείας.

Τις αποφάσεις θα τις έκρινε η ψήφος της πλειοψηφίας, ενώ η συνεργασία και των τριών αντιβασιλέων θα επιβεβαιωνόταν με τις υπογραφές και των τριών μελών που θα ήταν απαραίτητες για τα έγγραφα που θα εξέδιδαν. Ακόμα οριζόταν ότι ένας από τους τρείς θα ασκούσε τα καθήκοντα του προέδρου-τελετάρχη.

Στις 23/Σεπτεμβρίου με 5/Οκτωβρίου ο βασιλιάς Λουδοβίκος με διάταγμα όρισε και επίσημα τους τρείς αντιβασιλείς. Ως πρόεδρος-τελετάρχης ορίστηκε ο Άρμανσμπερκ ενώ ως σύμβουλος και γραμματέας στο συμβούλιο της Αντιβασιλείας ορίστηκε ο Κάρλ φόν Άμπελ και ο Ι.Β. Γκράινερ ως Βαυαρός κρατικός λειτουργός και σύνδεσμος μεταξύ της Αντιβασιλείας και των Υπουργείων.

Η εκλογή τους δεν έγινε τυχαία γιατί ήταν άνθρωποι με αξιόλογη πολιτική φήμη και σημαντικές θέσεις στη Βαυαρία. Ιδιαίτερα ο Μάουερ, σπουδασμένος στο Παρίσι και στην Χαϊδελβέργη, ήταν εξαίρετος και φημισμένος νομομαθής και είχε χρηματίσει ως υπουργός Δικαιοσύνης στην κυβέρνηση της Βαυαρίας.

---

[4] Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 45 επ.

Ως άνθρωπος ήταν σχολαστικός, ευερέθιστος, αγέρωχος επίμονος αλλά επίσης εργατικός, γρήγορος και εύστροφος όσο αφορά την εκτέλεση των καθηκόντων του[5].

Οι αρμοδιότητες του κάθε μέλους καθορίζονταν με ακρίβεια ώστε να μη χαθεί πολύτιμος χρόνος και να αρχίσουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα το έργο τους, με του που θα έφταναν στην Ελλάδα.Έτσι οριζόταν αρχικά ότι ο Λουδοβίκος φον Μάουερ θα αναλάμβανε τα θέματα της δικαιοσύνης, της εκκλησίας και της παιδείας ο Έυδεκ τα στρατιωτικά και ναυτικά ζητήματα και τα αναπληρωματικά μέλη, ο Άμπελ και Γκράινερ θα συνέβαλαν στην εσωτερική διοίκηση, την εξωτερική πολιτική και τα οικονομικά.

Στο Ελληνικό έθνος τα συμφωνηθέντα ανακοινώθηκαν από τους Συμμάχους με μια κοινή διακοίνωση όπως όριζε η σχετική συνθήκη.

1.4. Ο ρόλος των Μεγάλων Δυνάμεων για την Ελλάδα

Μετά και την νομική υπόσταση του Ελληνικού Βασιλείου πρωταρχικός στόχος των Συμμάχων ήταν ο διορισμός της τριμελής αντιβασιλείας που θα συνόδευε και θα ασκούσε τα καθήκοντα του νεαρού Ηγεμόνα μιας και ήταν ανήλικος 17 ετών. Τα ονόματα των μελών της τριμελής αντιβασιλείας είχαν αναφερθεί στα πρακτικά της Διάσκεψης του Λονδίνου και ανακοινωθεί πριν την υπογραφή της Συνθήκης του Λονδίνου και είχαν επιλεγεί από τη Βαυαρική Βασιλική κυβέρνηση χωρίς όμως να έχει γίνει καμία συνεννόηση μαζί τους.

Εξαιτίας διαφόρων προβλημάτων η αντιβασιλεία συστάθηκε καθυστερημένα για πρώτη φορά και προσωρινά στις 29 Σεπτεμβρίου 1832, τη μέρα που ο Βασιλιάς Όθωνας είχε την ονομαστική του εορτή. Ο επίσημος διορισμός έγινε την 1 Οκτωβρίου.

Σύμφωνα με αυτό η Γαλλία, η Αγγλία και η Ρωσία με την εξουσία που τους είχε αναθέσει το ελληνικό έθνος, πρόσφεραν το στέμμα της Ελλάδας στον Όθωνα. Ο Όθωνας θα έφερε τον τίτλο του «Βασιλιάς της Ελλάδος» τιμητικό τίτλο που έπαιρναν οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες.

Ο Όθωνας από τότε, θα ήταν ο μοναδικός ηγεμόνας που θα έφερνε αυτό τον τίτλο μιας και οι μετέπειτα ηγεμόνες της Ελλάδας θα έφερνα τον τίτλο «Βασιλιάς των Ελλήνων». Ο Λουδοβίκος, ως επίτροπος του ανήλικου γιου του, αποδέχτηκε το ελληνικό στέμμα.

Η Ελλάδα, υπό τη βασιλεία του Όθωνα και με την εγγύηση των τριών Δυνάμεων θα αποτελούσε ανεξάρτητο μοναρχικό κράτος.

---

[5]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 55.

Η εγγύηση την οποία οι τρεις Δυνάμεις είχαν υποσχεθεί, μνημονεύθηκε για πρώτη φορά στο άρθρο 6 της Συνθήκης των τριών Δυνάμεων της 6ης Ιουλίου 1827 με την οποία προβλεπόταν η ευρωπαϊκή διαμεσολάβηση σε περίπτωση ελληνοτουρκικής σύγκρουσης.

Ουσιαστικά όμως η τρείς Δυνάμεις ανέλαβαν το ρόλο των εγγυητριών Δυνάμεων με τη Συνθήκη του Μαΐου 1832 στο άρθρο 4 με το οποίο αναφερόταν ότι « η Ελλάς, υπό την εξουσία του πρίγκιπα Όθωνα της Βαυαρίας και με την εγγύηση των τριών Αυλών, θα αποτελέσει ένα μοναρχικό ανεξάρτητο κράτος »

Οι Δυνάμεις, ωστόσο είχαν διατυπώσει γραπτά, στη Συνθήκη που είχαν συνάψει με τη Βαυαρία, ότι δεν θα επέτρεπαν στην Τουρκία να ανακαταλάβει εδάφη που ανήκαν στην Ελλάδα. Ακόμα όσο εξαρτιόταν από αυτές θα βοηθούσαν τον Όθωνα όσο θα παρέμενε στο θρόνο, δεν θα είχαν όμως καμία υποχρέωση να τον στηρίξουν αν οι Έλληνες αποφάσιζαν να τον εκθρονίσουν

Επειδή ο Όθωνας ήταν ανήλικος, ως την ενηλικίωση του η οποία ορίστηκε η 20η Μαΐου/1 Ιουνίου 1835, τα δικαιώματά του θα τα ασκούσε «σε όλη τους την έκταση» τριμελής Αντιβασιλεία, που τα μέλη της θα τα επέλεγε ο πατέρας του Όθωνα. Ακόμα προβλεπόταν ότι η διαδοχή θα ήταν κληρονομική, κατά τάξη πρωτοτοκίας, σε περίπτωση που δεν αποκτούσε παιδιά τα δικαιώματα μεταβιβάζονταν στο νεώτερο αδελφό του και τα παιδιά του και αν και αυτοί έχαναν τη διαδοχή στο νεώτερο αδερφό του και τα παιδιά του.

Τα έξοδα των βαυαρικών δυνάμεων καθώς και η αποζημίωση στην Τουρκία που ήταν 462.480 λίρες στερλίνες θα καλύπτονταν από το συμμαχικό δάνειο 2.400.000 λιρών. Το δάνειο αυτό θα ήταν υπό μερική εγγύηση, δεδομένου ότι μόνον η πρώτη από τις τρείς δόσεις θα καταβαλλόταν με οριστική εγγύηση. Οι τόκοι του δανείου και οι ετήσιες δόσεις για την απόσβεση του κεφαλαίου θα πληρώνονταν κατά προτεραιότητα από τα εθνικά δάνεια.

Στις 9/21 Ιουλίου 1832 ο Σουλτάνος υπέγραψε στην Κωνσταντινούπολη συνθήκη με την οποία αναγνώριζε το Ελληνικό Βασίλειο. Ως αντάλλαγμα θα έπαιρνε αποζημίωση 40.000.000 γρόσια.

Ωστόσο τα γαλλικά στρατεύματα απομακρύνθηκαν με τη μεσολάβηση των ξένων Δυνάμεων, κάτι με το οποίο δεν ήταν σύμφωνη η βαυαρική αντιβασιλεία, κατά την άποψη του Μάουερ.

Η Υψηλή Συμμαχία από το1827 είχε πάρει την απόφαση να στείλει στην Ελλάδα διεθνή στρατό για την αποκατάσταση της εσωτερική ασφάλειας και τάξης του τόπου. Ειδικά τα γαλλικά στρατεύματα που έδρευαν στη Μεθώνη και το Ναυαρίνο που αποτελούμενα από 1800 άνδρες

πρόσφεραν σημαντικές υπηρεσίες στον τομέα αυτό. Ακόμα ο γαλλικός στρατός κατά το διάστημα της παραμονής του έκτισε στρατώνα στην περιοχή της Μεθώνης, καινούργια οχυρά στο Ναυαρίνο, μια γέφυρα πάνω απ' τον Πάμισο ανάμεσα Καλαμάτα και Μεθώνη και έναν αμαξιτό δρόμο από τη Μεθώνη μέχρι το Ναυαρίνο.

Β΄ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΌΘΩΝΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1. Το ταξίδι και η αποβίβαση του Όθωνα στην Ελλάδα

Τον Αύγουστο του 1832, η Συνδιάσκεψη του Λονδίνου, με διακήρυξη της, ανήγγελλε την επικείμενη άφιξη του Όθωνα στην Ελλάδα:

«Ο Βασιλεύς της Ελλάδος δεν θ'αργήσει να έλθει να συνάψει ο ίδιος τους ιερότατους δεσμούς με το Έθνος, φέρει προς αυτό τη δικαίαν ελπίδα ασφαλέστερων και πλέον εκτεταμένων ορίων, μεγάλους χρηματικούς πόρους, όλα τα μέσα δια να ανέλθει βαθμηδόν εις μέγα πολιτιστικόν επίπεδον, όλα τα στοιχεία μιας φωτισμένης διοικήσεως… Έλληνες… πιστοί υπήκοοι, συναθροισθήτε όλοι πέριξ του θρόνου του συντρέξατε τον διά της δικαίας αφοσιωσεώς σας εις το έργον να δώση εις το Κράτος οριστικόν πολίτευμα και να ασφαλίση το διπλούν αγαθόν της ειρήνης έξωθεν και της ησυχίας, της ισχύος των νόμων και της ευταξίας έσωθεν…¨¨»

Στις 5 Δεκεμβρίου 1832[6] ξεκίνησε ο Όθωνας το ταξίδι του για την Ελλάδα, στις 9 Δεκεμβρίου επικυρώθηκαν οι απαραίτητες συμβάσεις και στις 10 και 11 Δεκεμβρίου ξεκίνησαν όλα τα μέλη της Αντιβασιλείας.

Στις 30 Ιανουαρίου 1833 αγκυροβόλησε στο λιμάνι του Ναυπλίου η αγγλική φρεγάτα «Μαδαγασκάρη», με την οποία ταξίδευε ο Όθωνας, η συνοδεία του και η τριμελής Αντιβασιλεία, μέλη της οποίας ήταν ο κόμης Άρμανσμπεργκ, ο στρατηγός φον Εϋντεκ και ο καθηγητής δικαίου του Πανεπιστημίου του Μονάχου,φον Μάουερ.

Προτού αποβιβαστεί ο νεαρός Βασιλιάς στο Ναύπλιο παρουσιάστηκε σε αυτόν η Διοικητική Επιτροπή με τον Ανδρέα Ζαΐμη. Το εθιμοτυπικό πρόβλημα που προέκυψε λύθηκε με συμβιβασμό και συνταίριασμα και από τις δυο πλευρές με πρόταση του ίδιου του Όθωνα.

Ένα ακόμα πιο σοβαρό θέμα που προέκυψε πριν την αποβίβαση του Όθωνα σύμφωνα με τον Μάουερ, ήταν αν θα δεχόταν και άρα θα αναγνώριζε ο βασιλιάς τα μέλη της Γερουσίας και της Εθνικής Συνέλευσης. Τελικά αποφασίστηκε από τα μέλη της Αντιβασιλείας να μη δεχτεί κανέναν αντιπρόσωπο από αυτά μιας και αντιπροσώπευαν διάφορα κόμματα και ιδιαίτερα το Αγγλικό, το Γαλλικό και το Ρωσικό.

Ο βασιλιάς και τα μέλη της Αντιβασιλείας είχαν ενωτικό πολιτικό χαρακτήρα και η όποια από την μεριά τους αποδοχή θα σήμαινε ότι μεροληπτούσαν υπέρ κάποιου κόμματος.

---

[6]Ε. τ. Κ., 20.2. 1833.

Ως ημέρα αποβίβασης είχε ορισθεί η 6η Φεβρουαρίου, παρά τους αρχικούς ενδοιασμούς του για το αν έπρεπε να τον συνοδεύουν και τα τρία μέλη της Αντιβασιλείας πολύ σοβαροί λόγοι δεν του επέτρεψαν να αποβιβαστεί μόνος του.

Ένας από τους λόγους ήταν ότι και ο νεαρός Όθωνας ήθελε να υπάρξει ενότητα και εμπιστοσύνη μεταξύ του Ελληνικού λαού και της Αντιβασιλείας, για να αποκτήσει η Αντιβασιλεία μεγαλύτερο κύρος και απερίσπαστη από εσωτερικές εντάσεις να αρχίσει το έργο, το οποίο της είχε ανατεθεί από τις Προστάτιδες Δυνάμεις και τον βασιλιά Λουδοβίκο.

2.2. Η υποδοχή των Ελλήνων στον Όθωνα και την Αντιβασιλεία

Οι εορταστικές εκδηλώσεις άρχισαν νωρίς το πρωί με τους καθιερωμένους συμβολικούς 21 κανονιοβολισμούς και ενώ η ημέρα ήταν ασυνήθιστα ηλιόλουστη για την εποχή κάτι που θεώρησαν πολλοί ως καλό οιωνό για τον ερχομό του νεαρού βασιλιά. Τα στρατιωτικά βαυαρικά σώματα αποβιβάστηκαν στην προβλήτα του Ναυπλίου πριν την αποβίβαση του Όθωνα .Πρώτα αποβιβάστηκε το πεζικό και ακολούθησε το ιππικό, πυροβολικό και μηχανικό. Τα στρατιωτικά σώματα εντυπωσίασαν τον ελληνικό λαό με τη στρατιωτική τους ακρίβεια, τη μουσική αλλά και με τις μεγαλοπρεπείς και πολυτελείς στολές τους, αποτελούμενες από πολλά εντυπωσιακά παράσημα.

Ο Όθωνας αποβιβάστηκε στην προβλήτα του Ναυπλίου, 6 Φεβρουαρίου, έφιππος όπως συνηθιζόταν εκείνη την εποχή ακολουθούμενος από τα μέλη της συνοδείας του και τα μέλη της τριμελής Αντιβασιλείας. Ο λαός τον υποδέχτηκε μέσα σε κλίμα ενθουσιασμού και στις εορταστικές εκδηλώσεις συμμετείχαν πλοία και των τριών προστάτιδων δυνάμεων.

Όπως γράφει και ο Φίνλεϋ το θέαμα ήταν μοναδικό και ο καιρός απρόσμενα καλός για την εποχή που γίνονταν οι σχετικές εκδηλώσεις.

Η υποδοχή του Όθωνα από θάλασσα(επάνω φωτογραφία) και στεριά (κάτω φωτογραφία)

Τον Όθωνα υποδέχτηκε ο Κουντουριώτης ως πρόεδρος της Κυβερνητικής επιτροπής, ο οποίος τον χαιρέτισε με έναν σύντομο λόγο ενώ ο Όθωνας μετά κατευθύνθηκε προς την είσοδο της πόλης, όπου τον υποδέχτηκαν οι δημογέροντες και ο Γάλλος φρούραρχος όπου του παρέδωσαν τα κλειδιά της πόλης του Ναυπλίου.

Φτάνοντας ο Όθωνας στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου τον υποδέχτηκε ο Επίσκοπος Κορίνθου μαζί με κληρικούς, προσφωνώντας του έναν σύντομο χαιρετισμό και μετά κατευθύνθηκε προς τα ανάκτορα.

Στο μπαλκόνι όπου εμφανίστηκε για να χαιρετίσει τον ελληνικό λαό που είχε πάει για να τον δει συμβολικά από τη μια μεριά του βρισκόταν ο Γάλλος συνταγματάρχης Κούρμπετ (Courbet) και από την άλλη μεριά ο Βαυαρός συνταγματάρχης Στέφελ (Stuffel). Ακόμα για συμβολικούς λόγους στα γύρω φρούρια ήταν υψωμένες οι σημαίες των τριών προστάτιδων δυνάμεων μαζί με τις ελληνικές και βαυαρικές σημαίες.

Ο βασιλικός λόγος ήταν σύντομος με αναφορές στην αναρχία του παρελθόντος και υποσχέσεις για εγγύηση της ασφάλειας, συμφιλίωση και τάξη στο μέλλον. Έγιναν αναφορές για έργα αναδημιουργίας και αποκατάστασης του τόπου αλλά και για ήπιες καλυμμένες απειλές για όσους με τις πράξεις του τάραζαν την ησυχία και γαλήνη του τόπου.

«Έλληνες! Σε τούτη την τρυφερή μου ηλικία έφυγα από της μητρός μου και του πατρός μου τις αγκάλες και ήρθα ν' αγωνιστώ με εσάς τους γενναίους Έλληνες. Δεν επιθυμώ άλλο τίποτας από σας, ομόνοιαν αναμεταξύ σας και υποταγή –και θέλω σας ευτυχήσιν»[7]**.**

[8]Μετά από αυτό το σύντομο χαιρετισμό του νεαρού βασιλιά προς το λαό του, Έλληνες και ξένοι παρευρισκόμενοι συμπέραναν ότι το νεαρό της ηλικίας του και η αγάπη του προς την Ελλάδα και τους Έλληνες θα τον έκαναν σύντομα έναν γνήσιο σε όλα τα επίπεδα Έλληνα, παρόλο που ο ίδιος δεν ασπάστηκε την ορθοδοξία, συμφώνησε όμως να γίνουν ορθόδοξοι οι απόγονοι του.

Η λαμπρή αυτή ημέρα έκλεινε δίνοντας στον ελληνικό λαό την εντύπωση ότι οι ξένοι στόλοι βρίσκονταν εκεί για να προστατεύσουν την νεοσύστατη Ελλάδα από εξωτερικούς κίνδυνους και διεθνείς ανταγωνισμούς ενώ τα βαυαρικά στρατεύματα έδιναν αίγλη στο θρόνο και την βεβαιότητα ότι οι εχθροπραξίες θα σταματούσαν και θα έρχονταν ειρηνικές δημιουργικές ημέρες.

2.3. Η άποψη του Μάουερ για την κατάσταση στην Ελλάδα

Η προκήρυξη του Όθωνα προς τον Ελληνικό λαό στάθηκε σύμφωνα με τον Μάουερ οδηγός για τα μέλη της Αντιβασιλείας, τουλάχιστον στην πλειοψηφία τους. Ποτέ, όπως

---

[7]Ι. Μακρυγγιάννης, Απομνημονεύματα, Αθήνα 1976, σ. 272.
[8]Φρ. Τιερς, Η Ελλάδα του Καποδίστρια, τ.1, Αθήνα 1972, σ. 77.

ισχυρίστηκε ο ίδιος, μέσα από το βιβλίο του «ο Ελληνικός λαός» δεν δόθηκαν ψεύτικες υποσχέσεις. Η μεγαλύτερη δύναμη της Αντιβασιλείας ήταν η διάθεση για αναδιοργάνωση του κράτους της Ελλάδας. Όταν ο Μάουερ ανακλήθηκε από τη θέση του, ο Άρμανσμπεργκ μαζί με τον υπουργό των Στρατιωτικών Λεζουΐρ, έψαχναν να βρουν εάν υπήρχε μυστική αστυνομία πράγμα που προκάλεσε τη γενική θυμηδία του ελληνικού λαού.

Σύμφωνα με το Μάουερ, η Αντιβασιλεία εφ όσον εκπροσωπούσε εκείνον τον ίδιο, ήταν απαραίτητο σε πολλά θέματα να γνωρίζει τις απόψεις του νεαρού ηγεμόνα, ώστε να μη πάρει η περίοδος της Αντιβασιλείας τον χαρακτήρα της προσωρινότητας. Στόχος της ήταν από την 1 Ιουλίου 1835 να προβλέψει και τις μελλοντικές διαφωνίες ανάμεσα στα μέλη της Αντιβασιλείας και πολύ περισσότερο, την ίδρυση μίας νέας επιτροπής.

Μια από τις μεγαλύτερες δυσκολίες που είχαν να αντιμετωπίσουν τα μέλη της Αντιβασιλείας ήταν η άγνοια της νεοελληνικής γλώσσας, η άγνοια της ελληνικής πραγματικότητας, τα κόμματα, η όψη της χώρας, η πνευματική κατάσταση του τόπου.

2.3.1 .Η άγνοια της Γλώσσας

Το αρχικό πρόβλημα της γλώσσας ξεπεράστηκε κάπως από την Αντιβασιλεία με την πρόσληψη τριών διερμηνέων φιλόλογων Χέρολντ, Χεϋμαν και του Δρ Φράντς . Οι διερμηνείς όμως που επιλέχτηκαν αποδείχτηκε ότι δεν μπορούσαν να μεταφράσουν και τόσο καλά την νεοελληνική γλώσσα αλλά και οι ντόπιοι διαμαρτύρονταν ότι δεν καταλάβαιναν καλά αυτά που τους έλεγαν.

Παρόλα αυτά οι διερμηνείς ήταν απαραίτητοι για να μάθουν στο νεαρό βασιλιά ως την ημέρα της ενηλικίωσης του, 1 Ιουνίου 1835 τη νεοελληνική γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα του λαού του, ώστε να εμφανιστεί ένας Έλληνας Βασιλιάς και όχι ξενόφερτος.

[9] Με τους δύο νεαρούς φιλολόγους Χέρολντ και Χεϋμαν δεν αντιμετωπίστηκαν προβλήματα και τα πήγαιναν αρκετά καλά με τον ντόπιο ελληνικό πληθυσμό. Η Αντιβασιλεία όμως και ιδιαίτερα ο Γεώργιος Μάουερ αντιμετώπισε προβλήματα στην συνεργασία τους με τον Δρ Φράντς αν και αποτελούσε προσωπική του επιλογή.

---

[9]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 89.

2.3.2. Η άγνοια της ελληνικής πραγματικότητας

Η Αντιβασιλεία, αλλά και ο ίδιος ο νεαρός Όθωνας ήξεραν λίγα πράγματα για την κατάσταση που επικρατούσε το 1833 στην Ελλάδα και αυτό, γιατί η Βαυαρική Κυβέρνηση δεν είχε πολλές πληροφορίες εκτός από αυτές που ήξερε από το φιλέλληνα στρατηγό φον Εϋντεκ, ο οποίος είχε επισκεφτεί την Ελλάδα τα προηγούμενα χρόνια και δεν είχε σχηματίσει κάποια επίσημη άποψη για το πώς θα ήταν η γενική κατάσταση της χώρας τα επόμενα χρόνια μιας και ήταν στρατιωτικός και τον απασχολούσαν τα στρατιωτικά θέματα. Την Ελλάδα ακόμα είχε επισκεφτεί και ο φιλόλογος Τίρς που είχε γράψει και σχετικό βιβλίο που όμως δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα της ελληνικής κατάστασης του 1833 γιατί έβλεπε τα πράγματα με μια άλλη δική του προσωπική ματιά.

Η Αντιβασιλεία είχε για την πραγματική κατάσταση της χώρας πλήρη άγνοια όπως και ολόκληρη η Ευρώπη την δεδομένη χρονική στιγμή, άσχετη με αυτήν που μπορούσε να έχει κάποιος που επισκέφτηκε την Ελλάδα σαν παραθεριστής για να θαυμάσει τους αρχαιολογικούς της χώρους.

Αρχικά η Αντιβασιλεία εγκαταστάθηκε στην Κέρκυρα για να μελετήσει όλους τους τομείς της χώρας που επρόκειτο να διοικήσει. Το νησί της Κέρκυρας επιλέχτηκε για αυτή την μελέτη ως αντιπροσωπευτικό δείγμα για το κλίμα που επικρατούσε στην υπόλοιπη Ελλάδα αλλά και για την πολυμορφία που είχε σε θρησκευτικό και πολιτισμικό επίπεδο καθώς από θάλασσα συνόρευε με την Ιταλία και επιπλέον, ήταν η ιδιαίτερη πατρίδα του προηγούμενου κυβερνήτη της Ελλάδας, Ιωάννη Καποδιστρία.

Στην Κέρκυρα ήρθαν σε επαφή με το οικογενειακό περιβάλλον του κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια προκειμένου να αντλήσουν πληροφορίες για την γενικότερη πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα, την οποία η Αντιβασιλεία όταν έφτασε στο Ναύπλιο βρήκε αρκετά δύσκολη και σε μερικές περιπτώσεις αντιδραστική.

2.3.3. Τα κόμματα

Κατά την περίοδο του 1831,1832 και έως τον ερχομό του Όθωνα τον Ιανουάριο του 1833 το ελληνικό έθνος ήταν χωρισμένο κυρίως σε τρία μεγάλα κόμματα το Αγγλικό, το Γαλλικό και το Ρωσικό. Υπήρχαν όμως και άλλα μικρότερα κόμματα όπως το κυβερνητικό, το αντικυβερνητικό το συνταγματικό, το αντισυνταγματικό, το καποδιστριακό, το

αντικαποδιστριακό, των ναππαίων, των αντιναππαίων και κάποια άλλα. Όλα όμως αυτά τα κόμματα είχαν τις ίδιες πολιτικέςεπιδιώξεις όπως συνέβαινε συνήθως στα πολιτικά κόμματα του εξωτερικού. Τα κόμματα αυτά εξυπηρετούσαν προσωπικές φιλοδοξίες και ατομικά συμφέροντα γι' αυτό και η άποψη των οπαδών τους άλλαζε αρκετά συχνά.Τόσο ο βασιλιάς όσο και η Αντιβασιλεία ήταν κατηγορηματικά αντίθετοι στην ύπαρξη των κομμάτων

Υπήρχαν και κάποιοι οι οποίοι δεν ήθελαν έτσι τον ερχομό του Όθωνα και της Αντιβασιλείας και 14 μέρες πριν τον ερχομό του βασιλιά στην Ελλάδα ενεπλάκησαν σε ένοπλες συγκρούσεις με τα Γαλλικά στρατεύματα που βρίσκονταν στο Άργος. Στόχος τους ήταν να επιβάλουν ακόμα και ένοπλοι τους δικούς τους όρους στο βασιλιά και την Αντιβασιλεία. Οι ενέργειες αυτές είχαν αποφασιστεί στο σπίτι του Καλλέργη. Σε αυτή την υπόθεση είχε εμπλακεί και ο γιος του Κολοκοτρώνη αλλά και ο ίδιος ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ο οποίος από την Ρωσική ναυαρχίδα στην οποία βρισκότανε παρεμπόδιζε το πλοίο «Μαδαγασκάρη» στο οποίο επέβαιναν ο νεαρός βασιλιάς και η Αντιβασιλεία.

2.3.4. Η όψη που παρουσίαζε η χώρα

Το φυσικό περιβάλλον που πρωτοαντίκρισαν, ο Βασιλείας και τα μέλη της Αντιβασιλείας, ήταν αντιπροσωπευτικό της γενικότερης κατάστασης που επικρατούσε εκείνη τη χρονική περίοδο στην Ελλάδα.

Το έδαφος ήταν βραχώδες και ξερό, οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις είχαν μείνει χέρσες και παραμελημένες από τους συνεχείς αγώνες των ιδιοκτητών τους, ενώ δρόμοι και γεφύρια δεν υπήρχαν πουθενά.

Το θλιβερό τοπίο συμπληρωνόταν δυσάρεστα με τις δυσκολίες στην εύρεση στέγης που αντιμετώπιζαν οι άνθρωποι. Οι άνθρωποι έμεναν σε σπηλιές ή σε καλύβες φτιαγμένες είτε από χώμα είτε από πέτρες, που τις είχαν τοποθετήσει τη μια πάνω στην άλλη ενώ ορισμένα σπίτια ήταν ερειπωμένα αλλά ερειπωμένα ήταν και ολόκληρα χωριά και πόλεις.

Ένα τέτοιο παράδειγμα ερειπωμένης πόλης ήταν και η Αθήνα, η οποία πριν τον Απελευθερωτικό Αγώνα είχε 3.000 περίπου σπίτια ενώ το 1832 δεν είχε ούτε 300.

Όταν ο Όθωνας και η Αντιβασιλεία έφτασαν στο Ναύπλιο, παρατήρησαν ότι η πυκνή βλάστηση του τόπου είχε εξαφανιστεί ενώ από μακριά στην πόλη πολλά σπίτια κάπνιζαν ακόμα.

Η κατάσταση έξω από το Ναύπλιο ήταν αρκετά επικίνδυνη και δεν τολμούσε κάποιος να βγει εκτός της πόλης. Οι δρόμοι και η πλατεία μέσα και γύρω από το Ναύπλιο ήταν κακοί και

δύσβατοι ή ανύπαρκτοι. Το υδραγωγείο που έφερνε νερό από το Άργος είχε καταστραφεί σε πολλά σημεία και το νερό διασκορπιζόταν κατά την πορεία του προς το Ναύπλιο.

Τα οχυρωματικά έργα και ο ναύσταθμος ήταν ερείπια Η τάφρος γύρω από τα τείχη της πόλης είχε μετατραπεί σε έλος, επικίνδυνο για τους ανθρώπους και τα ζώα που βρίσκονταν εκεί κοντά. Ακόμα και τα σπίτια στα οποία έμεινε η Αντιβασιλεία ήταν σε κακή κατάσταση αν και είχαν ετοιμαστεί ιδικά για αυτούς.

Σε χειρότερη, από την εξωτερική κατάσταση της χώρας, βρισκόταν η πνευματική κατάσταση του τόπου.

2.3.5. Η πνευματική κατάσταση του τόπου

Η Ελλάδα, εκείνη την περίοδο, ήταν η μόνη από τις Ευρωπαϊκές χώρες που είχε τόσο μεγάλες διαφορές σε μορφωτικό επίπεδο. Παρά το χαμηλό γενικά επίπεδο εκτός από λίγους εξαιρετικά καλά μορφωμένους, ο ελληνικός λαός είχε τις ποιό σύγχρονες αντιλήψεις περί ελευθερίας και ισότητας.

Οι διαφορετικοί χαρακτήρες των ανθρώπων έκαναν μεγάλη εντύπωση στον Μάουερ για τον σταθερό τους χαρακτήρα. Τέτοιοι χαρακτήρες ήταν ο Ιακωβάκης, ο Ρίζος Νερουλός, ο Λάζαρος Κουντουριώτης, ο Αντρέας Μιαούλης, αλλά και ο Ιωάννης Κωλέττης τους οποίους γνώρισε και ο ίδιος. Ανάμεσα σε αυτή την ανομοιομορφία που υπήρχε στην Ελλάδα το 1833 ο Μάουερ παραδέχεται ότι προς τιμή τους στην πλειοψηφία τους οι Έλληνες και ιδιαίτερα οι ντόπιοι δεν ήταν σκάρτα στοιχεία

2.3.6.Το ντόπιο στοιχείο

Στο ντόπιο στοιχείο σύμφωνα με το Μάουερ ανήκαν άνθρωποι που βρίσκονταν εκεί από παλιά και ανήκαν σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Ωστόσο στον πληθυσμό αυτό υπήρχαν και διαφορές από επαρχία σε επαρχία, αλλού το ποσοστό αυτό είναι μικρότερο και αλλού είναι μεγαλύτερο.

Στην Ελλάδα υπήρχαν γενικά τρεις τάξεις :ο κλήρος, οι άρχοντες και οι χωρικοί οι οποίες δεν είχαν συνειδητοποιήσει τις βασικές δίφορες τους αλλά και τα δικαιώματα τους όπως συνέβαινε στην Ευρώπη του 1833.

2.3.7. Οι κληρικοί

Την τάξη των κληρικών αποτελούν κυρίως ιερείς, που κατά κανόνα ήταν αγράμματοι ή ημιμαθείς, όπως και στην Ευρώπη κατά τη μεσαιωνική περίοδο, αλλά με μεγάλη συμβολή στην διάσωση πολύτιμων συγγραμμάτων. Εξαίρεση ήταν, παρά την αναρχία που επικράτησε από τον Απελευθερωτικό Αγώνα και μετέπειτα, κάποιοι καλά καλλιεργημένοι καλόγηροι και Επίσκοποι.

Ο κλήρος ασκούσε μεγάλη επιρροή στο λαό γιατί ο Ελληνικός λαός ήταν πάντοτε θρησκευόμενος αλλά με κάποιες προλήψεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι ακόμα και ο λωποδύτης σέβεται την εκκλησία, τα ιερά σκεύη και τον παπά.

Οι ιερείς όμως δεν ήταν μόνον αφοσιωμένοι και αποκομμένοι στο πνευματικό έργο τους, αλλά είχαν ενεργό συμμετοχή και στα κοσμικά πράγματα.

Η επιρροή που ασκούσαν στον Ελληνικό λαό ήταν σημαντική και αυτό είναι φανερό γιατί όταν έπρεπε να πάρουν μια σοβαρή απόφαση για ένα θέμα, έπρεπε πρώτα να συμβουλευτούν τον παπά ή τον Επίσκοπο της περιοχής.

Όταν σε μια κοινότητα πρόκειται να παρθεί μια σοβαρή απόφαση μαζεύονται πρώτα στο σπίτι του κληρικού για να συζητήσουν το θέμα και να πάρουν την ευλογία του. Ακόμα πρώτος αυτός ο ίδιος πρέπει να σηκώσει το λάβαρο όταν οργανώνεται μια επανάσταση ή μια συνωμοσία. Οι ιερείς διέθεταν κτηματική περιουσία ενώ μεγάλη περιουσία διέθεταν τα μοναστήρια και οι εκκλησίες μετά από δωρεές για βιοποριστικούς λόγους και φιλανθρωπικό έργο.

2.3.8. Οι άρχοντες ή οι «επικεφαλής»

Την τάξη των αρχόντων την αποτελούσαν κυρίως οι στρατιωτικοί, οι πολιτικοί αρχηγοί και οι προύχοντες.

Οι πολιτικοί αρχηγοί όταν είναι στεριανοί, η περιουσία τους είναι τα κτήματά τους, ενώ όταν είναι νησιώτες, η περιουσία τους είναι τα καράβια τους. Οι πολιτικοί αρχηγοί διαθέτουν προσωπική περιουσία και ιδιαίτερα, κτήματα, τα οποία καλλιεργούσαν χωρικοί. Οι πολιτικοί αρχηγοί των νησιών είχαν τα καράβια στα οποία εργάζονταν ως ναύτες μέλη των οικογενειών τους, συγγενείς τους αλλά και άλλοι συντοπίτες τους.

2.3.9. Οι στρατιωτικοί

Οι στρατιωτικοί είναι οι «κλέφτες» και το προσωνύμιο αυτό δεν ήταν καθόλου προσβλητικό αντίθετα θεωρούνταν τιμητικός τίτλος από τους άλλους Έλληνες αλλά και από τους ίδιους. Τα «παλικάρια» όπως αλλιώς ονομάζονταν οι κλέφτες, έπαιρναν τον τίτλο αυτό για

την αξιοσύνη τους και την παλικαριά τους την ώρα της μάχης και έτσι αποκτούσαν οπαδούς. Κατέφευγαν στα βουνά συνήθως διωκόμενοι από τους Τούρκους. Σπάνια διέθεταν προσωπική περιουσία όπως συνέβαινε με το Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, τον Πλαπούτα και άλλους.

Τους άρεσαν τα όπλα και αμείβονταν από τον αρχηγό τους με αυτό που είχαν συμφωνήσει και φαγητό. Δυστυχώς τώρα σύμφωνα με το Μάουερ τριγυρίζουν χωρίς εργασία αν και αρκετοί την εποχή της Αντιβασιλείας αναγκάστηκαν να καταπιαστούν με άλλες δουλειές.

Τα παλικάρια ο Μάουερ τα παρομοιάζει με την μεσαιωνική τάξη των ιπποτών, χωρίς όμως άλογα αλλά είναι οι ίδιοι πολύ γρήγοροι στα πόδια και θυμίζουν πολύ τους ομηρικούς προγόνους τους στην αγάπη τους για την ελευθερία. Είναι άντρες γενναίοι πιστοί και με ευγενικά αισθήματα δεν αποχωρίζονται τα όπλα τους και συνοδεύουν τον αρχηγό τους.

2.3.10. Οι χωρικοί

Οι χωρικοί στην Ελλάδα χρησιμοποιούσαν παλιές μεθόδους καλλιέργειας της γης, μερικές γνωστές ακόμα από την ομηρική εποχή και αρνούνταν να δοκιμάσουν την χρήση οτιδήποτε νέο στον τομέα αυτό. Οι χωρικοί δεν έχουν δική τους ιδιοκτησία και καλλιεργούν τα κτήματα του αφεντικού τους. Είναι ελεύθεροι θεωρητικά αν και εξαρτιόνται από το αφεντικό τους .

Είναι ευσυνείδητοι και ικανοί στην δουλειά τους και αποτελούν ένα από τα βασικά στηρίγματα του θρόνου του Όθωνα.

Εξαίρεση αποτελούσε η περιοχή της Μάνης, στην οποία επικρατούσε ένα ιδιόμορφο καθεστώς τα «καπετανάτα» και η καθημερινή ζωή των κατοίκων θύμιζε πολύ τη ζωή των αρχαίων Σπαρτιατών.

2.4. Οι Έλληνες ομογενείς

Οι Έλληνες του εξωτερικού ήταν οι μορφωμένοι Έλληνες, που κατοικούσαν ή σπούδαζαν στο Φανάρι, αλλά και σε άλλες Ευρωπαϊκές, Παραδουνάβιες χώρες.

2.4.1. Οι Φαναριώτες

Οι Φαναριώτες ήταν μορφωμένοι Έλληνες του εξωτερικού, που με την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης πολλοί ανέλαβαν ενεργό δράση για να βοηθήσουν, με ότι μέσα διέθεταν, τον αγώνα των ντόπιων Ελλήνων. Πρωτοστάτες σε αυτό τον αγώνα ήταν οι Φαναριώτες οι οποίοι κατοικούσαν στην Κωνσταντινούπολη και ήταν μορφωμένοι. Πολλοί από

αυτούς εκτέθηκαν απέναντι στην Υψηλή Πύλη και έχασαν τις θέσεις τους και τις περιουσίες τους, για αυτό κατέφυγαν στην ελεύθερη Ελλάδα που θα μπορούσε να τους φιλοξενήσει και να αξιοποιήσει τις γνώσεις και την μόρφωσή τους προ όφελος της πατρίδας.

Δυστυχώς όμως δεν κινήθηκαν όλοι οι Φαναριώτες από ανιδιοτελή κίνητρα. Επικεφαλής αυτών ήταν ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ένας κατά τα άλλα ικανότατος πολιτικός αν και δολοπλόκος. Ωστόσο στον τομέα αυτό, τους Φαναριώτες συναγωνίζονταν επάξια και αρκετοί Πελοποννήσιοι.

Εκείνο που έδωσε όμως ιδιαίτερη αίγλη στους νεοφερμένους ήταν τα στομφώδη κηρύγματα περί νέων ιδεών και δικαιωμάτων του ανθρώπου που έπρεπε να κατοχυρωθούν συνταγματικά αλλά που οι ίδιοι συστηματικά απέφευγαν να πράξουν.

Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος ήταν αυτός που συνέταξε το Σύνταγμα του 1822 με σκοπό να αναλάβει ο ίδιος την εξουσία αλλά το Σύνταγμα δεν είχε γερές βάσεις και μόλις ο συντάκτης του πέτυχε το σκοπό του το Σύνταγμα εκείνο παραμερίστηκε. Το θυμόντουσαν μόνο κάθε φορά που η χώρα βρισκόταν σε κίνδυνο.

Οι Φαναριώτες έπιασαν όλες τις σημαντικές θέσεις, κάτι που δυσαρέστησε τους ντόπιους Έλληνες οι οποίο στράφηκαν στην πλειοψηφία τους, εναντίον τους. Ωστόσο οι άνθρωποι αυτοί, ήταν οι μόνοι που μπορούσαν να αναλάβουν υπεύθυνες θέσεις και να στελεχώσουν τον κρατικό μηχανισμό ώστε να στηρίξουν μια κυβέρνηση.

2.4.2. Οι μορφωμένοι Έλληνες του εξωτερικού

Εκτός από τους μορφωμένους Φαναριώτες μορφωμένοι ήταν και ορισμένοι Έλληνες που σπούδασαν σε ξένα Πανεπιστήμια. Οι περισσότεροι Έλληνες που σπούδασαν πριν αλλά και κατά τη διάρκεια του Επαναστατικού Αγώνα, επέλεξαν το Παρίσι ως κοιτίδα των νέων ιδεών και του Αγώνα για ελευθερία.

Άλλοι πάλι προτίμησαν να σπουδάσουν στην Μολδαβία, τη Βλαχία, την Ιταλία, την Αγγλία, την Αυστρία, τη Ρωσία και αργότερα στη Γερμανία κυρίως στην Ιατρική σχολή.

Ωστόσο αρκετοί από αυτούς παρασύρονταν από τον ενθουσιασμό αυτό, παραγκωνίζοντας τις σπουδές τους σε βάρος της πατρίδας αλλά και της ατομική τους ζωής. Δυστυχώς, οι περισσότεροι από αυτούς επέστρεφαν στην Ελλάδα και έχοντας χάσει την επαφή με την ελληνική πραγματικότητα, προσπαθούσαν να εφαρμόσουν πράγματα και ιδέες, που η Ελλάδα δεν ήταν έτοιμη να δεχτεί.

Όλοι όμως οι Έλληνες που είχαν σπουδάσει στο εξωτερικό επιθυμούσαν την γρήγορη ανάληψη καθηκόντων, ιδιαίτερα στον πολιτικό τομέα κάτι που για τα δεδομένα της εποχής ήταν δύσκολο. Αιτία αυτής της νεανικής φιλοδοξίας ήταν το αντίχτυπο της Ελληνικής Επανάστασης

στην Ευρώπη και του ένδοξου ελληνικού παρελθόντος, που έκανε τους Ευρωπαίους να θεωρούν όλους τους Έλληνες ήρωες.

Παρά τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η Ελλάδα από τα μεγαλόπνοα σχέδια των Ελλήνων που σπούδαζαν ή μορφώθηκαν στο εξωτερικό, η προσπάθεια αυτή ήταν καλή και έπρεπε να συνεχιστεί.

Σκοπός αυτής της προσπάθειας ήταν να συμβάλει η Ευρώπη στη διεύρυνση του μορφωτικού επιπέδου των Ελλήνων μέσω μιας πανευρωπαϊκής μόρφωσης, αντίστοιχης με αυτή που έδωσε κάποτε η αρχαία Ελλάδα, βοηθώντας έτσι κάποτε αυτούς που τη βοήθησαν. Η Ευρώπη από τη μεριά της μπορεί να προσφέρει στους Έλληνες που προσφεύγουν σε αυτήν μια στοιχειώδη οικονομική βοήθεια για τις σπουδές τους και τις σωστές συμβουλές.

Το όραμα του Γεώργιου Μάουερ για Ευρωπαϊκή Εκπαίδευση των Ελλήνων, έγινε πραγματικότητα τον 20ºαιώνα. Τότε έγιναν διάφορα πανευρωπαϊκά προγράμματα, μεμονωμένα ή σε συνεργασία με την Ελλάδα. Τέτοιου είδους προγράμματα είναι τα Erasmus ή προγράμματα ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων με υποτροφίες.

2.4.3. Οι Φιλέλληνες

Εκτός από το ντόπιο πληθυσμό που βρισκόταν στην Ελλάδα από τα προεπαναστατικά χρόνια αλλά και τα χρόνια που ακολούθησαν του απελευθερωτικού Αγώνα και μετά, στην Ελλάδα εγκαταστάθηκαν και ορισμένοι Φιλέλληνες, που συμμετείχαν στην απελευθέρωση των Ελλήνων από τους Τούρκους.

Οι Φιλέλληνες που ήρθαν στην Ελλάδα, προέρχονταν κυρίως από την Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Πορτογαλία. Εκτός όμως από τους ειλικρινά φιλέλληνες, που ήρθαν στην Ελλάδα υποκινούμενοι από γνήσια συναισθήματα υπήρχαν και ορισμένοι, που κινήθηκαν από υστεροβουλία και τυχοδιωκτισμό.

Αιτία του τυχοδιωκτισμού στην Ελλάδα ήταν η φήμη που είχε επικρατήσει στην Ευρώπη, ότι ο πληθυσμός στην Ελλάδα είχε αραιώσει επικίνδυνα και ότι το νεοσύστατο ελληνικό κράτος χρειαζόταν άτομα για να το στελεχώσουν σε όλους τους κλάδους της εργασίας. Η πραγματικότητα όμως, ήταν κάπως διαφορετική γιατί οι ντόπιοι Έλληνες τους είδαν επιφυλακτικά, πιστεύοντας πως οι νεοφερμένοι θα τους παραγκώνιζαν από τις εργασίες τους. Αρκετοί όμως από τους νεοφερμένους θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην βελτίωση της Ελλάδας το 1933 σε κλάδους που οι ντόπιοι υστερούσαν, χωρίς να αλλοιωθεί η εθνική ομογένεια κάτι για το οποίο ανησυχούσαν οι Έλληνες.

2.4.4. Οι κάτοικοι των Ιονίων νήσων

Ο ρόλος των Ιονίων νήσων κατά τη διάρκεια των απελευθερωτικών αγώνων αλλά και στην Ελληνική Επανάσταση του 1821 επηρεαζόταν από τα συμφέροντα των εκάστοτε κατακτητών. Όμως η ελληνική εθνική συνείδηση δεν έσβησε ποτέ από τους κατοίκους τους.

Από καιρό τα Ιόνια νησιά ή Επτάνησα βρίσκονταν σε μια ιδιαίτερη εξάρτηση με την Ελλάδα σε βαθμό που το 1833 ενώ βρίσκονταν κάτω από τον αυστηρό έλεγχο και την κυριαρχία της Αγγλίας δεν θα μιλούσαμε όπως λέει και ο Μάουερ το 1833 για Δημοκρατία των Ιονίων Νήσων αλλά για νησιά ενωμένα με την υπόλοιπη Ελλάδα.

Οι κάτοικοι των Ιονίων νήσων είναι Έλληνες, αν και παρουσιάζουν κάποιες διαφορές από τους άλλους Έλληνες εξαιτίας της παρατεταμένης βενετσιάνικης κυριαρχίας, που τους κληροδότησε και ορισμένα έθιμα όπως και μια γλωσσική ιδιομορφία στην ομιλία τους.

Από την έναρξη όμως της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 οι κάτοικοι των Ιονίων Νήσων αναπτύχτηκαν και αποφάσισαν να στηρίξουν και να συμμετάσχουν ενεργά στον απελευθερωτικό αγώνα και στην ένωση με την υπόλοιπη Ελλάδα.

Πρωτεργάτες του απελευθερωτικού αγώνα για την ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα ήταν ο Κωνσταντίνος Μεταξάς, ο Θεοτόκης, ο Βούλγαρης και άλλοι που είχαν δημιουργήσει επιφανές όνομα και σταθερές θέσεις στην ιδιαίτερη πατρίδα τους, εγκαταλείποντας την ήσυχη ζωή τους για τον αγώνα. Ανάμεσα σε αυτούς ήταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης που κατέφυγε, στην Ζάκυνθο και μετά στην Κέρκυρα, κυνηγημένος για να κρυφτεί. Άλλοι πάλι όπως ο κόντε Ρώμας, πρόσφεραν χρήματα και ότι άλλο μπορούσαν.

Από την εποχή του Ιωάννη Καποδίστρια ο κρατικός μηχανισμός βρισκόταν σχεδόν αποκλειστικά στα χέρια Κερκυραίων .

Πολλοί επιστήμονες και ιδιαίτερα οι γιατροί και οι δικηγόροι, που ήταν πάρα πολλοί στα Επτάνησα πήγαν στην Ελλάδα. Όταν όμως ο λαός έδιωξε όλα τα μέλη της οικογένειας Καποδίστρια μερικοί έφυγαν αλλά οι περισσότεροι έμειναν.

Μεταξύ αυτών που έμειναν στην Ελλάδα ήταν ο Θεοτόκης, ο Βούλγαρης και μερικοί άλλοι. Ωστόσο και αυτοί που έμειναν και αυτοί που έφυγαν δεν σταμάτησαν ποτέ να είναι αφοσιωμένοι πιστά στην Ελλάδα, στην εθνική τους συνείδηση.

2.4.5. Οι προσδοκίες των Ελλήνων και Φιλελλήνων από την Αντιβασιλεία

Με το που έφτασε ο βασιλιάς και η Αντιβασιλεία στην Ελλάδα, οι ντόπιοι αλλά και οι ξένοι που είχαν στηρίξει τις ελπίδες τους για βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης στον ερχομό τους, άρχισαν να εκδηλώνουν ο καθένας τις απαιτήσεις τους για τις θυσίες που είχαν προσφέρει.

Οι Φαναριώτες, οι Σμυρνιοί και οι άλλοι Μικρασιάτες που είχαν χάσει τις περιουσίες τους περίμεναν κάποια στήριξη. Οι ταλαιπωρημένοι Ψαριανοί, Χιώτες, Σαμιώτες και Κρητικοί που είχαν πραγματικά χάσει τα πάντα και δεν είχαν ούτε τόπο εγκατάστασης εξαιτίας της συμβολής τους στην Απελευθέρωση της Ελλάδας, στήριζαν όλες τις ελπίδες τους στο βασιλιά και την ελληνική κυβέρνηση.

Οι Φιλέλληνες και οι Επτανήσιοι, είχαν εγκαταλείψει όλα τα αγαθά τους και είχαν προστρέξει με ειλικρινή πατριωτικά συναισθήματα σε βοήθεια των αγωνιζόμενων Ελλήνων, στην Ελλάδα.

Άλλοι πάλι απλοί πολίτες είχαν εγκαταλείψει τις σπουδές τους ή δεν μορφώθηκαν καθόλου ώστε να συμβάλλουν με όποιον τρόπο μπορούσαν στην απελευθέρωση της Ελλάδας.

Όλοι τους, Έλληνες και Φιλέλληνες, περίμεναν με τον ερχομό του βασιλιά και της Αντιβασιλείας κάποια έμπρακτή αναγνώριση της συμβολής τους για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Δυστυχώς, οι περισσότεροι από αυτούς που πραγματικά είχαν προσφέρει ανταμείφτηκαν ελάχιστα ή και καθόλου και περίμεναν τώρα με τον ερχομό του βασιλιά μια κάποια ανταμοιβή για τους κόπους και τις θυσίες τους.

Το πρόβλημα που είχε να αντιμετωπίσει η Αντιβασιλεία με τον ερχομό της στην Ελλάδα ήταν, πού να τοποθετήσει τους γενναίους αγωνιστές που ήθελαν πρόθυμα να δουλέψουν και που είχαν πραγματικά προσφέρει τις μεγαλύτερες θυσίες για την επίτευξη του αγώνα.

Δυστυχώς οι περισσότεροι από τους ένδοξους πραγματικά ήρωες ήταν αναλφάβητοι και δεν ήξεραν να γράφουν ούτε το όνομα τους, κάτι που δυσκόλευε την εύρεση εργασίας αντάξιας για αυτούς που είχαν κάνει τόσες θυσίες.

Συγχρόνως όλοι αυτοί και οι οπαδοί τους, που αποτελούσαν μια υπολογίσιμη δύναμη, δεν έδειχναν να έχουν διάθεση για τη μόρφωση και αυτό ήταν ένα ακόμα πρόβλημα προς την εξέλιξη τους, την οποία και δικαιούνταν για αυτά που πρόσφεραν[10].

[10]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 197.

Γ΄ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1. Οι στόχοι της Αντιβασιλείας στην Ελλάδα

Η αποστολή της Αντιβασιλείας σύμφωνα με το Γεώργιο Μάουερ ήταν ότι έπρεπε να βάλουν τάξη στο χάος που επικρατούσε εκείνη την περίοδο στην Ελλάδα. Να συμφιλιώσουν τους εχθρούς, να χωρίσουν όσα στοιχεία ήταν ασυμβίβαστα μεταξύ τους και να επιβληθούν σε σ' όλον αυτό τον κόσμο με πυγμή και δικαιοσύνη, ακόμα και αν πρέπει για την επιβολή της να πάρουν και αυστηρά μέτρα προκειμένου να υλοποιηθούν τα απαραίτητα, για την ομαλή λειτουργία του κράτους, οργανωτικά μέτρα.

Αρχικά έπρεπε να οργανωθούν τα Οικονομικά του τόπου, η Διοίκηση, η Δικαιοσύνη, η Εκκλησία, η Εκπαίδευση, ο Στρατός και το Ναυτικό, ώστε να μπουν γερά θεμέλια για την ανοικοδόμηση της νέας Ελλάδας. Έτσι το ένιωθε ο Μάουερ και οι δύο φίλοι του ο στρατηγός φον Έϋντεκ και ο μυστικός σύμβουλος φον Άμπελ.

Οι ενέργειες τους για την αναδιοργάνωση της Ελλάδας κατά το σύντομο διάστημα της παραμονής τους ήταν για το καλό της Ελλάδας. Γι' αυτό και για τα έργα που επρόκειτο να γίνουν δεν παράβλεψαν ποτέ τις τοπικές συνθήκες ώστε να στηριχθεί το μελλοντικό οικοδόμημα της χώρας καλά αλλά και να μην μείνει η Ελλάδα περιορισμένη στα μέχρι τότε στενά της όρια. Για να καταφέρουν να ανταπεξέλθουν στο δύσκολο έργο τους έπρεπε να έχουν και τη στήριξη του Ελληνικού Έθνους γιατί ότι και να έφτιαχναν, χωρίς αυτό θα ήταν σαν να χτίζουν χωρίς θεμέλια.

Αρχικά το αποδιοργανωτικό έργο της Αντιβασιλείας προέβλεπε την ελευθερία και ανεξαρτησία της Ελληνικής Εκκλησίας όχι για να διασπάσουν την Ανατολική Εκκλησία όπως πολλοί Έλληνες ισχυρίστηκαν, αλλά για να έχουν οι Έλληνες έναν δικό τους θρησκευτικό πυρήνα σύμφωνα με τη γνώμη του Μάουερ.

Κάτι τέτοιο προέβλεπε το σχέδιο της Αντιβασιλείας και για τον πολιτικό τομέα για αυτό ζήτησαν τη στήριξη του Ελληνικού Εθνικού Κόμματος που το αντιπροσώπευαν ο Ιωάννης Κωλέτης ,ο Λάζαρος Κουντουριώτης, ο Ανδρέας Μιαούλης, ο Ρίζος Νερουλός, ο Μαυρομιχάλης και άλλοι αξιόλογοι άνδρες.

Στόχος της Αντιβασιλείας ήταν να σταματήσει η Ρωσία και η Αγγλία να επεμβαίνουν στις ελληνικές υποθέσεις χωρίς ωστόσο να υπάρχει κάποια έχθρα της Αντιβασιλείας μεαυτούς.

Αντίθετα η Αντιβασιλεία προσπάθησε να καλλιεργήσει φιλικές σχέσεις με τις δυο χώρες και προς αυτή την κατεύθυνση εργάστηκε.

Για να μπορέσει ωστόσο η Ελλάδα να εκπληρώσει μια μέρα τον προορισμό της, έπρεπε να είναι ελεύθερη και ανεξάρτητη και η κυβέρνηση της να είναι ελληνική εθνική κυβέρνηση και όχι ρωσική ή αγγλική. Η Ελλάδα για να διατηρήσει την ανεξαρτησία της έπρεπε να τα έχει καλά με όλες τις Δυνάμεις ακόμα και με αυτές που κρατούν ουδέτερη στάση απέναντι της όπως η Αυστρία και η Γαλλία.

Όσο αναφορά την εσωτερική οργάνωση της χώρας το ανορθωτικό έργο προέβλεπε την ιδιαίτερη προσοχή στα «παλικάρια», που αποτελούσαν την ελληνική εθνική δύναμη. Ακόμα σε όλους τους νόμους και τους κώδικες που συντάξανε το σύντομο διάστημα της παραμονής τους στην Ελλάδα μέχρι την ανάκληση τους, έγιναν με γνώμονα το προσωπικό εθνικιστικό πνεύμα που είχε καθένας.

Η Αντιβασιλεία συνέταξε μέτρα για τις αρχαιότητες, την ίδρυση επιστημονικών συλλόγων και τη δημοτική εκπαίδευση. Ακόμα ο Μάουερ εκφράζει την επιθυμία του, οι πολίτες να συμβουλεύονται και να μελετούν τους νόμους σε βάθος και όχι επιπόλαια. Πίστευε, ότι μια μέρα η προσφορά του Άμπελ και η δική του σχετικά με το νομοθετικό σχέδιο της Ελλάδας θα αναγνωριστεί και ότι οι κόποι του δεν θα πάνε χαμένοι. Ακόμα ο Μάουερ ήλπιζε ότι η ιστορία θα είναι επιεικής μαζί του, όσον αφορά το έργο του που δεν μπόρεσε να το ολοκληρώσει γιατί τον εμπόδισε το περιορισμένο χρονικό διάστημα της παραμονής του στην Ελλάδα, που ήταν μόλις 18 μήνες.

3.2. Τα πρώτα μέτρα της Αντιβασιλείας μετά την αποβίβαση της

3.2.1.Τα πρώτα δικαστήρια

Τα πρώτα μέτρα της Αντιβασιλείας μετά την αποβίβασή τους είχαν ως αρχικό τους στόχο την δημιουργία ενός ελληνικού κράτους στηριζόμενο στα ευρωπαϊκά πρότυπα. Αυτά ήταν η απονομή αμνηστίας για τα πολιτικά φρονήματα, ο αφοπλισμός, η σύνταξη νόμων για τα εγκλήματα ή πλημμελήματα και η ίδρυση δικαστηρίων.

Ο σημαντικότερος όμως στόχος της Αντιβασιλείας ήταν να αποκατασταθεί γρήγορα η τάξη και η ησυχία ώστε να νιώσουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα οι πολίτες ασφαλείς.

Αρχικά ήταν η νομιμοποίηση των Υπουργείων που είχαν ήδη ιδρυθεί, η καθιέρωση ενός όρκου για όλους τους Έλληνες πολίτες μόλις ενηλικιώνονταν, η πανηγυρική ενσωμάτωση στο Ελληνικό Κράτος όλων των **επαρχιών που παραχωρήθηκαν και νομιμοποιήθηκαν** με διεθνείς συμβάσεις, η καθιέρωση της βασιλικής σημαίας και της επίσημης σφραγίδας του κράτους και των Υπουργείων καθώς και όλων των άλλων αρχών της Επικράτειας. Ακόμα η γνωστοποίηση όσων αποφάσεων είχαν παρθεί στο Μόναχο σχετικά με το νέο νομισματικό σύστημα.

Η καθιέρωση εθνικού εμβλήματος και η καθιέρωση επίσημου οργάνου της Κυβερνήσεως με τίτλο «Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος» ώστε να μπορεί ο καθένας να βρίσκει όλους τους νόμους και τα διατάγματα.

Η Αντιβασιλεία για να μπορέσει να ασκήσει την κρατική εξουσία έπρεπε να συνεργαστεί στενά και με τα άλλα ανώτερα όργανα του κράτους. Στην θέση της Γερουσίας, που καταργήθηκε από την Εθνοσυνέλευση ιδρύθηκε το Συμβούλιο της Επικρατείας για να συζητιούνται εκεί οι σοβαρές κρατικές υποθέσεις και να λύνονται οι αμφισβητούμενες διοικητικές αποφάσεις.

Το πρώτο μέτρο που πήρε η Αντιβασιλεία μόλις αποβιβάστηκε στο Ναύπλιο ήταν η νομιμοποίηση των επτά Υπουργείων ή Γραμματειών που ήδη είχαν συσταθεί.

Τα υπουργεία ήταν το Υπουργείο Εξωτερικών που ονομάστηκε Υπουργείο του Βασιλικού Οίκου, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, , το Υπουργείο Εκκλησιαστικών, το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Στρατιωτικών, το Υπουργείο Ναυτικών και το Υπουργείο Εσωτερικών, στο οποίο αργότερα ιδρύθηκε και ιδιαίτερο δημοσιονομικό τμήμα για τη στατιστική και δημοσιονομική υπηρεσία όπως στα προηγμένα κράτη της Ευρώπης.

Η ίδρυση αυτής της στατιστικής υπηρεσίας είχε ως σκοπό να προωθήσει τον εποικισμό της Ελλάδας, η οποία είχε ερημώσει αρκετά μετά τον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων του 1821. Ο σημαντικός αυτός τομέας της στατιστικής υπηρεσίας βρέθηκε στην επιμέλεια του προέδρου της Αντιβασιλείας Άρμανσμπεργκ και έπεσε σε αδράνεια, παρά τις αλλεπάλληλες διαμαρτυρίες των άλλων μελών της Αντιβασιλείας.

Υπήρχε ένας επικεφαλής σε κάθε Υπουργείο και ένας Γραμματέας της Επικράτειας. Ο Γραμματέας της Επικράτειας όμως μπορούσε να διευθύνει συγχρόνως και περισσότερα Υπουργεία-Γραμματείες εάν ήταν απαραίτητο. Κάθε Υπουργείο είχε έναν ή και περισσότερους

υπουργικούς συμβούλους, γραμματείς και γραφείς με διατάγματα που εκδόθηκαν στις 3/15 Απριλίου 1833.

Ακόμα με δύο άλλα διατάγματα στις 24 Απριλίου /6 Μαΐου καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες του διορισμού της ορκωμοσίας και οι αποδοχές των ανώτερων κρατικών υπαλλήλων. Ο μισθός των Γραμματέων (Υπουργών) της Επικράτειας ορίσθηκε σε 12.000 δραχμές το χρόνο, των Συμβούλων της Επικράτειας σε 6.000 δραχμές, των υπουργικών Συμβούλων σε 4.200, των υπουργικών Γραμματέων σε 2.400 και των υπουργικών Γραφέων σε 1.200 δραχμές. Σε κανέναν δε δόθηκε δωρεάν κατοικία.

Όλα τα ζητήματα του κράτους νομοθετικά, οικονομικά, φορολογικά και ο προϋπολογισμός έπρεπε να συζητούνται από το υπουργικό συμβούλιο και οι αποφάσεις του να κοινοποιούνται στο βασιλιά. Το υπουργικό συμβούλιο θα είχε με αυτό τον τρόπο, το ρόλο του εκτελεστικού σώματος.

Πρωταρχικός ωστόσο σκοπός του ίδιου του Μάουερ, ως προς το υπουργικό συμβούλιο ήταν ορισμένα μέτρα δημοσιονομικής φύσεως που έπρεπε να παρθούν αμέσως, όπως η απονομή αμνηστίας, ο αφοπλισμός, η σύνταξη νόμων για εγκλήματα και πλημμελήματα κατά της δημόσιας ασφάλειας προκειμένου να ελαττωθούν οι αυθαιρεσίες και να αισθάνονται οι πολίτες περισσότερο ασφαλείς και η ίδρυση δικαστηρίων επειδή δεν λειτουργούσε πια κανένα. Για την τιμωρία των εγκλημάτων, έλεγαν ότι υπάρχει ήδη σχετική νομοθεσία και δεν χρειάζονταν άλλοι νόμοι.

Ο Υπουργό, Δικαιοσύνης Κλωνάρης υποστήριζε ότι έπρεπε να λειτουργήσουν στρατοδικεία. Ως προς την αμνηστία η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι έπρεπε να δοθεί γενική αμνηστία ώστε η Κυβέρνηση να δείξει βασιλική μεγαλοψυχία για τα πολιτικά αδικήματα-φρονήματα και να ενεργήσει με πνεύμα δικαιοσύνης, χωρίς όμως να επιτρέψει την καταπάτηση του ιδιωτικού δικαίου.

Η αμνηστία δόθηκε με όρους αλλά μόνον για τα αδικήματα που διαπράχτηκαν πριν την 25 Ιανουαρίου /6 Φεβρουαρίου 1833 ενώ όλα τα άλλα δεν συμπεριλήφθηκαν και συνεπώς οι απαιτήσεις και οι σχετικές αποζημιώσεις ήταν νόμιμες. Σχετικά με τα κακουργήματα - πλημμελήματα κατά της δημόσιας ασφάλειας επειδή ο παλιός ποινικός νόμος ήταν ανεπαρκής, καθιερώθηκαν αυστηρότερες ποινές έως ότου δημοσιευθεί ο νέος κώδικας. Ακόμα ιδρύθηκαν τρία δικαστήρια, ένα στο Ναύπλιο, ένα στο Μεσολόγγι, και ένα στη Θήβα, που αργότερα μεταφέρθηκε στη Χαλκίδα. Και τα τρία αυτά δικαστήρια λειτούργησαν αμέσως.

3.2.2. Ο Αφοπλισμός

Το επόμενο μέτρο που πήρε η Αντιβασιλεία σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας ήταν η απαγόρευση της οπλοφορίας, εφ' όσον δεν υπήρχε ειδική άδεια της Κυβέρνησης.

Άδειες δόθηκαν μόνο για κυνηγετικά όπλα και οι συνέπιες για τους παραβάτες ήταν αυστηρές. Με διάταγμα που εκδόθηκε μεταγενέστερα καθοριζόταν η διαδικασία έκδοσης γραπτής άδειας οπλοφορίας κατά περίπτωση. Στις περιπτώσεις αυτές αναφέρονταν και η αποδεδειγμένη ανάγκη προστασίας του ατόμου και της περιουσίας του.

Για οποιαδήποτε άλλη περίπτωση θα έπρεπε ο ενδιαφερόμενος να καταβάλει μια εγγύηση, που να καλύπτει την ενδεχόμενη κατάχρηση της άδειας.

Από αυτή την εγγύηση απαλλάσσονται οι υπάλληλοι και όσοι μπορούσαν να αποδείξουν ότι είναι μόνιμα εγκαταστημένοι σε έναν τόπο και ότι έχουν εκεί την ακίνητη περιουσία τους ή κοπάδια αξίας τουλάχιστον 1.000 δραχμών ή ετήσιο εισόδημα 400 δραχμών.

3.2.3. Η οργάνωση του Ελληνικού Στρατού

Ένα ακόμα σημαντικό μέτρο που πήρε η Αντιβασιλεία ήταν ο σχηματισμός του Ελληνικού στρατού και η διάλυση των ατάκτων, που συνέχιζαν και μετά τον ερχομό του Όθωνα στην Ελλάδα να λεηλατούν την ύπαιθρο.

Με διάταγμα στις 25ης Φεβρουαρίου /9 Μαρτίου 1833 διαλύεται και επίσημα το σώμα των τακτικών, που είχε ιδρύσει ο Ι. Καποδίστριας και στο οποίο ουσιαστικά είχε παραμείνει ελάχιστος ελληνικός στρατός.

Στις 2/14 Μαρτίου 1833 δημοσιεύθηκαν δυο διατάγματα που συντάχθηκαν από το Δόκτωρα φον Γκρέϊνερ και τα οποία αφορούσαν τη διάλυση των ατάκτων. Τα διατάγματα αυτά, όριζαν ότι έπρεπε να γυρίσουν στις ιδιαίτερες πατρίδες τους μόνο όσοι είχαν πάρει τα όπλα μετά την 1 Δεκεμβρίου 1831 γιατί είχαν στρατολογηθεί από τα κόμματα. Όλοι οι άλλοι υπαξιωματικοί και στρατιωτικοί ήταν ελεύθεροι είτε να γυρίσουν στα σπίτια τους, είτε να καταταγούν στον ταχτικό στρατό. Όσοι θα αποφάσιζαν να καταταγούν στον ταχτικό στρατό θα έπρεπε να παρουσιαστούν και να εξεταστούν από ειδική επιτροπή. Τα έξοδα του ταξιδιού τους θα τα πλήρωνε το κράτος.

Μια άλλη επιτροπή συγκροτήθηκε στο Ναύπλιο από αξιωματικούς των ατάκτων, για να ελέγξει τις αξιώσεις των συναδέλφων τους που θα αποστρατεύονταν. Σκοπός της κυβέρνησης ήταν να παραχωρήσει αγροκτήματα στους ατάκτους, που είχαν πολεμήσει στον απελευθερωτικό αγώνα για να τα καλλιεργούν, οι εργασίες όμως αυτής της επιτροπής καθυστέρησαν πολύ και η Αντιβασιλεία έμαθε τις αποφάσεις, μετά από έναν χρόνο και μια ημέρα όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Μάουερ. Η παράβαση αυτών τον διατάξεων θα είχε βαρύτατες ποινές

Με το δεύτερο διάταγμα του 1833 προέβλεπε την ίδρυση 10 ταγμάτων κυνηγών. Σε αυτά θα εντάσσονταν αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και στρατιώτες από τα σώματα των ατάκτων. Ως στολή τους ορίστηκε η φουστανέλα και το κόκκινο φέσι. Τα σώματα αυτά θα ήταν ακροβολιστών και η εκγύμναση τους θα περιοριζόταν σε ελαφράς μορφής ασκήσεις.

Παρόλα αυτά όμως οι εύζωνοι θα υπάγονταν στους ίδιους κανονισμούς πειθαρχίας και στις ίδιες ποινικές διατάξεις όπως και ο τακτικός στρατός.Με αυτό το μέτρο εκχωρούνταν στα « παλικάρια » όπως ονομαζόταν όλα τα αιτήματα που είχαν ζητήσει και ιδιαίτερα το ψωμί και η εθνική τους ενδυμασία. Αυτό το μέτρο μετά την ανάκληση του Μάουερ από τα καθήκοντά του ξεχάστηκε ίσως και σκόπιμα όπως αναφέρει και ο ίδιος.

Ο ισχυρισμός τους, λοιπόν ότι δεν ήθελαν να καταταγούν γιατί δεν θα φορούσαν την εθνική τους ενδυμασία, δεν ευσταθεί.

Η αιτία αυτής της άρνησης όπως συνέβη και στο τέλος του 1834 βρίσκεται πιθανότατα όπως αναφέρει ο Μάουερ στην έμφυτη απειθαρχία τους απέναντι στην πειθαρχία.

Η αντιπαράθεση που δημιουργήθηκε μεταξύ του Άρμανσμπεργκ και των ευζώνων ήταν τέτοια, που ο Άρμανσμπεργκ δεν ήθελε ούτε να αναφέρει τη λέξη φουστανέλα.

Όταν έγιναν γνωστά τα νέα μέτρα της Αντιβασιλείας, ομάδες των ατάκτων αντέδρασαν στις νέες διατάξεις. Την ίδια ημέρα ομάδες ατάκτων που βρίσκονταν στο Άργος που ήταν και το κύριο στρατόπεδό τους πήγαν στο Ναύπλιο για να συζητήσουν με τον ίδιο το βασιλιά και να ζητήσουν ως κύριο αίτημά τους, το ψωμί.

Ο Όθωνας δέχτηκε τα αιτήματα τους και τους έδωσε ότι του ζήτησαν, την επόμενη όμως μέρα ήλθαν πάλι μερικές εκατοντάδες, οι οποίο διαφωνούσαν με τα νέα μέτρα διαμαρτύρονταν και απειλούσαν. Η Αντιβασιλεία αποφάσισε να επέμβει και συνέλαβε τους υπεύθυνους, ενώ οι άλλοι διαλύθηκαν μόνοι τους.

Αποτέλεσμα αυτών των μέτρων ήταν να αποκατασταθεί η ησυχία και η τάξη από τους πρώτους μήνες της Αντιβασιλείας χωρίς καμία αιματηρή επιχείρηση από την μέρους της. Όλοι

αναγνώρισαν την αναγκαιότητα αυτών των μέτρων που μέχρι και οι εφημερίδες έγραψαν ότι τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση ήταν σωστά. Μετά από αυτά τα μέτρα η Αντιβασιλεία ήταν έτυμη να προχωρήσει στην ανασυγκρότηση της χώρας.

3.2.4. Το τάγμα του Σωτήρος

Το 1822 το Σύνταγμα προέβλεπε την ίδρυση ελληνικού τάγματος αριστείας για την καθιέρωση ειδικών παρασήμων για αυτούς που είχαν προσφέρει μεγάλες υπηρεσίες στο Έθνος. Η Εθνοσυνέλευση του Άργους το 1829 συζήτησε το θέμα και εξουσιοδότησε τον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια να καθιερώσει ένα παράσημο που θα ονομαζόταν Σωτήρ σε ανάμνηση του θαυμαστού γεγονότος της απελευθέρωσης. Μόνον όμως την 1η Ιουνίου του 1833[11] κατόρθωσε το Ελληνικός Έθνος να πραγματοποίηση αυτή την επιθυμία του ανήμερα των γενεθλίων του βασιλιά Όθωνα. Το πρώτο παράσημο που απονεμήθηκε τιμής ένεκεν ήταν, στον φιλέλληνα βασιλιά Λουδοβίκο της Βαυαρίας το 1834.

3.2.5. Το πολίτευμα στην Ελλάδα

Το πολίτευμα στην Ελλάδα όπως προέβλεπε και η διάσκεψη του Λονδίνου ήταν η Βασιλεία και το κράτος θα ονομαζόταν Βασίλειο της Ελλάδας που τον θρόνο θα τον διαδέχονταν οι πρωτότοκοι άρρενες. Η διάσκεψη του Λονδίνου δεν είχε επιβάλει κανέναν περιορισμό και μόνον ο Υπουργός Εξωτερικών της Βαυαρίας φον Γκίζε είχε υποσχεθεί στο ελληνικό Έθνος σύνταγμα που έπρεπε σύμφωνα με τη γνώμη του να αρχίσει άμεσα.

Με τη γνώμη του όμως συμφωνούσε και ο Μάουερ με την προϋπόθεση το ελληνικό σύνταγμα να έχει τοπικές ελευθερίες που να ταιριάζουν στον ελληνικό χαρακτήρα και όχι μια κεντρική διοίκηση με δεμένα τα χέρια από τις λαϊκές ελευθερίες. Μια τέτοια κεντρική διοίκηση θα είχε αρνητικά αποτελέσματα για την ανάπτυξη της Ελλάδας τη δεδομένη χρονική στιγμή σύμφωνα με το Μάουερ.

Για αυτούς τους λόγους, τα μέλη της Αντιβασιλείας προσπάθησαν να καθιερώσουν ελεύθερη κοινοτική, επαρχιακή και νομαρχιακή διοίκηση, ιδρύοντας ανεξάρτητα δημοτικά και επαρχιακά συμβούλια. Με αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκαν επιτροπές για την εκπαίδευση και την προστασία των αρχαίων μνημείων.

---

[11] Ε. τ. Κ., αρ. φ. 19.

Ο ίδιος ο Μάουερ, για την εκλογή του στην τριμελή Αντιβασιλεία αναφέρει ότι ο βασιλιάς της Βαυαρίας απάλλαξε από τις υψηλές τους θέσεις και τα τρία μέλη της από τα καθήκοντά τους. Έτσι θα έμεναν ανεπηρέαστοι και απερίσπαστοι στο δύσκολο έργο τους μέχρι την ενηλικίωση του Όθωνα την1 Ιουνίου 1835 όπως προέβλεπε η σύμβαση του Λονδίνου. Ο ίδιος ο βασιλιάς της Βαυαρίας συμβούλεψε τους τρεις αντιβασιλείς να είναι ανεξάρτητοι και ανεπηρέαστοι από οποιαδήποτε ξένη Δύναμη και ότι θα παρέχουν τις υπηρεσίες τους μόνον στον βασιλιά Όθωνα και την Ελληνική Επικράτεια.

Το σχετικό έγγραφο του διορισμού του Μάουερ ανέφερε τα εξής:

«Ονομάζομεν σήμερα τον Σύμβουλον της Επικρατείας μας φον Μάουερ, έκτακτον απεσταλμένον και μέλος της Αντιβασιλείας στην Ελλάδα, για το χρονικό διάστημα της ανηλικότητος του αγαπητού υιού μας, της Αυτού Μεγαλειότητος του Βασιλέως της Ελλάδος, τον απαλλάσσομε, για το χρονικό διάστημα της συμμετοχής του εις την Αντιβασιλείαν της Ελλάδος, από τις ιδιαίτερες υπηρεσίες και καθήκοντά του, και τον τοποθετούμε, για το ως χρονικόν διάστημα, πλησίον του αγαπητού υιού μας και της Ελληνικής Επικρατείας, για να παρέχει εις αυτούς τις υπηρεσίες του.

Εν Μπάντ Μπρύκεναου, 21 Αυγούστου 1832»

Πουθενά δεν αναφέρεται από τον κανονισμό των εργασιών της Αντιβασιλείας ότι ένα από τα μέλη της Αντιβασιλείας θα είχε περισσότερα δικαιώματα έναντι κάποιου άλλου. Αυτό ίσχυε και για τον πρόεδρο της Αντιβασιλείας κόμη φον Άρμανσμπεργκ. Στον πρόεδρο προβλέπονταν μόνο να έχει μερικά τιμητικά δικαιώματα και κατά ουσία, όλες οι αποφάσεις λαμβάνονταν από την πλειοψηφία των μελών της Αντιβασιλείας.

Εξ άλλου από τον κανονισμό των εργασιών της Αντιβασιλείας, με ημερομηνία 23 Ιουλίου 1832,φαίνεται ότι ο βασιλιάς της Βαυαρίας Λουδοβίκος ποτέ δεν διανοήθηκε να παραχωρήσει στον πρόεδρο της Αντιβασιλείας περισσότερα δικαιώματα, πράγμα που θα ήταν αντίθετο προς τη συνθήκη του Λονδίνου και αυτά που πρέσβευε.

Ο κανονισμό αυτός αναφέρει ότι:

«Παράγραφος 5.- Οι αποφάσεις της Αντιβασιλείας επί όλων των κυβερνητικών υποθέσεων θα λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και τα έγγραφα της θα υπογράφονται από όλα τα μέλη της. Αν εκλείψει ένα από τα μέλη της, θα ληφθεί πρόνοια για ενδεχόμενη αντικατάσταση του».

«Παράγραφος 6.-Το μέλος εκείνο στο οποίον αναθέσαμε την προεδρία της Αντιβασιλείας, οφείλει να διευθύνει τις συνεδριάσεις της επιτροπής, να τηρεί την σφραγίδα του κράτους και να υπογράφει τις αποφάσεις της Αντιβασιλείας που πρόκειται να ανακοινωθούν δημόσια».

«Ο πρόεδρος της Αντιβασιλείας, την αντιπροσωπεύει στις σχέσεις της με τους αναγνωρισμένους υπ' αυτής πρεσβευτάς και λοιπούς απεσταλμένους των ξένων Αυλών και διεξάγει μ' αυτούς τις προφορικές συνεννοήσεις, αλλά το δικαίωμα λήψεως αποφάσεων παραμένει εις το σύνολον της Αντιβασιλείας, όπως τούτο καθορίζεται εις την παράγραφον 5».

«Σε περίπτωση κωλύματος ή θανάτου του προέδρου, την θέση του παίρνει το αμέσως επόμενο μέλος της Αντιβασιλείας κατά την σειρά της ονομασίας του στο διάταγμα μας»|.

Κατά συνέπεια, η μόνη διάκριση ανάμεσα στον πρόεδρο και τους συναδέλφους του ήταν μερικά τιμητικά αλλά ασήμαντα δικαιώματα πρωτοκαθεδρίας στα οποία ο Άρμανσμπεργκ έδινε μεγάλη σημασία. Κανένα από τα άλλα μέλη δεν ένιωθε απέναντι του κανέναν φθόνο, γιατί οι αποφάσεις λαμβάνονταν από την πλειοψηφία.

Τα μέλη της Αντιβασιλείας αποφάσισαν να μοιράσουν τις εργασίες και να αναλάβει το κάθε μέλος από έναν τομέα για την καλύτερη και γρηγορότερη διεκπεραίωση των εργασιών τους. Με συμβουλευτική ψήφο θα συμμετείχαν στις συνεδριάσεις, ο μυστικός σύμβουλος φον Άμπελ που ήταν και αναπληρωματικό μέλος και ο διορισμένος για την Ελλάδα υπουργός διευθυντής φον Γκρέϊνερ.

Στην ανάθεση των εργασιών ο Γεώργιος Λουδοβίκος φον Μάουερ ανέλαβε αρχικά τη δικαιοσύνη, την παιδεία και τα εκκλησιαστικά ζητήματα.

Ο πρόεδρος φον Άρμανσμπεργκ ανέλαβε τον τομέα τον δημοσίων σχέσεων και προφορικών διαπραγματεύσεων με τους ξένους διπλωμάτες, επιπλέον είχε άριστες σχέσεις με τις εφημερίδες τις εποχής. Ανέλαβε ακόμα και τα οικονομικά μετά τον Γκρέϊνερ.

Ο φον Έϋντεκ το στρατό και το Ναυτικό εξαιτίας και της παλαιότερης γνωριμίας του με τα δυο αυτά ελληνικά σώματα. Ο Άμπελ την εσωτερική διοίκηση του κράτους και τις

εξωτερικές υποθέσεις και ο Γκρέϊνερ, αρχικά τα οικονομικά αρχικά. Όλα τα μέλη της Αντιβασιλείας ήταν υποχρεωμένα να συγκεντρώνουν τις πληροφορίες που τους έφταναν, να καταστρώνουν τη σχετική έκθεση και να συντάσσουν προκαταρτικά σχέδια για τα διατάγματα και τους νόμους. Την τελική απόφαση για κάθε θέμα την είχε πάντοτε η πλειοψηφία.

Πολλές φορές τα μέλη της Αντιβασιλείας συγκρούστηκαν μεταξύ τους τόσο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους προς την Ελλάδα όσο και μετά την εγκατάστασης τους σε αυτήν. Οι εντονότεροι διαπληκτισμοί γίνονταν μεταξύ του προέδρου της Αντιβασιλείας Αρμανσμπεργκ και των διακεκριμένων μελών Μάουερ και Γκρέϊνερ. Αιτία αυτής της διαμάχης ήταν η άσχημη συμπεριφορά και οι αξιώσεις του Άρμανσμπεργκ στους Μάουερ και Γκρεϊνερ, οι οποίο ήταν πολύ εργατικοί.

Έχοντας με το μέρος τους και τον Άμπελ, γνώστη της κατάστασης που επικρατούσε, κατόρθωσαν να επιβληθούν σε μεγάλο βαθμό στον Άρμανσμπερ, κυρίως σε ότι αφορούσε την καθημερινή κυβερνητική εργασία και να γίνουν γνωστοί ως « η πλειοψηφία της Αντιβασιλείας». Ο Άρμανσμπεργκ αν και ικανός στις δολοπλοκίες, δεν κατόρθωσε να κυβερνήσει παρά μόνο όταν εξασφάλισε την ανάκληση του Μάουερ και του Άμπελ, τον Ιούλιο του 1834. Ο Έϋδεκ μετά την ανάκληση του Μάουερ και Άμπελ απέφευγε να βρίσκεται στο προσκήνιο

3.3. Ο καθηγητής Γεώργιος Λουδοβίκος φον Μάουερ

Ο Γεώργιος Λουδοβίκος φον Μάουερ (Maurer, Georg-Ludwig) ήταν Γερμανός νομομαθής (Ερπολτσχαιμ1790-Μόναχο 1872) διαπρεπής καθηγητής του γερμανικού και γαλλικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Σπούδασε στη Χαϊδελβέργη και το 1810 αναγορεύθηκε διδάκτορας.Από το 1812 ως το 1814 φοίτησε στο Πανεπιστήμιο του Παρσιού, όπου και ασχολήθηκε σε ιστορικές και συγκριτικές μελέτες του Γερμανικού και Γαλλικού Δικαίου. Ασχολήθηκε ακόμα με τη μελέτηστην μεσαιωνική γερμανική κοινωνία, το αρχαίο γερμανικό και γαλλικό δίκαιο που αποτελούσαν και το αντικείμενο της διδασκαλίας του στο Μόναχο.

Το 1814 διορίστηκε δικαστικός αντεπίτροπος του Βαυαρικού κράτους, θέση που αντιστοιχεί σήμερα στην Ελλάδα με τον αντιεισαγγελέα πρωτοδικών. Το1816 γίνεται γενικός αντεπίτροπος του Βαυαρικού κράτους θέση που αντιστοιχεί σήμερα στην Ελλάδα με τον αντιεισαγγελέα εφετών. Το 1817 εκλέγεται μέλος του εφετείου του αναθεωρητικού δικαστηρίου, όπου ανέλαβε δικαστικός επίτροπος. Παράλληλα με τα δικαστικά του καθήκοντα ασχολήθηκε

με τη συγγραφή ακαδημαϊκών συγγραμμάτων, εκδίδοντας το 1824 το περίφημο έργο του **«Geschichtedesaltgermanichen, namentichaltbayrischenoffentlich-mundlichenGerichtsverfahrens» (Ιστορία της αρχαίας γερμανικής και ιδίως βαυαρικής προφορικής διαδικασίας) με το οποίο έγινε μέλος της Ακαδημίας των Επιστημών.**

Παράλληλα συνέχισε την έρευνα στον χώρο της ιστορίας του Δικαίου της πατρίδας του και το 1826 διορίστηκε τακτικός καθηγητής της Ιστορίας του Γερμανικού και Γαλλικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου.

Το 1829 του δόθηκε ο τίτλος του βασιλικού συμβούλου επικρατείας «Μυστικοσύμβουλου» και το 1831 έγινε ισόβιο μέλος του Συμβουλίου της Επικρατείας και του απονεμήθηκε τίτλος ευγενείας. Το 1832 εξαιτίας της μεγάλης του εγκυκλοπαιδικής μόρφωσης, τον «ξεσήκωσαν» από τα χαρτιά και τις μελέτες του και τον διόρισαν μέλος της τριμελούς βαυαρικής Αντιβασιλείας, η οποία συνόδευσε το 1833 τον δεκαεφτάχρονο πρίγκιπα Όθωνα στην νέα του πατρίδα, την Ελλάδα.

Ο Μάουερ, αν και ικανότατος νομομαθής, ήταν πολιτικά άπειρος και δέχτηκε το διορισμό του από υπερβολική αφοσίωση προς το βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκο και από σεβασμό προς το θεσμό της ελέω Θεού μοναρχίας. Κατά την παραμονή του στην Ελλάδα, που κράτησε μόνον 18 μήνες από τον Φεβρουάριο του 1833 έως την 31 Ιουλίου του18334 ο Μάουερ πρόσφερε σημαντικότατες υπηρεσίες όσον αφορά την εσωτερική οργάνωση της διοίκησης και ιδιαίτερα τον τομέα της δικαιοσύνης με τον οποίο ασχολήθηκε εκτενέστερα. **Ακόμα συνέταξε τον ελληνικό Ποινικό Νόμο καθώς και την Ποινική Δικονομία.**

Οι μελετητές της Ιστορικής σχολής του Δικαίου του αποδίδουν τη μερική αναγνώριση του εθίμου, ως πηγή του Δικαίου, που περιέχεται στο μετά την αποχώρησή του από την Ελλάδα εκδοθέν διάταγμα της 23 Φεβρουαρίου 1835.Είναι πάντως γεγονός ότι ενδιαφέρθηκε προσωπικά για την ιστορική εξέλιξη των θεσμών, όπως αποδεικνύει το έργο που έγραψε κατά τη θητεία του στην Ελλάδα και δημοσιεύτηκε στα γερμανικά το 1835-1836 **«Ο ελληνικός λαός από την άποψη του δημοσίου, του εκκλησιαστικού και του ιδιωτικού δικαίου πριν και μετά τον Αγώνα της Απελευθερώσεως μέχρι της 31 Ιουλίου 1834»** Σε αυτό περιγράφει την κατάσταση που βρήκε στην Ελλάδας σε μεγάλο βαθμό μετά την Επανάσταση του 1821.

Έντονη υπήρξε η απασχόληση του Μάουερ με την πρακτική εφαρμογή των νομικών θεσμών και ιδιαίτερα των δικαστηρίων, που άρχισαν και πάλι να ιδρύονται προοδευτικά, ύστερα από την ολική τους κατάργηση μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια. Με την καθοδήγηση του

δημοσιεύθηκε, το 1834, το διάταγμα περί δημοτικής εκπαίδευσης και άρχισαν να ιδρύονται γυμνάσια και ελληνικά σχολεία.

Στον Μάουερ οφείλονται ακόμα σημαντικά νομοθετικά κείμενα περί οργάνωσης της εκκλησίας, και ιδιαίτερα το διάταγμα της 20ης Νοεμβρίου 1833 περί διαιρέσεως του κράτους σε επισκοπές.

Στον επιστημονικό τομέα, το έργο του αναφέρεται κυρίως σε θέματα ιστορίας των θεσμών. Σημαντικότατα έργα του είναι εκτός από την «Ιστορία της αρχαίας γερμανικής και ιδίως βαυαρικής προφορικής διαδικασίας» και το «Ο ελληνικός λαός από την άποψη του δημοσίου, του εκκλησιαστικού και του ιδιωτικού δικαίου πριν και μετά τον Αγώνα της Απελευθερώσεως μέχρι της 31 Ιουλίου 1834», είναι το δωδεκάτομο σύγγραμμα που αφιέρωσε από το 1854-1869 στην ιστορία των κοινοτήτων στις γερμανικές χώρες. Το 1839 ο Μάουερ είχε επιμεληθεί την έκδοση του ιστορικού νομικού κειμένου «Stadt-undLandrechtsbuchRuprechtsvonFreysing».

Ο Μάουερ όμως δεν παρέμεινε στην Ελλάδα παρά μόνον για ενάμιση χρόνο από την 6 Φεβρουαρίου 1833 έως την 31 Ιουλίου του 1834ης που τον ανακάλεσαν στη Βαυαρία. Αιτία αυτής της ανάκλησης ήταν οι συνεχείς διαμάχες του Μάουερ με τον επίτιμο πρόεδρο της Αντιβασιλείας Ιωσήφ Άρμανσμπεργκ ο οποίος είχε γίνει πολιτικά ισχυρός εξαιτίας των διπλωματικών σχέσεων του με τον πρεσβευτή της Αγγλίας στην Ελλάδα Εδ. Ντώκινς.

Το 1840 αντιμετώπισε την δυσμένεια του βασιλιά της Βαυαρίας, ωστόσο οι σχέσεις τους αποκατασταθήκαν και το 1847 ο Μάουερ διορίστηκε πρωθυπουργός και απαλλάχτηκε από τα καθήκοντα του μετά την παραίτηση του Λουδοβίκου, διατηρώντας ωστόσο τον τίτλο του επίτιμου συμβούλου επικράτειας ως το θάνατο του το Μάιο του 1872.

Οι ιδρυτές του επιστημονικού σοσιαλισμού Κάρλ Μάρξ και Φρίντριχ Ένγκελς τον κατατάσσουν δίπλα στους μεγάλους κοινωνιολόγους Ιωάννη Μπαχόφεν και Λιουϊς Μόργαν. Παρά το σύντομο διάστημα της παραμονής του Μάουερ στην Ελλάδα, κατά το διάστημα της θητείας του στην Ελλάδα επιτέλεσε αξιόλογο έργο κυρίως νομοθετικό. Ο Μάουερ συνεργάστηκε με Έλληνες νομομαθείς, όπως ο Πολυζωίδης και ο Σχινάς συντάκτης της Πολιτικής Δικονομίας.

3.4. Ο πρόεδρος κόμης Ιωσήφ Λουδοβίκος φον Άρμανσμπεργκ

Ο Άρμανσμπεργκ ήταν ηγέτης του συνταγματικού κόμματος της Βαυαρίας και είχε χρηματίσει υπουργός Οικονομικών στην Βαυαρική κυβέρνηση. Η εκλογή του ως μέλος της Αντιβασιλείας, προβλημάτιζε το βασιλιά Λουδοβίκο ιδιαίτερα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής που η φήμη του ως φιλελεύθερου πολιτικού του εξασφάλισε τη γαλλική και αγγλική υποστήριξη ως μέλους της Αντιβασιλείας της Ελλάδος την περίοδο που επικεφαλής του Βαυαρικού απολυταρχικού κόμματος ήταν ο Wrede εκλεκτός της Ρωσίας.

Παρόλ' αυτά ο Λουδοβίκος πίστευε ότι οι συνάδελφοι του θα μπορούσαν να τον θέσουν υπό έλεγχο.[12]Ακόμα πίστευε ότι με την στήριξη του Μάουερ θα κατάφερνε να τον έχει υπό έλεγχο και γι' αυτό τον έστειλε και στην Ελλάδα.

Αν και φιλόδοξος, αδίστακτος και δολοπλόκος, ο Αρμανσμπεργκ ήταν αναγκαία επιλογή για την δεδομένη χρονική στιγμή εξαιτίας των γνώσεων και τις πείρας που διέθετε, τις πολιτικές του γνωριμίες καθώς και της διπλωματική του ικανότητας, την οποία όμως χρησιμοποιούσε περισσότερο προς όφελος του και προς όφελος της οικογένειας του.

Ωστόσο πριν ξεκινήσει το ταξίδι του για την Ελλάδα, ο βασιλιά Λουδοβίκος προσπάθησε να περιορίσει τις πρωτοβουλίες του με ειδικούς όρους. Από την πλευρά του ο Άρμανσμπεργκ στις υποδείξεις του Λουδοβίκου αντέτεινε ότι ο ρόλος της Αντιβασιλείας ως θεσμός είναι να ασκήσει τη βασιλική εξουσία σε ένα ανεξάρτητο κράτος. Στο σημείο αυτό βρήκε σύμφωνο και το Μάουερ και έτσι ο Άρμανσμπεργκ έφυγε για την Ελλάδα μετά από πολλές αναβολές του ταξιδιού του, εξαιτίας διαφωνιών του με το Λουδοβικό.

Ο Λουδοβίκος πίστευε ότι τα υπόλοιπα μέλη της Αντιβασιλείας θα μπορούσαν να αναστέλλουν τις πρωτοβουλίες του και να τον ελέγχουν, κάτι που τελικά αποδείχτηκε δύσκολή υπόθεση εξαιτίας των διαφορετικών χαρακτήρων των μελών, με αποτέλεσμά μια δύσκολη μεταξύ τους συνεργασία.

Ο Αρμανσμπεργκ δεν ικανοποιήθηκε από τη θέση του προέδρου στα μέλη της Αντιβασιλείας και ότι αυτό προέβλεπε αλλά φρόντισε με την βοήθεια του συνεργάτη και φίλου του φον Κόμπελ με τον οποίο κατέστρωναν μαζί τα σχέδια, να του παραχωρηθεί από το ελληνικό δημόσιο ένα τεράστιο ποσό για έξοδα παραστάσεως, ιδιαίτερου γραμματέα και άλλων στενών συνεργατών. Τελικά εκείνο το κονδύλι ύψους 91.200 απορρίφθηκε, παρόλα αυτά του

---

[12]J. A. Petropoulos, Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο(1833-1843), Αθήνα 1985, τ.1, σ. 275.

έμειναν τόσα πολλά χρήματα με τα οποία ο Μάουερ έλεγε ότι θα μπορούσαν να ζουν άνετα στην Βαυαρία δυο Υπουργοί. Η θέση του ως προέδρου της Αντιβασιλείας του εξασφάλιζε ένα λαμπρό παρόν και μέλλον. Παρόλα αυτά η βασιλική χορηγία δεν του ήταν επαρκής και χρησιμοποιούσε για τα έξοδά του, χρήματα του ελληνικού δημοσίου.

Το ελληνικό δημόσιο χρεώθηκε ακόμα και τα έξοδα μεταφοράς του στην Ελλάδα. Παρά τις αντιδράσεις των άλλων μελών της Αντιβασιλείας και ιδιαίτερα του Μάουερ, ο Αρμανσμπεργκ επιβάρυνε το ελληνικό δημόσιο με προσωπικές αγορές, μισθούς ιδιωτικών υπαλλήλων του και ανακινήσεις κτηρίων στην Ελλάδα που θα ήταν προσωπικής του χρήσης. Ακόμα ζήτησε από το ελληνικό δημόσιο 400 φιορίνια δηλαδή 1000 δραχμές για διάφορα έξοδα, που τελικά δεν μπόρεσαν να προσδιορισθούν.

Όλα κοστολογούνταν στο ελληνικό δημόσιο μέχρι και το αλεύρι για την αλευρόκολλα που επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί σε ταπετσαρίας του σπιτιού του, κονδύλι που ευτυχώς απορρίφθηκε μετά από απόφαση της πλειοψηφίας των μελών της Αντιβασιλείας.

Ιδιαίτερα η γυναίκα του Άρμανσμπεργκ θεωρούσε ότι μόνον ο άντρας της ήταν ικανός για αυτή τη θέση ενώ τα αλλά μέλη της Αντιβασιλείας τα παρομοίαζε με «γαρνιτούρα» του συζύγου της.

Ο ίδιος ο Άρμανσμπεργκ διέδιδε ότι δεν μπορούσε να υλοποιήσει τα μεγαλεπήβολα σχέδια του γιατί τον εμπόδιζαν τα υπόλοιπα μέλη στην υλοποίηση των έργων του. Σύμμαχο του σε αυτή τη διαμάχη είχε τον Ντώκις Η διαμάχη αυτή των μελών με τον πρόεδρο της Αντιβασιλείας είχε σαν αποτέλεσμα την συνωμοσία του Φράνς.

Ο πρόεδρος Άρμανσμπεργκ ισχυριζόταν ότι ουδέποτε είχε διαφωνήσει στο οτιδήποτε με τις αποφάσεις των συνεδριάσεων της Αντιβασιλείας, αλλά και ουδέποτε διεκπεραίωσε προσωπικές υποθέσεις του βασιλιά ούτε πρότεινε κανένα σοβαρό μέτρο. Τα μέλη που έπαιρναν μέρος στις συνεδριάσεις της Αντιβασιλείας όπως αναφέρει και ο Μάουερ ήταν ο ίδιος Μάουερ, ο Έϋντεκ, ο Άμπελ, και ο Γκρέϊνερ. Η περίεργη συμπεριφορά του Άρμανσμπεργκ απέναντι στις αποφάσεις των υπόλοιπων μελών της Αντιβασιλείας, φαίνεται και από τα περιστατικά που αναφέρει και ο ίδιος ο Μάουερ στο βιβλίο του «ο Ελληνικός Λαός».

3.5. Ο υποστράτηγος Κάρολος Γουλιέλμος φον Έϋντεκ

Ο στρατηγός φον Έϋντεκ ήταν γνωστός στους Έλληνες, καθώς ανήκε στους Βαυαρούς φιλέλληνες που ήρθαν και βοήθησαν τους Έλληνες το 1826. Ο ίδιος ο Έϋντεκ ήρθε στην

Ελλάδα να πολεμήσει με την συγκατάθεση του ίδιου του βασιλιά Λουδοβίκου. Πολέμησε μαζί με τους Έλληνες και προσπάθησε να βάλει κάποια τάξη στα διοικητικά θέματα του στρατού και των τελωνείων. Για την προσπάθειά του αυτή κέρδισε τον έπαινο των Ελλήνων.

Το μόνο μειονέκτημα που είχε έναντι των άλλων δυο μελών ήταν ότι αναμείχτηκε στα πολιτικά της Ελλάδας και ταυτίστηκε με το κόμμα των Ναπαίων. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να τον εκλέξει ο Λουδοβίκος ως τρίτο μέλος της Αντιβασιλείας μετά από πίεση που δέχτηκε από τη Ρωσική κυβέρνηση. Το ρωσικό κόμμα θεωρήθηκε αιτία πολλών δεινών και η Αντιβασιλεία φοβήθηκε ότι η Ρωσία μέσω αυτού θα ασκεί επιρροή στην ελληνική πολιτική προς όφελος της. Οι σχέσεις της Αντιβασιλείας με τη Ρωσία εντάθηκαν, όταν η Ρωσία άσκησε πιέσεις στον Όθωνα να σπασθεί την Ορθοδοξία.

Η Αντιβασιλεία αντέδρασε με το να μην αναγνωρίσει τον Κολοκοτρώνη ως στρατιωτικό διοικητή και να μην εκπροσωπηθεί το ρωσικό κόμμα στο πρώτο υπουργικό συμβούλιο, στο οποίο αντίθετα υπερτερούσαν το αγγλικό και το γαλλικό κόμμα.

Ακόμα η Αντιβασιλεία όρισε στις15 Απριλίου 1833 ως μέλη του υπουργικού συμβουλίου τον Σπυρίδωνα Τρικούπη, τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, τον Γεώργιο Ψύλλα, τον Γεώργιο Πραΐδη και τον Ιωάννη Κωλέτη. Πολλά από αυτά τα μέλη επρόκειτο να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο για τις πολιτικές και ιδιαιτέρα τις οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια. Από αυτήν την πολιτική εκλογή προσώπων γίνεται εμφανές ότι υπερτερούσε το αγγλικό κόμμα, το γαλλικό αντιπροσωπευόταν μόνο με τον Κωλέττη ενώ απουσίαζε παντελώς το ρωσόφιλο κόμμα των Ναπαίων.

Ωστόσο πρόθεση της Αντιβασιλείας ήταν η διάλυση όλων αυτών των κομμάτων, που θα έθετε και τέλος στην ανάμειξη των ξένων δυνάμεων στα πολιτικά ζητήματα της Ελλάδας, που αυτά τα κόμματα αντιπροσώπευαν.

Το κόμμα των Ναππαίων, δυσαρεστημένο από τον αποκλεισμό του υπέθεσε υποκινούμενο από τον Άρμανσμπεργκ ότι υπεύθυνοι για αυτό ήταν ο Μάουερ και ο Έϋντεκ και στράφηκαν εναντίον τους.

Σε αντίποινα οι Ναππαίοι ζήτησαν τη μεσολαβήση του Τσάρου ώστε να απομακρυνθούν τα μέλη της Αντιβασιλείας Μάουερ και Έϋντεκ και να αναλάβει αμέσως τα καθήκοντα του ως βασιλιάς, ο Όθωνας, που λόγω ηλικίας θα αντιπροσωπευόταν από τον Άρμανσμπεργκ φιλικό προς το ρωσόφιλο κόμμα. Ακόμα επηρεασμένος από τον Άρμανσμπεργκ

ο καθηγητής της αρχαίας ελληνικής γλώσσας Φράνς (Franz) με επιστολή του προς το βασιλιά Λουδοβίκο, ζητούσε την απόλυση του Μάουερ και Έϋντεκ.

3.6. Η σχέση συνεργασίας των μελών της Αντιβασιλείας

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ε ήταν η ανάρμοστη συμπεριφορά του Ρώσου πρεσβευτή φον Κατακάζυ στην δίκη του Θεόδωρου Γρίβα με κεντρικό θέμα τη ανεξαρτητοποίηση της Ελληνικής Εκκλησίας. Σε αυτό το σημείο αρχικά ο Άρμανσμπεργκ ήταν απόλυτα σύμφωνος με την πλειοψηφία των άλλων μελών της Αντιβασιλείας, αλλά μετέπειτα άλλαξε γνώμη και επικοινώνησε με το Ρώσο πρέσβη, χωρίς να ενημερώσει τα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας. Μόνον τον Άμπελ ενημέρωσε όταν άρχισε να διαρρέει. Ιδιαίτερα ο Μάουερ έμεινε άναυδος με τη συμπεριφορά του Άρμανσμπεργκ, που δεν τον ενημέρωσε για ένα σοβαρό θέμα όπως αυτό, που ήταν της αρμοδιότητας του.

Υπήρξαν δύο ακόμα περιστατικά που αποδείκνυαν την τεταμένη σχέση των μελών της Αντιβασιλείας μεταξύ τους.

Το 1833 οι μεγάλες δυνάμεις αποφάσισαν την απομάκρυνση των γαλλικών επικουρικών στρατευμάτων από τα φρούρια της Μεσσηνίας. Ο Άρμανσμπεργκ έστειλε το υπόμνημα χωρίς να ενημερώσει τα άλλα δύο βασικά μέλη της Αντιβασιλείας, τον Μάουερ και Έϋντεκ.

Αργότερα, όταν ήρθε στο Ναύπλιο ο Βαυαρός επιτετραμμένος φον Γκάσσερ, ο Άρμανσμπεργκ του είπε ότι δεν είχε ιδέα και ότι το υπόμνημα εστάλη παρά τη θέληση του.

Ακόμα και όταν ο μεγάλος φιλέλληνας Εϋνάρδος, ζήτησε από τον πρόεδρο της Αντιβασιλείας να του επιστραφεί η προκαταβολή των 200.000 φράγκων που είχε στείλει ως εγγύηση το 1831, δεν του επεστράφη και αναγκάστηκε να απευθυνθεί στο βασιλιά της Βαυαρίας. Όπως και στις άλλες δύο περιπτώσεις ο Μάουερ και ο Έϋντεκ δεν ενημερώθηκαν.

Μετά την από ιδιόχειρη επιστολή του ίδιου του βασιλιά ο Άρμανσμπεργκ κοινοποίησε στις 14 Μαΐου 1834 προς το Υπουργείο Οικονομικών, μια από τις πολλές αιτήσεις του Εϋνάρδου για γνωμοδότηση.

Αμέσως μετά την κοινοποίηση της επιστολής στο Υπουργείο Οικονομικών, έστειλε γράμμα στον Εϋνάρδο με το οποίο έριχνε όλη την ευθύνη για την καθυστέρηση στα άλλα δύο βασικά μέλη της Αντιβασιλείας, τον Μάουερ και τον Εϋντεκ.

Ενώσω γίνονταν αυτά, οι Μάουερ και Έϋντεκ δεν γνώριζαν τίποτα, ούτε για την ιδιόχειρη επιστολή του βασιλιά της Βαυαρίας ούτε για την επιστολή του Άρμανσμπεργκ στον Εϋνάρδο.

Ένα ακόμα περιστατικό, που αποδεικνύει ότι οι σχέσεις του Άρμανσμπεργκ με τα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας δεν ήταν απόλυτα ειλικρινείς, ήταν ότι ο Άρμανσμπεργκ όπως αναφέρει ο Μάουερ «στηριζόταν σε ξένες πλάτες». Ο Άρμανσμπεργκ κατόρθωσε να πείσει τα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας ότι ήταν καλύτερο η αλληλογραφία με τους πρέσβεις και τους υπουργούς των ξένων κρατών να γίνεται επ' ονόματί του, γιατί δεν ταίριαζε μια τόσο απλή υπόθεση όπως της αλληλογραφίας να υπογράφεται και από τα τρία μέλη. Ο Μάουερ και Έϋντεκ που δεν ασχολούνταν με τέτοιου είδους τυπικότητες αλλά με πράγματα ουσίας, δεν υποψιάστηκαν σε αυτή την πρόταση του Άρμανσμπεργκ τίποτα το μεμπτό και τη δέχτηκαν.

Μάλιστα προθυμοποιήθηκαν να συντάσσουν οι ίδιοι τα σχέδια αυτών των εγγράφων. Ο Άρμανσμπεργκ όμως διάλεξε αυτόν τον τρόπο, πρώτον για να πιστέψει όλος ο κόσμος ότι τα πάντα περνούν απ' τα χέρια του και δεύτερον ότι αυτός ήταν η ψυχή της Αντιβασιλείας. Με αυτόν τον τρόπο κατάφερνε να παραλαμβάνει ο ίδιος πρώτος από τα άλλα μέλη ορισμένα έγγραφα από το Μόναχο χωρίς να παίρνουν είδηση ο Μάουερ και ο Έϋνντεκ. Κατάφερε ακόμα να έρχεται όλη η αλληλογραφία και τα δέματα της Αντιβασιλείας, πρώτα σε αυτόν μέχρι και αυτά που προορίζονταν για το βασιλιά Όθωνα, καθώς και η ατομική αλληλογραφία των μελών της Αντιβασιλείας.

Όταν τα άλλα μέλη κατάλαβαν το σχέδιο του Άρμανσμπεργκ αντέδρασαν και κατάφεραν να περιορίσουν τη δράση του, η οποία όμως συνεχίστηκε καλυμμένα μέσω της ιδιωτικής του αλληλογραφίας.

Δ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΜΑΟΥΕΡ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1. Η οργάνωση της Διοίκησης

Με τον ερχομό του σαν μέλος της τριμελούς Αντιβασιλείας στην Ελλάδα ο Γεώργιος Μάουερ ανέλαβε να οργανώσει τους τομείς της δικαιοσύνη, της παιδείας και της εκκλησίας, που τότε ήταν σχεδόν ανύπαρκτοι.

Σύμφωνα με τον Μάουερ, ο απόλυτος συγκεντρωτισμός δεν θα είχε κανένα αποτέλεσμα σε μια χώρα σαν την Ελλάδα την περίοδο του 1833, μιας και επικρατούσε απόλυτη σύγχυση και είχε χαθεί κάθε κύρος και σεβασμός. Η Ελλάδα είχε ανάγκη από ένα σύστημα αποκεντρωτικό.

Για το σκοπό αυτό το νέο βασίλειο χωρίστηκε σε δέκα νομούς, κάθε νομός σε επαρχίες. Σε κάθε επαρχία έπρεπε να σχηματισθούν οι δήμοι όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Προς τιμήν του ελληνικού έθνους δόθηκαν στους νομούς και τις επαρχίες ονόματα από την κλασική αρχαιότητα:

Ο νομός Αργολίδος και Κορινθίας με πρωτεύουσα το Ναύπλιο, θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Ναυπλίας με πρωτεύουσα το Ναύπλιο πρώην επαρχία Ναυπλίας.

Επαρχία Άργους(Αργολίδος) με πρωτεύουσα το Άργος πρώην επαρχία Άργους.

Επαρχία Κορινθίας με πρωτεύουσα την Κόρινθο πρώην επαρχία Κορίνθου. Η επαρχία αυτή επειδή ήταν μεγάλη χωρίστηκε αργότερα σε δύο επαρχίες, την επαρχία Κορινθίας και την επαρχία Τρικάλων με πρωτεύουσα τα Τρίκαλα Σικυώνας με διάταγμα στις 19/31 Μαΐου 1834.

Επαρχία Ύδρας .Αυτή αποτελείτο μόνον από το νησί της Ύδρας.

Επαρχία Ερμιονίδος. Σε αυτήν συμπεριλήφθηκαν οι παλιές επαρχίες Καστρί και Κρανίδι (Ερμιόνη) και η νήσος Τιπάρηνος (πρώην Σπέτσες).Αργότερα όμως ονομάστηκε και πάλι Σπέτσες, επειδή με το όνομα αυτό έγινε ένδοξο το νησί κατά την διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα με διάταγμα 15/27 Ιουλίου 1834.

Επαρχία Τροιζηνίας με πρωτεύουσα τον Πόρο. Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Δαμαλά (Τροιζήνα) και το νησί Πόρο(Καλαυρία).

Ο νομός Αχαΐας και Ήλιδος με πρωτεύουσα την Πάτρα, θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Αιγιαλείας με πρωτεύουσα τη Βοστίτζα (Αίγιον). Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Βοστίτζας

Επαρχία Καλαβρύτων με πρωτεύουσα τα Καλάβρυτα. Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Καλαβρύτων.

Επαρχία Πατρών με πρωτεύουσα την Πάτρα. Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Πατρών.

Επαρχία Ήλιδος με πρωτεύουσα των Πύργο (Πύλος Τριφυλλίας). Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Γαστούνης και από την επαρχία Πύργου, που βρίσκεται δεξιά της όχθης του Αλφειού.

Ο νομός Μεσσηνίας με πρωτεύουσα την Αρκαδία(Κυπαρισσία),θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Ολυμπίας με πρωτεύουσα τον Πύργο (Παρρασία). Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Φανάρι και το κομμάτι της επαρχίας Πύργου, που βρίσκεται στην αριστερή όχθη του Αλφειού(παλαιά Πισάτις).

Επαρχία Τριφυλλίας με πρωτεύουσα την Αρκαδία (Κυπαρισσία). Αυτή αποτελείτο από την παλιά επαρχία Αρκαδίας.

Επαρχία Μεθώνης με πρωτεύουσα τη Μεθώνη. Αυτή αποτελείτο από τις μέχρι τότε επαρχίες Μεθώνης Ναυαρίνου(Πύλος) και Κορώνης.

Επαρχία Μεσσηνίας με πρωτεύουσα την Ανδούσα (Μεσσήνη). Αυτή αποτελείτο από τις μέχρι τότε επαρχίες Ανδούσας, Ιμπαλακίων και Μικρομάνης .

Επαρχία Καλαμών με πρωτεύουσα την Καλαμάτα. Αυτή αποτελείτο από τις μέχρι τότε επαρχίες Καλαμάτας και Νησίου(Μεσσήνης).

Ο νομός Αρκαδίας με πρωτεύουσα την Τριπολιτσά (Τρίπολη), θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Μεγαλόπολης, με πρωτεύουσα το Λεοντάριο. Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Λεονταρίου.

Επαρχία Μαντινείας, με πρωτεύουσα την Τριπολιτσά (Τρίπολη.) Αυτή αποτελείτο από την μέχρι τότε επαρχία Τριπολιτσάς.

Επαρχία Γορτυνίας, με πρωτεύουσα αρχικά την Καρύταινα (Γόρτυνα) και αργότερα τη Δημιτσάνα με σχετικό διάταγμα του 1833. Αυτή αποτελείτο από την ίδια παλιά επαρχία Γορτυνίας.

Επαρχία Κυνουρίας, με πρωτεύουσα Πραστός (Πρασταί). Αυτή αποτελείτο από τις μέχρι τότε επαρχίες Αγίου Πέτρου και Πραστού.

Ο νομός Λακωνίας, με πρωτεύουσα το Μυστρά (Σπάρτη),θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Λακεδαίμονος, με πρωτεύουσα το Μυστρά (Σπάρτη), αποτελούμενη από την μέχρι τότε επαρχία Μυστρά.

Επαρχία Επιδαύρου-Λιμηράς, με πρωτεύουσα τη Μονεμβάσια (Επίδαυρος-Λιμηρά), αποτελούμενη από την μέχρι τότε επαρχία Μονεμβασίας.

Επαρχία Γυθείου, με πρωτεύουσα το Μαραθωνήσι (Γύθειον), αποτελούμενη από το ανατολικό τμήμα της Μάνης.

Επαρχία Οιτύλου, με πρωτεύουσα το Οίτυλο, αποτελούμενη από το δυτικό τμήμα της Μάνης.

Ο νομός Ακαρνανίας και Αιτωλίας, με πρωτεύουσα αρχικά το Βραχώρι (Αγρίνιο) και μετέπειτα το Μεσολόγγι με διάταγμα του 1833 ως φόρο τιμής για τους αγώνες του 1821, θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Ακαρνανίας, με πρωτεύουσα τον Αστακό, αποτελούμενη από τις επαρχίες Ξηρομέρου, Βόνιτσας και Βάλτου.

Επαρχία Μεσολογγίου, με πρωτεύουσα το Μεσολόγγι, αποτελούμενη από την μέχρι τότε επαρχία Ζυγού.

Επαρχία Ναυπάκτου, με πρωτεύουσα τη Ναύπακτο, αποτελούμενη από τις μέχρι τότε επαρχίες Ναυπάκτου, Βενέτικου και Κραβάρων και από το τμήμα της μέχρι τότε επαρχίας Απόκουρο (Κουρέτας) που βρίσκεται στην αριστερή όχθη του Εύηνου.

Επαρχία Αγρινίου, με πρωτεύουσα το Βραχώρι (Αγρίνιο), αποτελούμενη από την μέχρι τότε επαρχία Βλοχού και από το άλλο τμήμα της πρώην επαρχίας Απόκουρο, το δεξιό τμήμα του ποταμού Εύηνου.

Επαρχία Καλλιδρόμου, με πρωτεύουσα το Καρπενήσι (Καλλίδρομο), αποτελούμενη από την μέχρι τότε επαρχία Καρπενησίου και από την επαρχία Αγράφων, που παραχωρήθηκε πάλι στο Βασίλειο της Ελλάδος.

Ο νομός Λοκρίδος και Φωκίδος, με πρωτεύουσα το Ζητούνι (Λαμία) θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Φθιώτιδος, με πρωτεύουσα το Ζητούνι(Λαμία), αποτελούμενη από τις μέχρι τότε επαρχίες Ζητουνίου και Πατρατζίκι (Υπάτης).

Επαρχία Δωρίδος, με πρωτεύουσα το Λιδωρίκι, αποτελούμενη από τις μέχρι τότε επαρχίες Λιδωρικίου και Μαλανδρίνου ως τον ποταμό Μόρνο.

Επαρχία Λοκρίδος, με πρωτεύουσα την Αταλάντη, αποτελούμενη από τις μέχρι τότε επαρχίες Αταλάντη και Μπουτουνίτσας.

Επαρχία Παρνασσίδος, με πρωτεύουσα τα Σάλωνα (Άμφισσα), αποτελούμενη από τις μέχρι τότε επαρχίες Σαλώνων και Γαλαξιδίου.

Ο νομός Αττικής και Βοιωτίας, με πρωτεύουσα την Αθήνα θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Αίγινας, με πρωτεύουσα την Αίγινα, αποτελούμενη από τα νησιά Αίγινα και Αγκίστρι.

Επαρχία Μεγαρίδας, με πρωτεύουσα τα Μέγαρα, αποτελούμενη από την τότε επαρχία Μεγάρων και από το νησί Σαλαμίνα.

Επαρχία Αττικής, με πρωτεύουσα την Αθήνα, αποτελούμενη από την ομώνυμη επαρχία Αθηνών.

Επαρχία Θηβών, με πρωτεύουσα τη Θήβα. Αποτελούμενη από την ομώνυμη επαρχία Θηβών.

Επαρχία Λιβαδείας, με πρωτεύουσα τη Λιβαδεία, αποτελούμενη από την επαρχία Λιβαδείας.

Ο νομός Ευβοίας, με πρωτεύουσα τη Χαλκίδα, θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Χαλκίδος, με πρωτεύουσα τη Χαλκίδα.

Επαρχία Καρυστίας, με πρωτεύουσα την Κάρυστο.

Επαρχία Βορείων Σποράδων, με πρωτεύουσα τη Σκόπελο. Αποτελούμενη από τα νησιά Σκόπελο, Σκιάθο, Σκύρο και Ηλιοδρόμια.

Ο νομός Κυκλάδων, με πρωτεύουσα την Ερμούπολη της Σύρας, θα περιελάμβανε τις εξής επαρχίες:

Επαρχία Άνδρου με πρωτεύουσα την Άνδρο, αποτελούμενη από το ομώνυμο νησί της Άνδρου

Επαρχία Τήνου, με πρωτεύουσα την Τήνο, αποτελούμενη από τα νησιά Τήνο, Μύκονο και Δήλο.

Επαρχία Σύρου (Σύρα), με πρωτεύουσα την Ερμούπολη, αποτελούμενη από το ομώνυμο νησί της Σύρου.

Επαρχία Κύθνου, με πρωτεύουσα τη Θερμιά (Κύθνος), αποτελούμενη από τα νησιά Κύθνο (Θερμιά), Κέα και Σέριφο.

Επαρχία Μήλου, με πρωτεύουσα τη Μήλο, αποτελούμενη από τα νησιά Μήλο, Φολέγανδρο (Πολύκανδρο) και Σίκινο.

Επαρχία Θήρας, με πρωτεύουσα τη Θήρα, αποτελούμενη από τα νησιά Θήρα (Σαντορίνη), Ίο, Ανάφη και Αμοργό.

Επαρχία Νάξου, με πρωτεύουσα τη Νάξο, αποτελούμενη από τα νησιά Νάξο, Πάρο και Αντίπαρο.

Τον κάθε νομό θα διεύθυνε ένας γενικός επίτροπος (νομάρχης) και κάθε επαρχία θα είχε έναν επίτροπο (έπαρχο).Ο νομάρχης, θα εκπροσωπούσε στην περιοχή του τα Υπουργεία Εσωτερικών, Παιδείας, Εκκλησιαστικών και Εξωτερικών. Επίσης θα επιτηρούσε την περιουσία του κράτους και θα έλεγχε τους οικονομικούς υπαλλήλους. Επιπλέον θα ασκούσε καθήκοντα έπαρχου στην επαρχία όπου βρισκόταν η πρωτεύουσα του νομού. Το νομάρχη θα βοηθούσαν στα καθήκοντά του ο διευθυντής νομαρχίας, που θα αναπλήρωνε το νομάρχη όταν απουσίαζε και ένας γραμματέας για την διεκπεραίωση της γραφικής εργασίας, την τήρηση του πρωτοκόλλου και την φύλαξη των αρχείων.

Με δυο άλλα διατάγματα στης 24 Απριλίου/6 Μαΐου 1833 καθορίστηκε η διαδικασία και η ορκωμοσία για το διορισμό των δημοσίων υπαλλήλων. Ο ετήσιος μισθός των δημοσίων υπαλλήλων ρυθμίστηκε με βάση τις οικονομικές συνθήκες, που βρισκόταν τότε η χώρα και οπωσδήποτε επαρκούσε για την κάλυψη όλων των αναγκών τους. Ο μισθός προβλεπόταν για τον νομάρχη στις 6.000 δραχμές το χρόνο, για τον διευθυντή νομαρχίας σε 3.600δρχ,για τον έπαρχο στις 2.480δρχ και 1.800δρχ για τον γραμματέα της νομαρχίας. Ο μισθός για τους δημοσίους υπαλλήλους θα υπολογιζόταν από την ημέρα που ο κάθε υπάλληλος θα αναλάμβανε τα καθήκοντα του και κανένας υπάλληλος δεν είχε το δικαίωμα να απαιτήσει δωρεάν κατοικία. Για την καλύτερη απόδοση των υπαλλήλων καθιερώθηκαν από το Μάουερ βιβλία ποιότητος για όλους τους διοικητικούς υπαλλήλους και ορίστηκαν ώρες γραφείου για όλες τις γενικές υπηρεσίες ώστε να είναι περισσότερο πειθαρχημένοι στα καθήκοντα τους.

Για να βοηθηθούν οι νομάρχες και οι έπαρχοι στο έργο τους, ορίστηκε ότι ο κάθε νομάρχης θα είχε ένα νομαρχιακό συμβούλιο και ο κάθε έπαρχος θα είχε αντίστοιχα ένα επαρχιακό συμβούλιο για την αντιμετώπιση όλων των τοπικών προβλημάτων.

Για την επίλυση των διοικητικών διαφορών ιδρύθηκαν πρωτοβάθμια διοικητικά δικαστήρια, με πρόεδρο το νομάρχη και δικαστές το διευθυντή της νομαρχίας και έναν πρωτοδίκη. Για τις εφέσεις εναντίον αυτών των αποφάσεων, αρμόδιο θα ήταν το Συμβούλιο της Επικράτειας. Δυστυχώς οι λεπτομέρειες της οργάνωσης αυτών των υπηρεσιών δεν πρόλαβαν να ρυθμιστούν γιατί μεσολάβησε η ανάκληση της Αντιβασιλείας και η μετέπειτα νέα Αντιβασιλεία αδιαφόρησε για αυτό το θέμα.

4.2.Η οργάνωση των δήμων

Μετά την οργάνωση και λειτουργία των νομών και των επαρχιών ο Μάουερ ενδιαφέρθηκε για την οργάνωση των δήμων και των κοινοτήτων. Η οργάνωση του δημοτικού συστήματος είχε μεγάλη σημασία για όλες τις χώρες της Ευρώπης του 1833 και για την Ελλάδα ακόμα μεγαλύτερη. Το παλιό κοινοτικό σύστημα που επικρατούσε επί Τουρκοκρατίας δεν ήταν κακό ως προς τη διατήρηση της ελληνικής εθνότητας, όμως οι Έλληνες δεν το ήθελαν γιατί οι συνθήκες στην Ελλάδα είχαν πια αλλάξει, μετά την επανάσταση του 1821 και την ανεξαρτησία της Ελλάδας. Επιπλέον με αυτό το σύστημα γίνονταν πολλές αυθαιρεσίες.

Το πρόβλημα του κοινοτικού συστήματος το έλυσε η Αντιβασιλεία, που ανέθεσε την επεξεργασία του σχεδίου στο φον Άμπελ και σε μια Ελληνική Επιτροπή .Το σχέδιο επιβλήθηκε δια νόμου στις 27 Δεκεμβρίου 1833/8 Ιανουαρίου 1834 .Ο δημοτικός αυτός νόμος ήταν πρωτοπορία για την εποχή του και ένας από τους πλέον φιλελεύθερους, υψώνοντας την Ελλάδα στο επίπεδο των πλέον πολιτισμένων εθνών της Ευρώπης την εποχή εκείνη.

Οι κυριότερες διατάξεις του νόμου αναφέρουν τα εξής:

Όλο το νεοσύστατο βασίλειο χωρίστηκε σε δήμους και ορίστηκαν τα όρια τους.

Κάθε χωριό ή κωμόπολη που είχε πληθυσμό τουλάχιστον 300 άτομά αποτελούσε ξεχωριστό δήμο. Τα μεμονωμένα σπίτια, μοναστήρια και μύλοι ενσωματώθηκαν στον κοντινότερο δήμο. Οι δήμοι χωρίστηκαν σε τρεις κατηγορίες, ενώ οι διαδικασίες για την απόκτηση της ιδιότητας και τα δικαιώματα του δημότη καθορίζονταν με ειδικά άρθρα1-8.

Με τα άρθρα 9 και 10 υπήρχε σχετική πρόβλεψη εγγραφής σε κάποιο δήμο για τους φιλέλληνες που πήραν μέρος στον απελευθερωτικό αγώνα, καθώς και για τους Έλληνες που

ήρθαν εκείνη την εποχή στην Ελλάδα. Όλοι γράφτηκαν σε κάποιο δήμο και όσοι δεν είχαν τα απαραίτητα οικονομικά μέσα, προβλεπόταν βοήθεια από το κράτος για να ανοίξουν μια δική τους δουλειά.

Με τα άρθρα 11 και 12 καθορίζονταν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του κάθε δημότη, η συμμετοχή του στη δημοτική περιουσία και το δικαίωμά του να χρησιμοποιεί και να απολαμβάνει τα δημοτικά ιδρύματα, καθώς και ποιες είναι οι υποχρεώσεις του απέναντί τους. Στα άρθρα 13 και 14 αναφέρονται τα πολιτικά δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του δημότη καθώς και το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεται στα δημοτικά αξιώματα.

Σύμφωνα με το άρθρο 49, κάθε δήμος αποτελεί ιδιαίτερο και ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο, με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που πηγάζουν απ' αυτήν την ιδιότητα. Ακόμα για να υπάρχει μια τάξη στα οικονομικά, οι δήμοι οφείλουν κάθε χρόνο να καταστρώνουν τον δημοτικό προϋπολογισμό του.

4.3. Η επιλογή νέας πρωτεύουσας

Ενώσω γίνονταν τα σχέδια για το δημοτικό σύστημα, άρχισαν και οι διεργασίες για την ανεύρεση κατάλληλης θέσης για την εγκαθίδρυση της νέας πρωτεύουσας του ελληνικού κράτους. Το Ναύπλιο, που έως τότε ήταν η πρώτη πρωτεύουσα, δε βρισκόταν στην κατάλληλη τοποθεσία και δε συγκέντρωνε τα απαιτούμενα προσόντα για να γίνει η μόνιμη πρωτεύουσα, του νέου Ελληνικού κράτους. Σε αυτό το σημείο συμφωνούσαν και η Αντιβασιλεία και η κυβέρνηση του Ιωάννη Καποδίστρια, ο οποίος ήθελε και να την μεταφέρει.

Η μεταφορά της πρωτεύουσας, αποτελούσε σύμφωνα με το Μάουερ μεγάλο πονοκέφαλο, εξαιτίας του ότι οι Έλληνες δεν έδειχναν κάποια ιδιαίτερη προτίμηση σε κάποια πόλη αλλά υποκινούνταν από τοπικιστικά και πατριωτικά συναισθήματα. Οι Μωραΐτες, έλεγαν, ότι καταλληλότερη για πρωτεύουσα ήταν το Άργος, η Τριπολιτσά ή η Κόρινθος ενώ οι Στερεοελλαδίτες ήθελαν την Αθήνα.

Σε αυτήν την διένεξη πήραν μέρος ο Κωλέτης, που υποστήριζε ως πρωτεύουσα τα Μέγαρα και ο αρχιτέκτονας Γκούττενσον, που υποστήριζε ως πρωτεύουσα τον Πειραιά. Το θέμα της εκλογής της νέας πρωτεύουσας πήρε μεγάλες διαστάσεις και δεν άφησε ανεπηρέαστο κανέναν ούτε και τις εφημερίδες της εποχής, γιατί έθιγε μεγάλα οικονομικά συμφέροντα. Ωστόσο τις μεγαλύτερες πιθανότητες για νέα πρωτεύουσα είχαν η Κόρινθος ή η Αθήνα. Η Κόρινθος γιατί βρισκόταν στο κέντρο του τότε ελληνικού κράτους και περιστοιχιζόταν από την

ομορφιά της φύσης και η Αθήνα, για την παλιά δόξα της και τον πολιτισμό της, εμφανή ακόμα και στην εποχή του Όθωνα.

Τη λύση στο πρόβλημα της πρωτεύουσας έδωσε ο ίδιος ο βασιλιάς Όθωνας, ο οποίος ήταν γνώστης της ιστορίας της αρχαίας Ελλάδας, λάτρης του αρχαίου πολιτισμού και των μνημείων, και επειδή και γεωγραφικά ήταν σχεδόν στο κέντρο του νέου κράτους.

Ωστόσο για να υλοποιηθεί αυτή η απόφαση έπρεπε να αντιμετωπιστούν οι πολλές δυσκολίες, που προέκυπταν. Αρχικά, το μεγαλύτερο μέρος της Αθήνας ανήκε σε ιδιώτες, που η Κυβέρνηση έπρεπε να αποζημιώσει για να της παραχωρηθεί ο απαραίτητος χώρος.

Εκτός της έκτασης που χρειαζόταν για να κτιστεί το βασιλικό ανάκτορο, απαραίτητα σε μια ευρωπαϊκή πρωτεύουσα ήταν οι δρόμοι, οι πλατείες και τα δημόσια κτίρια. Επιπλέον η Κυβέρνηση ήθελε να έχει στη διάθεση της και όλο το χώρο της αρχαίας πόλης και είχε το ηθικό χρέος να προγραμματίσει ανασκαφές για να φέρει στην επιφάνεια όλους τους κρυμμένους θησαυρούς της αρχαίας Αθήνας, ως κληρονομιά για τις επόμενες γενεές. Τελικά, παρά τις μεγάλες δυσκολίες εξαιτίας των υπέρογκων αποζημιώσεων που ζητούσαν οι οικοπεδούχοι για τις περιουσίες τους, η κυβέρνηση ήλθε σε συμφωνία μαζί τους.

Όταν λύθηκε και αυτό το ζήτημα, η Αντιβασιλεία μπορούσε να αναγγείλει τη μεταφορά της νέας πρωτεύουσας και να ζητήσει από τους Αθηναίους να τους υποδείξουν τα κατάλληλα οικήματα για την εγκατάσταση της κυβέρνησης και των άλλων υπηρεσιών. Οι αποφάσεις αυτές πάρθηκαν το φθινόπωρο του 1833.Την ίδια εποχή εγκρίθηκε και το σχέδιο της πόλης των Αθηνών, το οποίο είχαν καταστρώσει ο Κλεάνθης και ο Σάουμπερτ σε συνεργασία με τον Αυστριακό πρόξενο Γκρόπιους. Μετά από αυτό, τα μέλη της Αντιβασιλείας και ιδιαίτερα ο Μάουερ ανέθεσαν άμεσα σε έναν αξιωματικό του μηχανικού, να προσδιορίσει τοπογραφικά τους δρόμους και τις πλατείες.

Αρχικά του δόθηκε η εντολή να ξαναφτιαχθεί ο δρόμος Αθήνας- Πειραιά και να ξεκινήσουν τα σχέδια για την κατασκευή του λιμανιού. Ακόμα ιδρύθηκε ένα καλό κεραμοποιείο, ώστε να υπάρχουν τούβλα για τις οικοδομές. Για αυτόν το σκοπό τοποθετήθηκε νέος κατάλληλος νομάρχης για αυτήν τη θέση και μετακλήθηκαν νομομηχανικοί για να προχωρήσει γρηγορότερα η εφαρμογή του σχεδίου της πόλης. Για να υλοποιηθούν όλες αυτές οι ενέργειες, χρειάστηκε να περάσουν τρεις μήνες ώσπου να ανακοινωθεί επίσημα η μεταφορά της νέας πρωτεύουσας.

Παρά την τελική απόφαση και τις προσπάθειες που γίνονταν για άμεση μεταφορά της πρωτεύουσας ,είχαν δημιουργηθεί μεγάλα και δυσεπίλυτα προβλήματα. Ο αξιωματικός του μηχανικού, που είχε αναλάβει την τοπογράφηση των δρόμων, είπε ξαφνικά, ότι το σχέδιο που του έδωσαν ήταν ανεφάρμοστο και διαφώνησε έντονα πάνω σε αυτό το θέμα με τους αρχιτέκτονες και τους αξιωματικούς του μηχανικού. Από την άλλη μεριά, οι Αθηναίοι είχαν αρχίσει να διαμαρτύρονται για όλη αυτή την καθυστέρηση και την ταλαιπωρία. Τα έγγραφα και οι εκθέσεις είχαν μαζευτεί, περίμεναν λύση και τίποτα δεν προχωρούσε, όπως θα έπρεπε.

Για να λυθεί αυτή η κατάσταση, που οδηγούσε σε αδιέξοδο ο Μάουερ ανάλαβε τον Ιούνιο του 1834, τις λίγες ημέρες που είχε στην διάθεση του για να ξεκουραστεί, να δει και να συζητήσει από κοντά τον εκλεκτό καλλιτέχνη και αρχιτέκτονα κ. Βάισενμπουρκ, επιμελητή των αρχαιοτήτων εκείνη την περίοδο στην Ελλάδα, γιατί υπήρχε αυτή η καθυστέρηση των έργων.

Όταν ο Μάουερ έφτασε στην Αθήνα, κατάλαβε ότι αιτία της καθυστέρησης των έργων ήταν οι κερδοσκόποι, οι οποίο διέδιδαν ψευδείς φήμες ξεσηκώνοντας τους απλούς πολίτες ότι με αυτή την καθυστέρηση η Αντιβασιλεία θα αποζημίωνε τα πάντα. Άλλοι πάλι ισχυρίζονταν ότι γίνονταν χάρες στην χάραξη των δρόμων, προκειμένου να κατεδαφιστούν ορισμένα σπίτια και άλλα να μείνουν ανέπαφα, ενώ σε κάποια αλλά θα κατεδαφιζόταν μόνο το μισό ή η πρόσοψη. Εξαιτίας αυτής της καθυστέρησης γίνονταν διάφορες υπερβολικές υποθέσεις, που προκαλούσαν ανασφάλεια στους πολίτες και αποπροσανατολισμό πάνω στο θέμα, με σκοπό να ωφεληθούν από την μεταβλητή αυτή κατάσταση.

Γι’ αυτούς τους λόγους, ο Μάουερ μόλις επέστρεψε στο Ναύπλιο σε συνεννόηση με το βασιλεία Λουδοβίκο, πατέρα του Όθωνα, έδωσε εντολή να σταματήσουν τα έργα γιατί φοβούνταν μήπως δημιουργηθεί αλλοίωση στο καλλιτεχνικής αισθητικής τμήμα της αρχαίας Αθήνας. Ο Λουδοβίκος ως αρχαιολάτρης, όταν μελέτησε το σχέδιο κατάλαβε αμέσως ότι το σχέδιο ήταν ανεφάρμοστο και ανέθεσε την αναθεώρησή του στο σύμβουλό του φον Κλέντσε. Ο διάσημος αρχιτέκτονας ήρθε στην Αθήνα με τα απαραίτητα έξοδα του πληρωμένα από το ελληνικό Δημόσιο Ταμείο. Ο ίδιος έφερε μαζί του την ανάκληση του Μάουερ και του Άμπελ στη Βαυαρία. Κατά συνέπεια, όπως αναφέρει και ο ίδιος ο Μάουερ στο βιβλίο του, για ότι έγινε από εκείνη τη στιγμή και μετά, με το θέμα των έργων της νέας πρωτεύουσας, δεν ευθύνεται η παλαιά πρώτη Αντιβασιλεία.

Ο Μάουερ ιδιαίτερα διαχωρίζει τη θέση του πάνω στο θέμα της άμεσης μεταφοράς της πρωτεύουσας από το Ναύπλιο στην Αθήνα, θεωρώντας ότι κάτι τέτοιο τη δεδομένη χρονική

στιγμή θα ήταν περιττό και πολυδάπανο. Τα πρώτα κτήρια κατασκευάστηκαν αμέσως μετά την αποχώρηση του Μάουερ, τον Αύγουστο- Σεπτέμβριο του 1834. Αυτά ήταν η κατοικία του προέδρου της Αντιβασιλείας, το Διδασκαλείο, η κατοικία του Υπουργού των Στρατιωτικών φον Λεσουΐρ, που κόστισε στο Ελληνικό Δημόσιο 18.000 δραχμές και ασχολήθηκε ένα μεγάλο συνεργείο για πάνω από 4 εβδομάδες.

Έπρεπε ακόμα να κατασκευαστούν για τα μέλη της Αντιβασιλείας και για τα άτομα της ακολουθίας τους κατοικίες στην Αθήνα. Κάτι τέτοιο δεν υπήρχε ως υποδομή μέχρι εκείνη τη στιγμή και γι' αυτό το λόγω απαιτήθηκαν νέες υπέρογκες δαπάνες, τη στιγμή μάλιστα που το έργο της Αντιβασιλείας έφτανε στο τέλος του. Η επίσημη λήξη είχε οριστεί την1η Ιουνίου 1835. Επομένως όλα αυτά τα έξοδα ήταν περιττά.

Το πιο σημαντικό από όλα αυτά σύμφωνα με το Μάουερ ήταν ότι σε αυτά τα έξοδα των 18.000 δραχμών δεν συμπεριλαμβανόταν καθόλου το ανάκτορο του βασιλιά στην Αθήνα και ο ίδιος ο Μάουερ ισχυρίζεται αστειευόμενος, ότι μάλλον θα έπρεπε να πληρώνει ενοίκιο στην ίδια του τη χώρα για να μένει κάπου. Εκτός από την έλλειψη ανακτόρου δεν υπήρχαν ακόμα κτήρια για στρατώνες, δικαστικό μέγαρο και φυλακές. Η κατασκευή όλων αυτών των κτηρίων απαιτούσε πολύ χρόνο και πολλά χρήματα, που δεν περίσσευαν στην αποστολή της Αντιβασιλείας και ο χρόνος που είχαν ήταν πολύ περιορισμένος για το έργο που έπρεπε να εκπληρώσουν.

Όλοι αυτοί οι λόγοι είχαν οδηγήσει το Μάουερ και τα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας ώστε η μεταφορά της πρωτεύουσας από το Ναύπλιο στην Αθήνα, να καθυστερήσει έως την 1η Ιουνίου του 1835 και να συμπέσει με την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας από τον ίδιο το βασιλιά Όθωνα.

Αυτό το γεγονός θα ήταν και συμβολικής σημασίας για τον ελληνικό λαό αλλά και για τους ευρωπαίους, αφού θα σήμαινε και την έναρξη μιας νέας εποχής πολλά υποσχόμενης για την Ελλάδα. Θα έδινε έτσι μια συνέχεια στην ιστορική πορεία της χώρας, καθώς και νέα δόξα και αίγλη στην διοίκηση του νέου βασιλιά, μιας και η Ελλάδα ήταν μια φτωχή χώρα. Επιπλέον η μικρή αυτή καθυστέρηση των πέντε μηνών θα ελάφρυνε πολύ οικονομικά τους Έλληνες και θα συνέβαινε σε μια εποχή του χρόνου, πολύ καταλληλότερη, χωρίς να διακοπούν και οι εργασίες της Αντιβασιλείας.

Ακόμα λειτούργησε και η υπηρεσία στατιστικής και οικονομίας ώστε να διευκολυνθεί η επίλυση δύσκολων προβλημάτων, που αφορούσαν τον τομέα της Διοίκησης και σχετίζονταν με

την εσωτερική μετακίνηση των Ελλήνων και ιδιαίτερα των στρατιωτικών, που προέρχονταν από άλλες απομακρυσμένες περιοχές της ελεύθερης και σκλαβωμένης Ελλάδας του 1833.

Ο μόνος από τα μέλη της Αντιβασιλείας που διαφωνούσε με την πρόταση του Μάουερ ήταν ο Άρμανσμπεργκ. Ο Άρμανσμπεργκ κατάφερε να πείσει τους ξένους διπλωμάτες που βρίσκονταν στο Ναύπλιο, ότι η μεταφορά της πρωτεύουσας έπρεπε να γίνει άμεσα και ότι τα έξοδα για την μεταφορά τους θα τα αναλάμβανε το Ελληνικό Δημόσιο, κάτι που τους εξέπληξε και προκάλεσε ποικίλα σχόλια. Ο Μάουερ ασχολήθηκε με το ζήτημα του εσωτερικού εποικισμού της χώρας σχετικά με τη γεωργία, τη βιομηχανία, τις συγκοινωνίες, τους δρόμους, τα προξενεία, το εμπορικό ναυτικό, τις λιμενικές διατάξεις. Ο ίδιος, εισήγαγε στην Ελλάδα τη λειτουργία της υπηρεσίας στατιστικής και οικονομίας.

4.4.Η Εκκλησία και το εκπαιδευτικό σύστημα

Όταν η Αντιβασιλεία ήρθε στην Ελλάδα, αυτό που της έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ήταν ότι η πλειοψηφία των κληρικών δεν γνώριζε γραφή και ανάγνωση.

Στόχος του Μάουερ ήταν να γίνει η Ελληνική Εκκλησία απόλυτη ελεύθερη και ανεξάρτητη[13]

Η πρώτη ενέργεια που έκαναν σε σχέση με τα εκκλησιαστικά, ήταν να συγκροτήσουν μια Επιτροπή κατά πλειοψηφία από κληρικούς για να εξακριβώσουν, ποια ήταν η πραγματική κατάσταση της Εκκλησίας εκείνη την περίοδο.

Τα μέλη της Αντιβασιλείας και ιδιαίτερα ο Μάουερ, που είχε αναλάβει την επίλυση των εκκλησιαστικών θεμάτων, ζήτησαν [14]με διάταγμα της 15/27 Μαρτίου1833 να τους υποβληθεί μια λεπτομερής έκθεση για την κατάσταση της Ελληνικής Εκκλησίας. Αναζήτησαν προτάσεις για την πνευματική ανύψωση του κλήρου αλλά και για την ίδρυση μιας Συνόδου, που θα αναλάμβανε υπεύθυνα όλα τα εκκλησιαστικά ζητήματα, προκειμένου η Αντιβασιλεία να εισάγει ριζικές μεταρρυθμίσεις.

Τα μέτρα που είχε εφαρμόσει ο Καποδίστριας είχαν αποδειχθεί αναποτελεσματικά και ο ελληνικός λαός έδινε μεγάλη σημασία στο ζήτημα της εκκλησίας.

Η έκθεση που τους υποβλήθηκε όπως αναφέρει ο Μάουερ παρουσίαζε μια δύσκολη κατάσταση για την Εκκλησία και τον κλήρο.

---

[13] Ο «Σωτήρ» 26 Οκτωβρίου 1834
[14]Ε.τ.Κ., φ.11 σ.72.

Η ανεξαρτησία της Ελληνικής Εκκλησίας ήταν μια από τις μεγαλύτερες επιθυμίες του ελληνικού λαού, ο οποίος αγωνίστηκε για την απελευθέρωσή του από τον τουρκικό ζυγό.

Όλοι κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι έπρεπε να σταματήσει η εξάρτηση της Εκκλησίας από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Κωνσταντινούπολης, που βρισκόταν κάτω από την επιρροή του σουλτάνου. Ο σουλτάνος τον διόριζε ή τον καθαιρούσε από τα καθήκοντά του ανάλογα με τις εκάστοτε πολιτικές συγκυρίες και χρησιμοποιώντας πολλούς τρόπους άσκησης της εξουσίας, παρά τις όποιες διαμαρτυρίες του Πατριάρχη, κάτι που συμβαίνει μέχρι και σήμερα.

Για όλους αυτούς τους λόγους, κρίθηκε απαραίτητη η ανεξαρτησία της Ελληνικής Εκκλησίας προκειμένου να μην υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία εμπλοκής της Τουρκίας, στα ελληνικά πολιτικά πράγματα. Παρόλα αυτά η Ελληνική Εκκλησία θα έμενε πνευματικά συνδεδεμένη με τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, ως «μητέρα εκκλησία» .

Δυσεπίλυτα ήταν τα προβλήματα στην εκπαίδευση και τον εκκλησιαστικό τομέα. Το σημαντικότερο πρόβλημα στο θέμα της ανεξαρτησίας της εκκλησίας της Ελλάδος ήταν η ανάγκη προστασίας όλων των υπόδουλων περιοχών του Ελληνισμού, από τα αντίποινα των Τούρκων ισλαμιστών.

Αυτό δεν ήταν και τόσο σπάνιο για τα δεδομένα της εποχής, αν θυμηθεί κάποιος τα γεγονότα του 1822 στην Κωνσταντινούπολη με αποκορύφωμα των απαγχονισμό του Γρηγορίου του Ε΄. Εξαιτίας του φόβου των αντιποίνων από τους Τούρκους, το Οικουμενικό Πατριαρχείο ήταν αναγκασμένο παρά την αντίθετη άποψη που είχε, να εμφανίζεται αντίθετο με τον αγώνα της ανεξαρτησίας.

Αποτέλεσμα αυτού ήταν να έρθει σε προστριβές με κληρικούς της Επαναστατημένης Ελλάδας ακόμα και με μητροπολίτες, που αδυνατούσαν να κατανοήσουν και να αποδεχτούν τη στάση του Φαναρίου.

Αποκορύφωμα όλων αυτών των γεγονότων ήταν όταν το Πατρειαρχείο εξαναγκάστηκε να στείλει μια επιτροπή από [15]τέσσερις μητροπολίτες στο Ναύπλιο, όταν κυβερνήτης ήταν ο Ιωάννης Καποδίστριας, με υποταγή στην Υψηλή Πύλη και με αντάλλαγμα γενική αμνηστία και απαλλαγή από τους φόρους. Αυτό το γεγονός ήταν μια επίδειξη πολιτικής δύναμης της Τουρκίας στην Ελλάδα θέλοντας να την εκβιάσει συναισθηματικά.

Εάν η Ελλάδα δεν υπάκουε θεσμοί και ομοεθνείς της, που βρίσκονταν στα τουρκικά εδάφη θα είχαν επιπτώσεις. Επιπλέον ήθελε να τους αποδείξει, ότι αν ήθελε να «ανακατεύεται»

[15] Όθωνας Α΄.Ο μεγαλοϊδεάτης βασιλιάς

στα πολιτικά πράγματα της Ελλάδας, είχε τον τρόπο και τα μέσα να το κάνει και ότι αν και ανεξάρτητο το νεοσύστατο Ελληνικό κράτος δεν ήταν και τόσο αποκομμένο από την επιρροή της Υψηλής Πύλης.

Για όλους αυτούς τους λόγους το εκκλησιαστικό ζήτημα ήταν ένα ακανθώδες θέμα, που έπρεπε να λύσει η Αντιβασιλεία και ιδιαίτερα το έργο της επιβάρυνε τον Μάουερ, που ήταν και ο αρμόδιος για την επίλυση ιδιαίτερα των εκκλησιαστικών θεμάτων, της εκπαίδευσης και της εσωτερικής οργάνωσης του κράτους.

Σύμφωνα με τον Μάουερ η ανεξαρτησία της εκκλησίας της Ελλάδος ήταν μια από τις μεγαλύτερες επιθυμίες του ελληνικού λαού, ο οποίος επιθυμούσε τόσο την πολιτική όσο και τη θρησκευτική ελευθερία ώστε να ξεφύγει διοικητικά από την επίδραση του Πατριάρχη, τον οποίο διόριζε και έπαυα ο σουλτάνος. Ουσιαστικά η ανεξαρτησία της ελληνικής εκκλησίας είχε ήδη πραγματοποιηθεί από τα πρώτα χρόνια του αγώνα. Ωστόσο η επικύρωση της ανεξαρτησίας της εκκλησίας της Ελλάδος δεν είχε επικυρωθεί επίσημα από τον ανώτερο κλήρο.

Έτσι ο Μάουερ ανέθεσε στον τότε Υπουργό Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης Τρικούπη και στον υπουργικό σύμβουλο Κων. Σχινά να απευθυνθούν δια μέσου ιδιωτικής αλληλογραφίας, με απόλυτη μυστικότητα, σε όλους τους τοποθετημένους Επισκόπους, Αρχιεπισκόπους, Μητροπολίτες αλλά και προς τους αδιόριστους επισκόπους που βρίσκονταν στην Ελλάδα και να τους ζητήσουν τη γνώμη τους πάνω σε αυτό το θέμα.

Οι απαντήσεις που ήρθαν από όλους τους ερωτηθέντες ήταν υπέρ της ανεξαρτησίας της εκκλησίας της Ελλάδος και υπέρ της ίδρυσης Ιεράς Συνόδου, διορισμένης από το βασιλιά.

Η σημαντική αυτή απόφαση για το μέλλον της Ελλάδας πάρθηκε πολύ γρήγορα εξαιτίας παρασκηνιακών κινήσεων, που κατάντησαν αδύνατη κάθε συνεννόηση με τον τότε Πατριάρχη, παρόλο που ο ίδιος είχε για την Ελλάδα όπως λέει και ο Μάουερ τις καλλίτερες προθέσεις. Εκμεταλλευόμενοι αυτή την ασυνεννοησία κράτους- Οικουμενικού Πατριαρχείου κάποιοι στράφηκαν εναντίον της Αντιβασιλείας, θεωρώντας την όλη κατάσταση ως μέσο εξαναγκαστικού προσηλυτισμού του ελληνικού λαού στον Καθολικισμό ή των Προτεσταντισμό.

Με το που άρχισε να γίνεται γνωστό ότι η Ελληνική Κυβέρνηση μελετά το θέμα της Ελληνικής Εκκλησίας, εμφανίστηκαν και οι πρώτες όπως αναφέρει και ο Μάουερ αντιδράσεις, που ήταν δύσπιστες απέναντι στις καλές προθέσεις της Κυβέρνησης.

Για τη ρύθμιση των σχέσεων της ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας με το Φανάρι υπήρχαν δυο απόψεις:

Η μια άποψη ήταν αυτή που εξέφραζε ο κληρικός θεολόγος Θεόκλητος Φαρμακίδης, ο οποίος υποστήριζε ότι ήταν απαραίτητη η ανεξαρτητοποίηση από τις επιδράσεις τουσουλτάνου. Υποστηρικτή του σε αυτή την άποψη ο Θεόκλητος Φαρμακίδης είχε την αγγλική πολιτική, η οποία επιθυμούσε να αποκοπεί ο θρησκευτικός ομφάλιος λώρος με την ομόδοξη Ρωσία.

Αντίθετη άποψη με τον Θεόκλητο Φαρμακίδης και το αυτοκέφαλο της Ελληνικής Εκκλησίας είχαν ο Κωνσταντίνος Οικονόμου ο εξ Οικονόμων, ο οποίος τόνιζε την ανάγκη ανασύνδεσης των σχέσεων της Ελλάδας με τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, τώρα που είχε ανακηρυχθεί ανεξάρτητο βασίλειο και ευελπιστούσε ότι η Ελλάδα θα γινόταν παράδειγμα προς μίμηση και για τα άλλα βαλκανικά κράτη.

Υπερίσχυσε η άποψη της μεικτής επιτροπής των Θεόκλητου Φαρμακίδη, Ελαίας Παΐσιος, Αρδαμερίου Ιγνάτιος, Παν. Νοταράς, Σκαρλάτος Βυζάντιος, Σπυρ. Τρικούπης, Κων. Σχινάς μετά από ενδελεχή μελέτη του θέματος, εισηγήθηκε2-51833 την κήρυξη της ανεξαρτησίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, πράγμα που ενέκρινε το αποτελούμενο από είκοσι δύο αρχιερείς Εκκλησιαστικό Συνέδριο στις 15/27 Ιουλίου 1833.

Η Αγγλία ευελπιστούσε, ότι το παράδειγμα της Ελλάδας θα ακολουθούσαν και άλλα ορθόδοξα βαλκανικά κράτη, πράγμα το οποίο έγινε τα μετέπειτα χρόνια. Θεωρούσε ακόμα ότι το αυτοκέφαλο και των άλλων ορθοδόξων εκκλησιών θα είχε ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση της Ρωσικής πολιτικής επιρροής, τόσο στην Ελλάδα όσο και στα άλλα βαλκανικά κράτη.

Από την πλευρά της η Ρωσία, μέσω του ρώσου πρεσβευτή, προσπαθούσε με κάθε τρόπο να επηρεάσει τους Έλληνες επισκόπους να αντισταθούν στην απόφαση της Κυβέρνησης.

Πάνω στο σημαντικότατο αυτό θέμα, που αφορούσε το αυτοκέφαλο της Ελληνικής Εκκλησίας πήραν μέρος και οι εφημερίδες τις εποχής.

Οι περισσότερες εφημερίδες, μολονότι τάχθηκαν υπέρ των μέτρων της Κυβέρνησης, ζητούσαν να ερωτηθούν πάνω στο θέμα όχι μόνον οι επίσκοποι αλλά και οι αρχιμανδρίτες και οι άλλοι ιερείς και μοναχοί. Πολλές εφημερίδες εξέφραζαν την άποψη ότι θα έπρεπε να συγκληθεί Εθνική Συνέλευση με τη συμμετοχή αντιπροσώπων του λαού.

Η εφημερίδα, η οποία ασκούσε δριμύτατη κρητική κατά της Κυβέρνησης και των μέτρων που σκόπευε να πάρει, ήταν η καποδιστριακή εφημερίδα «Χρόνος». Αυτή υποστήριζε την άποψη του μοναχού Προκόπιου και του πρώην αρχιεπισκόπου Ανδριανουπόλεως ότι η Κυβέρνηση έπαιρνε αυτά τα μέτρα με σκοπό τον προσηλυτισμό των πιστών στον Καθολικισμό ή των Προτεσταντισμό.

Κορυφαίο γεγονός για την επίλυση του Αυτοκέφαλου της Ελληνικής Εκκλησίας ήταν ο διορισμός αρχιεπισκόπου στο Ζητούνι από το Πατριαρχείο, κάτι το οποίο είχε να συμβεί από το 1821 και δεν το είχε επιτρέψει ούτε ο Ιωάννης Καποδίστριας. Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να πραγματοποιηθεί σύγκλιση της Ιεραρχίας.

Στις 15/27 Ιουλίου 1833 στο Ναύπλιο συγκεντρώθηκαν όλοι οι εν ενεργεία Μητροπολίτες, Αρχιεπίσκοποι, Επίσκοποι και οι αδιόριστοι που βρίσκονταν στην Ελλάδα για να συνεδριάσουν και να ακουστεί και επίσημα η γνώμη τους, πάνω στο σοβαρό αυτό εκκλησιαστικό θέμα, μιας και ανεπίσημα λέγονταν πολλά.

Η συνδιάσκεψη κράτησε 9 ώρες από τις 9 το πρωί ως τις 5 το απόγευμα χωρίς καμία διακοπή. Αποφασίστηκε παμψηφεί (ομόφωνα) ότι η Κυβέρνηση οφείλει να διακηρύξει:

Α)Ότι το συνέδριο τις 15/27 Ιουλίου 1833 συνέστησε την «Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία του Βασιλείου της Ελλάδος», με πενταμελή Ιερά Σύνοδο, δέκα επισκοπές. Δεν αναγνωρίζει άλλον αρχηγό, παρά μόνον τον ιδρυτή της χριστιανικής πίστης, τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό. Είναι αυτοκέφαλη και ανεξάρτητη από κάθε άλλη εξουσία και διαφυλάττει ακέραιη την δογματική της ενότητα, σύμφωνα με όσα πρεσβεύουν όλες οι Ορθόδοξες Ανατολικές Εκκλησίες. Όσον αφορά δε εις την Διοίκηση της Εκκλησίας η οποία ανήκει εις τον Βασιλικόν θρόνων, δεδομένου ότι τούτο δεν αντιβαίνει εις τους ιερούς κανόνες, αναγνωρίζει ως αρχηγό της, την Α.Μ τον Βασιλέα της Ελλάδος.

Β)Ότι πρέπει να συσταθεί διαρκής Σύνοδος, η οποία θα αποτελείται από αρχιερείς, θα διορίζεται από τον Βασιλιά και σαν υπέρτατη Εκκλησιαστική Αρχή θα διευθύνει τις υποθέσεις της Εκκλησίας, σύμφωνα με τους εκκλησιαστικούς κανόνες.

Η υπέρτατη πνευματική εξουσία ασκείται από την διαρκεί Ιερά Σύνοδο, και υπεράνω αυτής είναι μόνον η Γενική Εκκλησιαστική Σύνοδος. Η Σύνοδος αυτή ως προς τα ζητήματα της εσωτερικής λειτουργίας της Εκκλησίας είναι εντελώς ανεξάρτητη από την κοσμική εξουσία. Στις 15/27 Αυγούστου 1833 καθορίστηκαν οι Επισκοπές.

Οι Επισκοπές που ιδρύθηκαν ήταν 10 στον αριθμό και κάθε νομός θα αποτελούσε και την περιφέρει μιας επισκοπής. Κάθε επισκοπή θα είχε το όνομα του αντίστοιχου νομού, με έδρα της την πρωτεύουσα του νομού. Υπήρχαν όμως και άλλοι 53 Έλληνες Επίσκοποι, που έπρεπε κάπου να τοποθετηθούν. Ιδρύθηκαν τότε άλλες 40 προσωρινές Επισκοπές ενώ για τους άλλους βρέθηκαν άλλες λύσεις. Σε περίπτωση που χήρευε μια από τις προσωρινές Επισκοπές θα

συγχωνευόταν στην Επισκοπή του νομού με έδρα την πρωτεύουσα του νομού, όπου έδρευε ο Επίσκοπος.

Όσοι από τους Μητροπολίτες ή Αρχιεπισκόπους είχαν πάρει τον τίτλο τους από παλιά θα τον διατηρούσαν. Σύμφωνα με τη Διακήρυξη η εκλογή και η χειροτόνηση των Επισκόπων θα γινόταν από τη Σύνοδο, ενώ ο διορισμός και η τοποθέτηση από το Βασιλιά. Η θέση τους επομένως ήταν δισυπόστατη.

Όσοι από τους αρχιερείς δεν μπόρεσαν, για διάφορους λόγους να παρευρεθούν στη συνδιάσκεψη, με μεταγενέστερη γραπτή η προφορική δήλωσή τους, αποδέχτηκαν ομόφωνα ότι οι παραπάνω αποφάσεις της συμφωνούν απόλυτα με τη γνώμη και την επιθυμία που είχαν και οι ίδιοι από πολύ καιρό.

Στις 23 Ιουλίου/4 Αυγούστου 1833 δημοσιεύθηκε η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας της Ελληνικής Εκκλησίας. Στις 25 Ιουλίου /6 Αυγούστου 1833 άρχισε τις εργασίες της μέσα από ένα εορταστικό κλίμα με την συμμετοχή και ξένων πολεμικών πλοίων, που έφτασαν στο λιμάνι του Ναυπλίου για να γιορτάσουν μαζί με των ελληνικό λαό.

Από τις εορταστικές εκδηλώσεις για την Ανεξαρτησία της Ελληνικής Εκκλησίας απουσίαζαν τα μέλη της Ρωσικής Πρεσβείας και τα πλοία του ρωσικού στόλου γεγονός, που στεναχώρησε τον ελληνικό λαό.

Αντίθετα η βασιλική Κυβέρνηση της Μεγάλης Βρετανίας μόλις σχηματίστηκε η Ιερά Σύνοδος, με ειδικό τηλεγράφημά της δήλωσε ότι εύχεται κάθε επιτυχία στην πραγματοποίηση του σκοπού της, δεδομένου ότι μόνο μετά από τη βαρυσήμαντη αυτή απόφαση αναγνωρίζει ότι ή Ελλάδα έγινε Κράτος πραγματικά ελεύθερο και ανεξάρτητο.

Μετά την δημοσίευση της Διακήρυξης σημειώθηκαν μόνον ορισμένα μεμονωμένα περιστατικά αντιδράσεων από παραπλάνηση και όχι στην Πελοπόννησο, που έγινε και το συνέδριο.

Από τη μεριά του το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ιδιαίτερα ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κωνστάντιος, αντιμετώπισαν θετικά το θέμα. Ο ίδιος ο Μάουερ αναφέρει ότι ο Πατριάρχης ήταν άνθρωπος αξιοσέβαστος μολονότι υπήρξαν και κάποιοι, οι οποίοι προσπάθησαν να τον πείσουν να πάρει θέση κατά της Ελληνικής Συνόδου. Ο ίδιος δεν έδειξε καμιά τέτοια προθυμία και δεν προχώρησε σε εχθρικά διαβήματα. Ο ίδιος μάλιστα δήλωσε ότι η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας ήταν ο μόνος τρόπος να ανυψωθεί ο ελληνικός κλήρος και μαζί μ' αυτόν και η Εκκλησία. Τους συμβούλεψε μάλιστα να συνεχίσουν

το έργο που χάραξαν μαζί και τους τόνισε την ανάγκη να διορίζουν ιερείς και ιδιαίτερα παντρεμένους.

Εξαιτίας της συγκαταβατική στάσης του απέναντι στο Αυτοκέφαλο ζήτημα της εκκλησίας της Ελλάδος, ο Πατριάρχης Κωνστάντιος καθαιρέθηκε από τα καθήκοντά του μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, ακόμα και οι πιο δύσπιστοι να κατανοήσουν ότι η Ανεξαρτησία της Εκκλησίας της Ελλάδος ήταν ένα θέμα υψίστης σημασίας.

Στην συνέλευση αυτή δεν συμμετείχαν γιατί δεν προσκλήθηκαν αρχιμανδρίτες, ιερείς, διάκοι και μοναχοί για να μην πλατειάσει το θέμα και καθυστερήσει η απόφαση. Επιπλέον ο χαμηλότερος σε βαθμίδα κλήρος εκπροσωπείτο από το Μητροπολίτη της περιοχής, που άνηκε. Για αυτούς τους λόγους η συνεδρίαση δεν πήρε δημόσιο χαρακτήρα και σε αυτό συμφώνησαν και οι λαϊκοί όπως αναφέρει και ο Μάουερ.

Το γεγονός πάντως, ότι η Κυβέρνηση επιθυμούσε να ακούσει προσεκτικά τη γνώμη όλων φαίνεται ότι στην σύσκεψη προσκλήθηκαν και οι Επίσκοποι, που δεν είχαν τοποθετηθεί πουθενά.

Προκειμένου η Ιεραρχία να αποφασίσει ανεπηρέαστη από τη γνώμη της Κυβέρνησης, ήταν και το γεγονός ότι στην συνδιάσκεψη δεν πήρε μέρος η Επιτροπή, που είχε συγκροτηθεί από τον Υπουργό και τους δύο συμβούλους του Υπουργείου Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης.

Οι αντιδράσεις ήταν έντονες εναντίον του Μάουερ, ο οποίος επικρίθηκε ότι επιδίωκε τον διχασμό των ορθόδοξων. Αυτή η διαμάχη κράτους- Εκκλησίας κράτησε μέχρι το 1850,οπότε και αναγνωρίστηκε και επίσημα το αυτοκέφαλο της Ελληνικής Εκκλησίας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Ο Μάουερ όμως δεν αρκέστηκε να τακτοποιήσει μόνο τα του Κλήρου ζητήματα αλλά ενδιαφέρθηκε και για τις εκκλησίες, που βρίσκονταν τότε σε κακή κατάσταση. Έπρεπε να κτιστούν νέες εκκλησίες ώστε να πάρει η λειτουργία την παλιά λαμπρότητα και μεγαλοπρέπειά της. Αυτό όμως μπορούσε να συμβεί μόνον με την επίβλεψη της Αντιβασιλείας και την παραχώρηση των απαραίτητων οικονομικών μέσων. Έτσι ο βασιλείας Όθωνας έδωσε μεταξύ άλλων από το προσωπικό του ταμείο 4.000 δραχμές για την επισκοπή του ιερού ναού του Αγ. Γεωργίου στο Ναύπλιο και από το ταμείο της Αντιβασιλείας πληρώθηκαν τα στασίδια της εκκλησίας. Το αποτέλεσμα ήταν πραγματικά εξαιρετικό.

Αποφασίστηκε ακόμα στις 8/20 Ιανουαρίου 1834 η ανέγερση ιερού ναού αφιερωμένου στο Σωτήρα, για να θυμάται πάντα ο ελληνικός λαός το θαύμα της σωτηρίας του, που του επιφύλαξε η Θεία Πρόνοια και να διατηρήσουν οι επόμενες γενιές ακλόνητη την ίδια εκείνη πίστη, που οδήγησε τους πατεράδες τους να ξαναβρούν τη χαμένη ελευθερία και ανεξαρτησία τους. Ο θεμέλιος λίθος του ναού του Σωτήρος θα έμπαινε στις 6 Φεβρουαρίου 1834. Δυστυχώς η νέα Αντιβασιλεία παραμέλησε μεταξύ των άλλων και αυτό το σημαντικό έργο. Εντός του ναού, που επρόκειτο να κτιστεί θα στηνόταν ένα μνημείο όπου θα χαράσσονταν τα ονόματα όλων των φιλελλήνων, που έπεσαν στον Απελευθερωτικό Αγώνα για την ανεξαρτησία της Ελλάδας και εκείνων που με τα έργα τους συνετέλεσαν στην ανάσταση του Έθνους. Σε περίοπτη θέση, τιμής ένεκεν θα χαρασσόταν το όνομα του πρώτου φιλέλληνα βασιλιά, του βασιλιά της Βαυαρίας, για να θυμούνται οι μεταγενέστεροι την αποφασιστική συμβολή του στην ανόρθωση της Ελλάδας.

4.5. Το θέμα της μοναστηριακής περιουσίας

Όταν η Αντιβασιλεία ήρθε στην Ελλάδα βρήκε 400 ανδρικά μοναστήρια, 30 με 40 γυναικεία και μερικούς ερημίτες μοναχούς, σκορπισμένους εδώ και εκεί όπως στο ακρωτήριο Μαλέα. Στα ανδρικά μοναστήρια υπολογίζεται τότε ότι ζούσαν 8.000 καλόγεροι. Τα ανδρικά μοναστήρια είχαν αρκετά μεγάλη περιουσία από δωρεές των ίδιων των μοναχών ή των πιστών, πράγμα το οποίο έπρεπε να ρυθμιστεί από την Αντιβασιλεία.

Πριν από το Μάρτιο του 1821 τα κτήματα των μονών έφταναν τις 500.000 και είχαν κυριότητα νομής και κατοχής με εισοδήματα 2.500.000 δραχμές.

Τα εισοδήματα αυτά ήταν υπέρ της εκκλησίας και χρησιμοποιούνταν για κοινωφελή έργα αλλά και έξοδα των μοναστηριών. Ωστόσο υπήρχαν και ορισμένα περιστατικά κατάχρησης, αλλά αυτό δεν αποτελούσε το γενικό κανόνα . Η Αντιβασιλεία και ιδιαίτερα ο Μάουερ, που είχε την αρμοδιότητα μεταξύ άλλων και των εκκλησιαστικών θεαμάτων, διέλυσε 412 μοναστήρια και δήμευσε τις περιουσίες τους, παρά τις έντονες αντιδράσεις και διαμαρτυρίες κληρικών και λαϊκών.

Εκείνη την περίοδο έκλεισαν πολλά μοναστήρια στην Πελοπόννησο και ιδιαίτερα στη Μεσσηνία και τη Λακωνία.

Στη Μεσσηνία πιο συγκεκριμένα έκλεισε τα ιστορικά μοναστήρια της Παναγίας της Δημιόβης, το μοναστήρι των Καλογραιών στην Καλαμάτα, και το μοναστήρι των Αγίων

Κωνσταντίνου και Ελένης[16].Στη Μάνη μεταξύ άλλων έκλεισε στην περιοχή του Πυρρίχου τα ιστορικά μοναστήρια της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και του Προφήτη Δανιήλ (Αϊ Δανιήλιδες όπως ήταν γνωστό στην περιοχή από τους μοναχούς που ζούσαν εκεί πιθανώς) .

Η διάλυση των μονών έγινε σε τρεις φάσεις. Αρχικά με το πρώτο διάταγμα «Περί των εν τω Βασιλείω μοναστηρίων» στις 25-9-1833 που όριζε ότι θα καταργούνταν όλα τα μοναστήρια που είχαν λιγότερους από έξιμοναχούς.Όσα μοναστήρια διατηρούνταν θα κατέβαλλαν ανάλογα με τα εισοδήματά τους, το ένα δέκατο των εισοδημάτων τους στο κράτος.

[17]Σύμφωνα με το δεύτερο διάταγμα 9-3-1834διαλύονταν όλα τα γυναικεία μοναστήρια που ήταν 16 με 18 στον αριθμό, εκτός από τρία ένα σε καθεμιά από τις κύριες γεωγραφικές περιοχές της Ελλάδας.Τα γυναικεία μοναστήρια ήταν πιο φτωχά, σε άσχημη κατάσταση και περιελάμβαναν 100 περίπου καλόγριες. Με πρόταση της Ιεράς Συνόδου, δημοσιεύθηκε ο «οργανισμός γυναικείων μονών». Σύμφωνα με το σχετικό διάταγμα θα παρέμεναν τρία γυναικεία μοναστήρια, ένα σε κάθε κύριο τμήμα της Ελλάδας, που θα καθόριζε η Ιερά Σύνοδος.

Στις μοναχές που ήταν νεαρής ηλικίας τους προτάθηκε να επανέλθουν στα εγκόσμια εκτός και αν οι ίδιες επέμεναν για το αντίθετο. Στις μοναχές που ήταν μεγαλύτερης ηλικίας δόθηκε το δικαίωμα αποσχηματισμού τους εάν μπορούσαν να επιστρέψουν στις οικογένειες τους ή αν μπορούσαν να εργασθούν για να ζήσουν. Σε αντίθετη περίπτωση έπρεπε να προσέλθουν σε ένα από τα τρία μοναστήρια που θα ήταν ενεργά.

Έτσι ορίστηκε η πρώην ανδρική μονή της Λουκούς στην επαρχία Κυνουρίας, για την Πελοπόννησο, η πρώην ανδρική μονή Καισαριανής στην Αττικής για την Στερεά Ελλάδα και η γυναικεία μονή του Αγίου Νικολάου στη Σαντορίνη για τα νησιά. Σε περίπτωση που δεν επαρκούσαν αυτά τα τρία μοναστήρια, θα οριζόταν ακόμα μια μονή πράγμα το οποίο και έγινε όταν χρειάστηκε, στην Τήνο. Τα διαδικαστικά για την ανάδειξη νέας ηγουμένης, τις αιτήσεις νέων καλογραιών και την αποστολή των μοναστηριών, ήταν θέματα που θα διευθετούνταν από την Ιερά Σύνοδο σύμφωνα με τους κανονισμούς των μονών. Τα γυναικεία μοναστήρια, που ήταν φτωχά, όφειλαν κάθε τρίμηνο να καταρτίζουν προϋπολογισμό για τις άμεσες ανάγκες τους στο Ιερατικό και Σχολικό Ταμείο, το οποίο αναλάμβανε να καλύψει το έλλειμμα.

---

[16] Εφημερίδα «Θάρρος» Καλαμάτα 26 Σεπτεμβρίου 2018 Βασίλης Μανιάτης «Το καταραμένο έτος 1834 και η διάλυση των Μονών»

[17] Στο Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης υπάρχουν λεπτομερείς κατάλογοι με χρονολογίες ιδρύσεως για 246 Μοναστήρια «Ο Ελληνικός λαός».

Με το τρίτο διάταγμα 8-5-1834 απαγορευόταν στο εξής κάθε δωρεά ιδιοκτησίας από ιδιώτες προς την Εκκλησία.Τα έσοδα από τη μοναστηριακή περιουσίαπου δημευόταν θα χρησιμοποιούνταν για την ενίσχυση ενός ιδιαίτερου Εκκλησιαστικού Ταμείου. Ακόμα αποφασίστηκε με διάταγμα το Μάιο του 1834 ότι οι εκκλησίες και τα μοναστήρια που ανήκαν σε ιδιώτες δεν θα περιλαμβάνονταν στα νέα μέτρα, εφόσον ο ιδιοκτήτης τους μπορούσε να απόδειξη την κυριότητα του.

Το Δεκέμβριο1834 δημιουργήθηκε το Εκκλησιαστικό Ταμείο από τα εισοδήματα των μοναστηριακών κτημάτων. Τα εισοδήματα αυτά χρησιμοποιούνταν υπέρ της παιδείας και του κλήρου.

Τα εναπομείναντα μοναστήρια θα πλήρωναν στο κράτος διπλάσια δεκάτη για τα ετήσια εισοδήματα τους. Από τα 524 μοναστήρια διατηρήθηκαν τα 146 τα 83 από αυτά ανήκαν στην κατηγορία παρέμειναν ενεργά γιατί είχαν πάνω από 6 μοναχούς και τα 63 στην Μάνη. Εκείνη την χρονική περίοδο αποσχιστήκαν 900 συνολικά μοναχοί. Η λαϊκή όμως αντίδραση ανάγκασε την κυβέρνηση να αναστείλει το νόμο σε τρείς περιπτώσεις.

Σχετικά με την μόρφωση του κλήρου, η Ιερά Σύνοδος διάλεξε αρχικά 30απ’τους καλύτερους ιερομονάχους και ιεροδιακόνους για να φοιτήσουν στο Γυμνάσιο της Αίγινας, δίνοντας και μια υποτροφία. Όλοι οι κληρικοί θα έπαιρναν 60 με 70 δραχμές το μήνα, απ’ το Ιερατικό και Σχολικό Ταμείο.

Από αυτούς ξεχώρισε ο διάκος Καλλίνικος Καμπάνης από την Άνδρο, ο οποίος εξαιτίας της προόδου εστάλη στο Μόναχο για ανώτερη μόρφωση και διορίστηκε εφημέριος της Ελληνικής Εκκλησίας.

Ιδιαίτερη επιθυμία του Μάουερ ήταν η ίδρυση Θεολογικής Σχολής και Ιεροσπουδαστηρίου, που όμως δεν υλοποιήθηκε, καθώς ο Μάουερ ανακλήθηκε από τα καθήκοντα του, παρά τα σχέδια που είχε κάνει για την ίδρυση Πανεπιστημίου τον Οκτώβριο του 1834.

Σε σχέση με τα άλλα θρησκευτικά δόγματα η Αντιβασιλεία και ο Μάουερ ιδιαίτερα φρόντισαν την διασφάλιση της θρησκευτικής ελευθερίας και την απαγόρευση του προσηλυτισμού από οπουδήποτε και αν προερχόταν, κυρίως επειδή τα πνευματικά θέματα ανάμεσα σε ορθοδόξους και καθολικούς ήταν οξυμένα. Η αμεροληψία της Αντιβασιλείας στα θρησκευτικά θέματα είχε σαν αποτέλεσμα να παραμείνουν αρκετοί μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα, στο Ελληνικό κράτος και να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ Ελλήνων και Λατίνων.

Ακόμα διατηρήθηκαν τρεις επισκοπές της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας στην Σύρο, Τήνο και Σαντορίνη καθώς και η αρχιεπισκοπή της Νάξου.

Προτεστάντες στην Ελλάδα πριν τον ερχομό του Όθωνα δεν υπήρχαν ωστόσο με τον ερχομό των Βαυαρών στρατιωτικών και των οικογενειών τους χτίστηκαν προτεσταντικές εκκλησίες στην Σύρο και στο Ναύπλιο. Στο Ναύπλιο λειτουργούσε στην προτεσταντική εκκλησία ο διαμαρτυρόμενος ιερέας Μάγιερ, ο οποίος ήταν ιδιαιτέρα αγαπητός και στους Έλληνες. Στο Ναύπλιο όμως μαζί με τον καθολικό ιερέα στην καθολική λειτουργία συμμετείχε και ο γερμανός στρατιωτικός ιερέας Βάϊνζιρλ.

Ο ίδιος ο Μάουερ αναφέρει ότι εξαιτίας της ανάκλησης του στην Βαυαρία δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει τα σχέδια του για τον κατώτερο κλήρο και παρέδωσε τα σχέδια του στην νέα Αντιβασιλεία, όχι όμως και τις μελέτες του για να μην του παραμορφώσουν όσα είχε σχεδιάσει.

4.6. Το εκπαιδευτικό σύστημα

Η Αντιβασιλεία βρήκε το εκπαιδευτικό σύστημα σε κακή κατάσταση και ασχολήθηκε με αυτό το θέμα διεξοδικά . Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξε ο ίδιος ο Μάουερ μιας και ήταν της αρμοδιότητας του η ανόρθωση και αναδιοργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα. Τα μοναδικά εκπαιδευτήρια, που βρήκε η Αντιβασιλεία και φρόντισε να τα αξιοποιήσει και να τα διατηρήσει ήταν το Κεντρικόν Διδακτήριον στην Αίγινα και το Ορφανοτροφείο που βρισκόταν και αυτό στην Αίγινα.

Αρχικά προσπάθησε να διατηρήσει τα λίγα σχολεία που υπήρχαν από την εποχή του Ιωάννη Καποδίστρια και είχαν διασωθεί την περίοδο της αναρχίας πριν τον ερχομό του Όθωνα. Τα σχολεία αυτά λειτουργούσαν με το αλληλοδιδακτικό σύστημα αλλά η λειτουργία τους είχε σταματήσει γιατί οι δάσκαλοι ήταν απλήρωτοι 12 με 15 μήνες.

Ο Μάουερ αναφέρει ότι η Αντιβασιλεία δαπάνησε πολλές χιλιάδες για να εξοφλήσει τουλάχιστον ένα μέρος των καθυστερούμενων μισθών ελπίζοντας ότι το μέτρο αυτό θα ενθάρρυνε τους δασκάλους να συνεχίσουν την εργασία τους. Δυστυχώς πολύ λίγα σχολεία λειτούργησαν ξανά εξαιτίας της ελλείψεις καταρτισμένων επιστημονικά δασκάλων.

Το μόνο με γνωστό όνομα σχολείο, που σωζόταν εκείνη την εποχή ήταν το Κεντρικόν Διδακτήριων στην Αίγινα, το οποίο βρισκόταν σε κακή οικονομική κατάσταση και χωρίς

μαθητές. Από τους παλιούς ονομαστούς δασκάλους που δίδασκαν σε αυτό είχαν απομείνει μόνον ο Γεώργιος Γεννάδιος και ο Χορτάκης.

Με την επαναλειτουργία του, ο Γεώργιος Γεννάδιος διορίστηκε διευθυντής του ιδρύματος και άρχισε η μισθοδοσία του από το δημόσιο ταμείο όπως και των άλλων δασκάλων και των εποπτών. Στον Γεώργιο Γεννάδιο ανατέθηκε επίσης η διεύθυνση της Βιβλιοθήκης της σχολής και για την απασχόληση του εκεί, του εγκρίθηκε από το δημόσιο επίδομα. Ακόμα συγκεντρώθηκε το παλιό διδακτικό προσωπικό του σχολείου και προσλήφθηκαν άλλοι τρεις εκλεκτοί καθηγητές, ο καθηγητής Ούρλιχ από τη Βρέμη για την διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας και των λατινικών, τον Ιωάννη Ψαρά από την Κέα για την διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας και των Δημήτρη Δουραμάνη από τα Γιάννενα για την διδασκαλεία των μαθηματικών.

Η σχολή οργανώθηκε αρχικά σύμφωνα με την οργάνωση των πρότυπων γερμανικών γυμνασίων. Η οργάνωση αυτή ήταν όπως αναφέρει ο Μάουερ προσωρινή μέχρι να καταλήξουν σε ένα πιο οριστικό εκπαιδευτικό σύστημα, ταιριαστό για την Ελλάδα. Ωστόσο με την καθοδήγηση και το ζήλο του εκπαιδευτικού προσωπικού οι μαθητές έδειξαν εξαιρετικές επιδόσεις. Οι εξετάσεις που έγιναν τον Ιούλιο του 1834 μπροστά στον τότε Υπουργό Παιδείας κ. Κωνσταντίνο Σχινά δεν υστερούσαν σε τίποτα από τις λαμπρές επιδείξεις των αντίστοιχων γερμανικών Γυμνασίων.

4.7.Το Ορφανοτροφείο

Στην Αίγινα εκτός από το Κεντρικόν Διδακτήριον λειτουργούσε ένα ακόμα ίδρυμα το Ορφανοτροφείο, το οποίο ήταν σε κακή κατάσταση και επικρατούσε η διαφθορά. Δεν έμοιαζε σε τίποτα από αυτό που είχε φανταστεί ο Καποδίστριας για αυτό, τα παιδιά ήταν άρρωστα από αιγυπτιακό πονόματο Υπήρχε δε μέσα σε αυτό μια διάχυτη κακομοιριά, που έκανε περισσότερο κακό παρά καλό στην ήδη επιβαρυμένη ψυχολογία τους. Οι δάσκαλοι δεν μάθαιναν σε αυτά καμία τέχνη, που θα τους ήταν αύριο χρήσιμη για την ζωή τους. Ο Μάουερ ασχολήθηκε άμεσα με την ριζική αναμόρφωση του ιδρύματος, Ώστε τα παιδιά να ζουν σε καλλίτερες συνθήκες.

Το Νοέμβριο του 1833 εκδόθηκε σχετικό διάταγμα με το οποίο το ορφανοτροφείο θα ασχολείτο αυστηρά με τον αρχικό του σκοπό και προορισμό και θα αποκτούσε επιπλέον έναν νέο οργανισμό. Σκοπός του ιδρύματος θα ήταν η εκμάθηση μιας χρήσιμης βιοποριστικής τέχνης για τα ορφανά παιδιά απαραίτητη προϋπόθεση για να μπουν σε αυτή την τεχνική Σχολή ήταν να γνωρίζουν ανάγνωση, γραφή, τις στοιχειώδεις πράξεις της αριθμητικής και σχέδιο.

Δεκτά γίνονταν μόνον τα παιδία ηλικίας από 7 έως 12 ετών, που ήταν ορφανά και από τους δύο γονείς, οι οποίο είχαν πέσει στον Απελευθερωτικό Αγώνα και επομένως η Πατρίδα τους χρωστούσε ευγνωμοσύνη. Τα σχετικά με την διοίκηση του ιδρύματος ρυθμίστηκαν με έναν ιδιαίτερο κανονισμό, ο οποίος περιελάμβανε περισσότερα από 100 άρθρα. Ο κανονισμός αυτός θα μπορούσε να αναθεωρηθεί και να βελτιωθεί μετά από ένα χρόνο εφαρμογής και την απόκτηση της απαιτούμενης πείρας, που θα είχε αποκτηθεί εν τω μεταξύ στο χρονικό αυτό διάστημα της εφαρμογής του.

Επικεφαλής του ιδρύματος θα ήταν ο διευθυντής, με συνεργάτες έναν επιθεωρητή, ένα γιατρό, έναν ταμεία και τους απαιτούμενους δασκάλους και αρχιτέκτονες, όλοι θα πληρώνονταν από το δημόσιο εκτός από τους αρχιτέκτονες. Αυτοί θα έπαιρναν τα δυο τρίτα από το καθαρό κέρδος για τις διάφορες εργασίες που θα έκαναν προκειμένου να δείχνουν μεγαλύτερο ζήλο για την εργασία τους.

Το υπόλοιπο μέρος των κερδών θα προοριζόταν για τους καλύτερους μαθητές του Ορφανοτροφείου, για να μπορέσουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους ή για τα πρώτα έξοδα της επαγγελματικής τους εγκατάστασης. Το χρηματικό αυτό επίδομα θα τους δινόταν μόλις θα έβγαιναν από το Ορφανοτροφείο. Παρά τις δυσκολίες, το Ορφανοτροφείο στην Αίγινα απέκτησε έναν εξαιρετικό διευθυντή τον Καραμάνο και έναν θαυμάσιο δάσκαλο τον Πέπα.

Εξαιτίας της έλλειψης τεχνικού προσωπικού τον Ιούνιο του1834 ολόκληρο το ίδρυμα μεταφέρθηκε από την Αίγινα στο Ναύπλιο, όπου εκεί μπορούσε να βρει έμπειρους τεχνίτες. Ακόμα κοντά στο Ναύπλιο υπήρχε (οπλοστάσιο) σιδεράδικο, κεραμοποιείο και το δημόσιο αγρόκτημα της Τίρυνθας. Τα παιδιά θα μπορούσαν να εξασκηθούν σε αυτά σύμφωνα με την προτίμησή τους και να επιλέξουν το μελλοντικό τους επάγγελμα. Το πρόγραμμα της εκμάθησής τους θα είχε ως εξής:

Πρωινή εργασία για μάθηση υπό την καθοδήγηση του αρχιτεχνίτη τους και επιστροφή το βράδυ στο Ορφανοτροφείο τους. Όσα παιδιά εργάζονταν στο κεραμοποιείο και στο αγρόκτημα της Τίρυνθας, θα έπαιρναν και μεροκάματο.

4.8. Η Ίδρυση του Ελληνικού Σχολείου και Γυμνασίου στο Ναύπλιο

Το επόμενο βήμα όσον αναφορά στον τομέα της εκπαίδευσης ήταν η ίδρυση ενός Ελληνικού Σχολείου και Γυμνασίου στο Ναύπλιο. Οι εργασίες για την ανεύρεση εκπαιδευτικού προσωπικού άρχισαν από τον Ιούλιο του 1833.Τελικά, μετά από πολλές προσπάθειες και διαπραγματεύσεις βρέθηκε το απαιτητό εκπαιδευτικό προσωπικό και δημοσιεύτηκε ο οργανισμός των δύο σχολείων και οι διορισμοί των καθηγητών.

Στο Ελληνικό Σχολείο κύρια μαθήματα θα ήταν νέα και αρχαία ελληνική φιλολογία, ενώ στις δυο τελευταίες τάξεις θα διδασκόταν και η λατινική γλώσσα. Το πρόγραμμα των μαθημάτων θα περιελάμβανε ακόμα θρησκευτικά, αριθμητική, γεωγραφία και καλλιγραφία.

Στο Γυμνάσιο τα παιδιά θα διδάσκονταν αρχαία και νέα ελληνική φιλολογία, τη λατινική, γερμανική και γαλλική γλώσσα και επιπλέον θρησκευτικά, ιστορία, γεωγραφία, μαθηματικά και αρχές φυσικής, χημείας και φυσικής ιστορίας. Διευθυντής και των δυο σχολείων διορίστηκε ο Ασώπιος, ο οποίος και προσκλήθηκε πρώτος από τον Μάουερ ενώ βρισκόταν στην Κέρκυρα ενώ καθηγητές θα ήταν ο Βενθύλος, ο Λεόντιος Αναστασιάδης, ο Ιωσήφ Γκινάκας, ο λοχαγός Σταυρίδης, ο Νικολαΐδης απ' την Λιβαδειά και δυο καλοί γερμανοί φιλόλογοι, ο Χέρολντ και ο Χόϋμαν. Όλοι θα έπαιρναν το μισθό τους από το Δημόσιο έως ότου ιδρυθεί το σχολικό Ταμείο.

Ο Ασώπιος ήταν ο πρώτος, που διορίστηκε και έλαβε και τα έξοδα για το ταξίδι του . Ωστόσο δεν θα μπορούσε να είναι στην θέση του πριν το τέλος Ιουνίου εξαιτίας της παρεμπόδισης του από τη Βρετανική Κυβέρνηση, η οποία τον ήθελε στο εκπαιδευτικό δυναμικό της. Τελικά δεν μπόρεσε να έρθει αλλά εξέφρασε την επιθυμία του, να μην τον ξεχάσουν όταν θα ιδρυόταν το Πανεπιστήμιο.

Δυστυχώς ούτε και κανείς από τους άλλους μπόρεσε τελικά να είναι στην θέση του εξαιτίας διαφόρων προσωπικών ή επαγγελματικών προβλημάτων. Τελικά το Δεκέμβριο

βρέθηκαν οι καθηγητές Εμμανουήλ Ψύχας για τις φυσικές επιστήμες, Βερνάρδος για τα μαθηματικά και Ράμπους για τη γερμανική γλώσσα, ενώ μπόρεσε να δεχτεί τελικά το διορισμό του και ο Βενθύλος. Το Μάρτιο του 1834 λειτούργησαν και τα δυο σχολεία αλλά τα αποτελέσματα δεν ήταν τόσο καλά, όσο εκείνα στο Γυμνάσιο της Αίγινας.

Υπήρχε ένα ακόμα σχολείο στην Αίγινα, που επαναλειτούργησε τον Ιανουάριο του 1834, στο οποίο φοιτούσαν μαθητές από τα Ψαρά υπό τη διεύθυνση του Ηλία Χριστοφίδη

Ο Μάουερ ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το πρόβλημα της μόρφωσης των κοριτσιών στην Ελλάδα, ένα θέμα που ήταν εντελώς παραμελημένο εκείνη την περίοδο.

Μετά από τη βοήθεια και τις επίπονες προσπάθειες της γνωστής παιδαγωγού Φολμεράγκε, ιδρύθηκε στο Ναύπλιο ένα Παρθεναγωγείο όπου θα μπορούσαν να φοιτούν με κρατική υποτροφία 14 κορίτσια. Προβλεπόταν ακόμα από το Δημόσιο να τους πληρώνει και τα έξοδα της πρώτης εγκατάστασης, ενώ μετά η κάθε κοπέλα θα έπαιρνε από το Γενικό Ιερατικό και Σχολικό Ταμείο 600 δραχμές το χρόνο. Το ποσό αυτό θα καταβαλλόταν προσωρινά από το Δημόσιο.

Από τον κάθε νομό θα επιλεγόταν μια τουλάχιστον κοπέλα, που έπρεπε και οι δύο γονείς της να είχαν σκοτωθεί στον Απελευθερωτικό Αγώνα ή να είχαν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο βοηθήσει την Πατρίδα.

Παρόλα αυτά και το θέμα της ίδρυσης Παρθεναγωγείου δεν υλοποιήθηκε εξαιτίας διαφόρων εμποδίων. Αιτία πολλές φορές σε αυτό ήταν το ατομικό συμφέρον και η άγνοια, όπως στην περίπτωση των δυο κοριτσιών του ήρωα Καραϊσκάκη, που ενώ επιλέγηκαν να φοιτήσουν στην σχολή αρνήθηκαν ή δέχονταν να φοιτήσουν υπό ορισμένους όρους. Αιτία της άρνησης τους ήταν οι δύο ηλικιωμένες θείες τους, που τις απέτρεψαν να φοιτήσουν στη Σχολή προκειμένου να μη χάσουν τη σύνταξη που έπαιρναν τα δυο κορίτσια.

Μετά από αυτήν την προσπάθεια και τις δυσκολίες που προέκυψαν, ο Μάουερ βρήκε μια νέα λύση τον Ιούνιο του 1834 οπότε το Κράτος αποφάσισε να δώσει 12 υποτροφίες φοίτησης κοριτσιών στο σχολείο της εξαιρετικής παιδαγωγού κυρίας Χίλλ, στην Αθήνα. Οι υποτροφίες αυτές προορίζονταν για τα κορίτσια που θα σπούδαζαν για ελληνίδες δασκάλες και παιδαγωγοί,

τις οποίες είχε άμεση ανάγκη το ελληνικό κράτος. Δυστυχώς αυτό το εγχείρημα του Μάουερ δεν πρόλαβε να υλοποιηθεί γιατί όπως αναφέρει και ο ίδιος, μεσολάβησε η ανάκληση του[18].

4.9.Το Διδασκαλείο του Μονάχου

Εκτός όμως από την μόρφωση των Ελληνόπουλων στο εσωτερικό, ο Μάουερ ως μέλος της Αντιβασιλείας και αρμόδιος για το θέμα της εκπαίδευσης ασχολήθηκε και με την μόρφωση των Ελληνόπουλων που ζούσαν στο εξωτερικό, ήδη από τις πρώτες μέρες που σχηματίστηκε η Αντιβασιλεία. Αρχικά χορηγήθηκε μισθός στο Διευθυντή της Ελληνικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας, που λειτουργούσε από παλιά στο Μόναχο και ο μισθός αυτός αργότερα διπλασιάσθηκε.

Επιθεωρητής της Ελληνικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας του Μονάχου ορίστηκε ο σύμβουλος κ. Τίρς και ο βασιλιάς της Βαυαρίας, που ήταν και χορηγός του ιδρύματος από παλιά. Ο βασιλιάς της Βαυαρίας ανέθεσε της επίβλεψη των επιχορηγήσεων στον υποστράτηγο κ. φον Τάους.

Τον Σεπτέμβριο του 1833 τα μέλη της Αντιβασιλιά αποφάσισαν ότι 24 παιδιά αγωνιστών, που οι γονείς τους είχαν σκοτωθεί στην Επανάσταση και είχαν διακριθεί για την απελευθέρωση της Πατρίδας, θα σπούδαζαν στην Ελληνική Παιδαγωγική Ακαδημία του Μονάχου με έξοδα του Ελληνικού κράτους. Επίσης διορίστηκε ορθόδοξος Έλληνας κληρικός στην ελληνική εκκλησία του Μονάχου για να αναλάβει την ορθόδοξη λειτουργία και τη θρησκευτική εκπαίδευση της ελληνικής νεολαίας στο Μόναχο. Το μισθό του ιερέα ανέλαβε να πληρώνει όπως και στο παρελθόν ο βασιλιάς της Βαυαρίας.

Το Ιερατικό και Σχολικό Ταμείο θα χορηγούσε στον κάθε υπότροφο αρχικά το ποσό των 300 φιορίνων το χρόνο, ποσό που αργότερα θα έφτανε τα 430. Τις υποτροφίες θα κατέβαλλε προσωρινά το ελληνικό Δημόσιο Ταμείο.

Την ίδια χρονιά έφυγαν για να σπουδάσουν στο Μόναχο οι 24 πρώτοι υπότροφοι, παιδιά επιφανών αγωνιστών που είχαν διακριθεί στον Απελευθερωτικό Αγώνα. Ανάμεσα τους ήταν οι

[18]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 310.

γιοί του Καραϊσκάκη, του Μπότσαρη, του Μαυρομιχάλη, του Οδυσσέα Ανδρούτσου, του Τομπάτζη, του Κριεζή, του Δεληγιάννη, του Μεταξά και άλλων επιφανών αγωνιστών[19]. Μετά από αυτούς τους ακολούθησαν στο Μόναχο 20 με 30 ακόμα νέοι ανάμεσα τους και ο γνωστός από τον Απελευθερωτικό Αγώνα Κωνσταντίνος Βέϊκος. Έτσι ο συνολικός αριθμός των ελληνόπουλων που σπούδαζαν με ελληνική υποτροφία στο Μόναχο ξεπερνούσε τα 50 άτομα, αριθμός που δεν ήταν καθόλου ευκαταφρόνητος για τα δεδομένα της εποχής. Εκτός όμως από τα νέα παιδιά που φοιτούσαν εκεί, στο Μόναχο φοιτούσαν και Έλληνες μεγαλύτερης ηλικίας που ήθελαν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και να ακολουθήσουν ανώτερες σπουδές, που θα τους βοηθούσαν αργότερα στην επαγγελματική του εξέλιξη στα ελληνικά σχολεία.

4.10. Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια

Με τον ερχομό της Αντιβασιλείας και αφού άρχισε να επικρατεί κάπως πολιτική ηρεμία εκτός από το κράτος άρχισαν να ιδρύονται με ιδιωτική πρωτοβουλία σχολεία σε διάφορες επαρχίες και δήμους. Εκείνη την περίοδο σύμφωνα με το Μάουερ ιδρύθηκαν 20 σχολεία σε όλη την Ελλάδα, από τα οποία όμως μόνο δύο ήταν ελληνικά σχολεία και ένα Γυμνάσιο στην Σύρο. Από τα 20 αυτά ιδιωτικά εκπαιδευτήρια ξεχώρισαν εξαιτίας των καλών εκπαιδευτικών που διέθεταν τα σχολεία της Χαλκίδας, της Πάτρας και της Σύρου, που ιδρύθηκε από Χιώτες πρόσφυγες με την καθοδήγηση του συμπατριώτη τους Νεόφυτου Βάμβα.

Επιπλέον ιδρύθηκε στην Αθήνα ένα αμιγώς ιδιωτικό σχολείο, το Αμερικανικό Εκπαιδευτήριο, από τους Αμερικανούς φιλέλληνες, που ήρθαν να συμμετάσχουν στον Απελευθερωτικό Αγώνα των Ελλήνων και από αγάπη για την Ελλάδα εγκαταστάθηκαν σε αυτήν. Μεγάλοι δωρητές του ιδρύματος ήταν οι κύριοι Ρόμπερτσον και Χίλλ, που αρχικά εγκαταστάθηκαν στην Τήνο και μετά στην Αθήνα.

Τη διεύθυνση του σχολείου αρχικά ανέλαβαν οι κύριοι Ρόμπερτσον και Χίλλ και μετέπειτα την διεύθυνση ανέλαβαν ο Χίλλ με τη γυναίκα του και τον κ. Τζ Κίνγκ.

---

[19]Γ. Λ. φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 55.

Το Νηπιαγωγείο, που λειτουργούσε στο Αμερικανικό Εκπαιδευτήριο διεύθυνε αποκλειστικά η παιδαγωγός κυρία Χίλλ και από αυτό αργότερα βγήκαν άξιες δασκάλες και παιδαγωγοί.

Ωστόσο και σε αυτό το εγχείρημα δεν έλειψαν και οι αντιδράσεις από μέρους του Ελληνικού λαού. Για να κατευνάσει ο Μάουερ τις αντιδράσεις πρότεινε στα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας να καθιερώσουν 12 υποτροφίες για την εκπαίδευση παιδαγωγών. Ο ίδιος ο Μάουερ με αφορμή τις άδικες κατά τη γνώμη του αντιδράσεις του Ελληνικού λαού για αυτό το θέμα, πράγμα συνηθισμένο για αυτόν από τον ελληνικό λαό αναφέρει « Και στην απόφαση μου αυτή με οδήγησε το γεγονός, ότι δεν είχα κανένα περιθώριο άλλης εκλογής, γιατί διαφορετικά, έχω κι' εγώ τη γνώμη ότι πρέπει να υποστηρίζεται πάντοτε κάθε τι το ελληνικό ».

4.11. Η έλλειψη διδακτικού προσωπικού

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αφορούσε το εκπαιδευτικό σύστημα σύμφωνα με τον Μάουερ, ήταν η έλλειψη ικανών Ελλήνων δασκάλων μιας και οι Έλληνες όπως και οι πρόγονοι τους δεν δέχονταν τίποτα το ξένο, όπως ανέφερε και ο Τάκιτος στα Χρονικά του.

Ο ελληνικός λαός υποστήριζε ότι ικανοί Έλληνες δάσκαλοι υπήρχαν και άρα δεν χρειάζονταν ξένοι. Το μόνο που έπρεπε να κάνει οι Αντιβασιλεία ήταν να τους ανακαλέσει από τις δημόσιες θέσεις που κατείχαν και να τους διορίσει στα σχολεία, που ήταν και η επιθυμία τους.

Από την άλλη μεριά η Αντιβασιλεία, που ήθελε να βάλει τάξη παντού γιατί χωρίς την τάξη ένα κράτος δεν μπορεί να πάει μπροστά, δεν μπορούσε να ανακαλέσει από τις δημόσιες θέσεις τους Έλληνες εκπαιδευτικούς και να εξασθενήσουν έτσι οι κρατικές υπηρεσίες.

Επειδή το θέμα της στελέχωσης των σχολείων ήταν μεγάλης σημασίας για το ελληνικό κράτος ο Μάουερ έστειλε δυο εξεταστικές επιτροπές, μια στο Ναύπλιο και μια στην Αίγινα για να διαπιστώσουν αν υπήρχαν δάσκαλοι, που ήταν αφανείς και αν επιθυμούσαν να διορισθούν στο αντικείμενο των σπουδών τους. Όσοι από τους δασκάλους επιθυμούσαν να διορισθούν σε σχολεία, θα παρουσιάζονταν σε μια από τις δυο επιτροπές για να εξεταστούν και να πάρουν το διορισμό τους. Δεν παρουσιάστηκε όμως κανείς γιατί σύμφωνα με τον Μάουερ δάσκαλοι δεν

υπήρχαν. Μετά και από αυτήν την ενέργεια ο Μάουερ με τα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας πήρε την απόφαση να γίνουν ριζικές αλλαγές πάνω στο εκπαιδευτικό σύστημα, εκπαιδεύοντας αρχικά ικανούς δασκάλους, πρώτα για τα δημοτικά σχολεία με όσο το δυνατόν λιγότερα έξοδα[20].

4.12. Η Αναμόρφωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος

4.12.1. Τα Δημοτικά σχολεία

Οι κυριότερες διατάξεις νόμου, που αφορούσαν την δημοτική εκπαίδευση και έγιναν αποδεκτές από όλο τον ελληνικό λαό περιελάμβαναν τα εξής:

Θα ιδρύονταν, δημοτικά σχολεία σε εύλογο χρονικό διάστημα, σε κάθε δήμο με έξοδα του δήμου. Στα δημοτικά αυτά σχολεία η φοίτηση θα ήταν υποχρεωτική για τα παιδιά ηλικίας από 7 έως 12 ετών. Εκτός από αυτά τα δημοτικά σχολεία, η Κυβέρνηση θα είχε την δυνατότητα να ιδρύσει και άλλα δημοτικά σχολεία, ανάλογα με τις ανάγκες μιας περιοχής ή την οικονομική δυνατότητα που θα είχε ο εκάστοτε δήμος. Τη συντήρηση των σχολείων θα αναλάμβανε το κράτος, ενώ ή σχετική δαπάνη θα βάραινε το Γενικό Εκκλησιαστικό και Σχολικό Ταμείο.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τα πρώτα δημοτικά να ξεκινήσουν τη λειτουργία τους με τη βοήθεια του Γενικού Εκκλησιαστικού και Σχολικού Ταμείου και δόθηκε εντολή να συνεχιστεί έτσι, έως ότου οι δήμοι μπορέσουν να ανταποκριθούν μόνοι τους στις ανάγκες τους. Ακόμα αποφασίστηκε όπου υπήρχε μεγαλύτερη οικονομική ευχέρεια θα ιδρύονταν ξεχωριστά δημοτικά σχολεία για αγόρια και για κορίτσια και τα δημοτικά σχολεία των κοριτσιών θα διευθύνονταν από γυναικείο προσωπικό.

Όσον αφορά τα μαθήματα που θα διδάσκονταν στα δημοτικά σχολεία, σαν υποχρεωτικά μαθήματα θα διδάσκονταν τα θρησκευτικά, η ανάγνωση, η γραφή, η αριθμητική, τα εν χρήσει μέτρα και σταθμά, οι γυμναστικές ασκήσεις, η πρακτική διδασκαλία καλλιέργειας κήπων και αγρών και ιδιαίτερα το φύτεμα, η περιποίηση δέντρων, η μεταξοκαλλιέργεια και τα μελίσσια. Ακόμα τα κορίτσια θα έπρεπε να μάθουν και κέντημα, ενώ όλα τα παιδιά θα πρέπει να πάρουν και τις στοιχειώδεις γνώσεις ιχνογραφίας και φωνητική μουσικής.

---

[20]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 330.

Όπου ήταν δυνατόν τα παιδιά θα διδάσκονταν ελληνική ιστορία, λίγη γεωγραφία και τις πιο απαραίτητες για την λαϊκή μόρφωση, γνώσεις φυσικής.

Η ιδιωτική εκπαίδευση όπως και η κατοίκον διδασκαλία επιτρέπονταν με επίβλεψη όμως του δημοσίου. Γι' αυτό κάθε εξάμηνο τα παιδιά που φοιτούσαν τόσο σε ιδιωτικά όσο και σε δημόσια σχολεία, θα περνούσαν από εξετάσεις και οι καλύτεροι μαθητές θα έπαιρναν βραβείο.

Οι δάσκαλοι των δημοτικών σχολίων θα διακρίνονταν σε τρεις κατηγορίες με βάση την ειδικότητα και τις ικανότητες τους και θα διορίζονταν σε νομούς, επαρχίες ή δήμους. Οι δάσκαλοι των νομών θα επέβλεπαν τους δασκάλους των επαρχιών και οι δάσκαλοι των επαρχιών θα επέβλεπαν τους δασκάλους των δήμων, ενώ όλους θα τους επέβλεπε ο ανώτερος επιθεωρητής των σχολείων για να τους βοηθήσει στο έργο τους. Οι μισθοί που προβλέπονταν θα ήταν ικανοποιητικοί και καλύτεροι από κάθε άλλη χώρα, ενώ μετά θάνατον προβλεπόταν ενίσχυση για τα ορφανά και τις χήρες από το ειδικό Αποθεματικό Ταμείο.

Το κάθε σχολείο θα ελεγχόταν από την σχολική εφορία, μια τοπική επιτροπή που θα αποτελείτο, στους δήμους από τον τοπικό εφημέριο και 2-4 δημότες εκλεγμένους από το τοπικό δημοτικό συμβούλιο. Στις επαρχίες αποτελείτο από τον έπαρχο ως πρόεδρο, τον ειρηνοδίκη έναν κληρικό που θα όριζε η νομαρχία, έναν δάσκαλο ελληνικού σχολείου και από 2-4 πολίτες διορισμένους από το επαρχιακό συμβούλιο. Στους νομούς αποτελείτο από τον νομάρχη ως πρόεδρο, τον εισαγγελέα πρωτοδικών, έναν κληρικό διορισμένο από το Υπουργείο Εκκλησιαστικών και δημόσιας Εκπαίδευσης, από έναν καθηγητή Γυμνασίου ή Πανεπιστημίου εάν επρόκειτο για την Αθήνα και 2-4 κατοίκους διορισμένους από το νομαρχιακό συμβούλιο. Οι επιτροπές αυτές, θα επόπτευαν η κάθε μια τα σχολεία της περιοχής της και θα είχε συμβουλευτικό ρόλο ή και θα επέβαλε και ορισμένες πειθαρχικές ποινές, όπου ήταν απαραίτητο.

Επειδή σύμφωνα με τον Μάουερ οι Έλληνες ως λαός έχει κλίση στη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων πίστευε ότι τα μέτρα αυτά ήταν καλά και θα είχαν και καλά αποτελέσματα για όλους. Επίσης πίστευε ότι οι επιτροπές αυτές θα προεδρεύονταν από κρατικούς ή δημοτικούς υπαλλήλους, που την ανώτερη εποπτεία τους θα είχε η Κυβέρνηση η οποία θα μπορούσε να επεμβαίνει απευθείας όπου ήταν ανάγκη.

Ανώτερη Κρατική Σχολή θα ήταν το Διδασκαλείο, το οποίο θα αποτελείτο από το διευθυντή και έναν ορισμένο αριθμό καθηγητών, από τους οποίους ο ένας θα ήταν απαραίτητα ο

κληρικός για την διδασκαλία των θρησκευτικών. Σκοπός του Διδασκαλείου θα ήταν να εκπαιδεύσει δασκάλους και δασκάλες, οι οποίοι θα έπρεπε να περάσουν από εξετάσεις και να καθοριστεί έτσι ή κατηγορία στην οποία θα πήγαιναν να εργαστούν, αν ήταν δηλαδή νομός, επαρχία η δήμος. Σχετικά με την πρακτική εξάσκηση των υποψήφιων δασκάλων, θα ιδρύονταν δύο πρότυπα σχολεία ένα για δασκάλους και ένα για δασκάλες.

Προκειμένου οι υποψήφιοι δάσκαλοι και δασκάλες να επιτύχουν καλύτερες επιδόσεις και να δείξουν μεγαλύτερο ζήλο για τις σπουδές τους, καθιερώθηκαν βραβεία και υποτροφίες για τους καλύτερους. Μετά τα αποτελέσματα των εξετάσεων θα γινόταν η απονομή των διπλωμάτων και η κατάταξη των δασκάλων σε μια από τις τρεις κατηγορίες του διδασκαλικού κλάδου.

Ακόμα προκειμένου να επιτευχθεί μια ευγενής άμιλλα ανάμεσα στους διαγωνιζόμενους, επιτράπηκε και σε αλλοδαπούς να συμμετέχουν σε αυτούς τους διαγωνισμούς εφ όσον φυσικά θα είχαν όλα τα τυπικά (απαραίτητα) προσόντα που προβλέπει ο νόμος. Σχετικά με όσους είχαν διοριστεί, θα επαναλαμβάνονταν σε ορισμένα χρονικά διαστήματα κάποιες εξετάσεις προκειμένου να έχει ο κάθε δάσκαλος την δυνατότητα προαγωγής σε ανώτερή κατάταξη.

Ο διευθυντής του Διδασκαλείου, θα ήταν και ο Ανώτατος Επιθεωρητής όλων των σχολείων και εισηγητής στο Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης για όλα τα εκπαιδευτικά ζητήματα.

Στόχος αυτού του μέτρου ήταν να υπάρξει ανάμεσα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, ενότητα και συνοχή με σκοπό την καλή εφαρμογή του σχολικού νόμου και να περιοριστούν στο ελάχιστο τα μειονεκτήματα και ή έλλειψη ικανού διδακτικού προσωπικού.

Έτσι στις 6/18 Φεβρουαρίου 1834 έγινε και ο διορισμός του διευθυντή και των καθηγητών του Διδασκαλείου στο Ναύπλιο. Διευθυντής και Ανώτερος Επιθεωρητής των Σχολείων διορίστηκε ο καθηγητής από τη Βρέμη Δρ. Κόρκ. Ο Δρ. Κόρκ ήταν από καιρό στην Ελλάδα, παντρεμένος με ελληνίδα και συγκέντρωνε όλα τα απαιτούμενα προσόντα για την θέση αυτή. Διορίστηκε παρά την έντονη αντίδραση του Αρχιμανδρίτη Μιχαήλ Αποστολίδη, που ήταν και ο πρώτος διορισμένος καθηγητής του Διδασκαλείου και δάσκαλος ελληνικών στο βασιλιά Όθωνα.

Μετά την επίλυση και αυτού του προβλήματος εκδόθηκε από την Αντιβασιλεία ή σχετική έγκριση και οδηγίες για τα δημοτικά σχολεία και άρχισε αμέσως η διδασκαλία. Διορίστηκαν ακόμα δάσκαλοι μουσικής, ιχνογραφίας, και γυμναστής, ενώ συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για την συμπλήρωση και των άλλων θέσεων του διδακτικού προσωπικού.Διορίστηκαν ακόμα δυο δασκάλες μια Ελληνίδα και μια Γερμανίδα για τη λειτουργία του Παρθεναγωγείου στο Ναύπλιο.

Όταν βρέθηκε οίκημα για το Διδασκαλείο, βρέθηκε και δωρεάν στέγη για τους σπουδαστές που θα ήταν υπό την επίβλεψη των καθηγητών τους, ανεξάρτητα από τις υποτροφίες που τους δίνονταν.

Οι εξετάσεις των τελειοφοίτων στο Διδασκαλείο πήγαν εξαιρετικά καλά έτσι, που τον Ιούνιο του 1834 διορίστηκε ένας μεγάλος αριθμός δασκάλων σε διάφορα δημοτικά σχολεία της χώρας, οι μισθοί των οποίων θα καταβάλλονταν από το ταμείο Κλήρου και Δημόσιας Εκπαίδευσης.

Έτσι πριν ο Μάουερ ανακληθεί από τα καθήκοντά του στην Ελλάδα, το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είχε μπει σε πολύ καλή πορεία οργάνωσης.

4.12.2. Η Ακαδημία Επιστημών

Μετά την ίδρυση του Δημοδιδασκαλίου και την οργάνωση των δημοτικών σχολείων, πρώτη σκέψη του Μάουερ ήταν να ιδρύσει στις πρωτεύουσες των νομών και κάθε επαρχίας από ένα Ελληνικό Σχολείο και ένα Γυμνάσιο. Στην Αθήνα επιθυμούσε την ίδρυση ενός Πανεπιστημίου και μιας Ακαδημίας Επιστημών, που θα αποτελούσε και την κορωνίδα του εκπαιδευτικού συστήματος. Ως ανώτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα για την εκπαίδευση των καθηγητών θα ιδρυόταν ένα Φιλολογικό Σεμινάριο, που θα λειτουργούσε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο.

Θα ιδρυόταν ακόμα ένα Θεολογικό Σεμινάριο για την μόρφωση των κληρικών, που θα λειτουργούσε και αυτό σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο και θα αποκτούσε ιδιαίτερο δικό του οργανισμό, σαν αυτόν του Διδασκαλείου.

Όταν ετοιμάστηκαν τα σχέδια των διαταγμάτων πολλοί φημισμένοι λόγιοι έλληνες και ξένοι εξέφρασαν την επιθυμία τους να διδάξουν όπως ο Ασωπός από την Κέρκυρα, ο Κούμας απ το Τριέστι, ο Βάμβας, ο Δούκας, ο Λουκάς Αργυρόπουλος, ο Μανιάκης, ο Βελισσάριος από τα Ψαρά, ο Γεννάδιος, ο Χαριτάκης και άλλοι, ενώ από το εξωτερικό θέλησαν να έρθουν και παγκοσμίου φήμης γερμανοί σοφοί όπως ο Φαλμεράγιερ και ο Ζινκάϊζεν.

Σύμφωνα με τον Μάουερ στις αρχές Αυγούστου είχε σκοπό να υποβάλει στην Αντιβασιλεία τα σχέδια των σχετικών διαταγμάτων και να ληφθούν πια οι οριστικές αποφάσεις σχετικά με την ίδρυση του Πανεπιστημίου στην Αθήνα.

Ο Μάουερ υπολόγιζε όπως αναφέρει, ότι τα Ελληνικά Σχολεία και Γυμνάσια θα άρχιζαν την λειτουργία τους το Σεπτέμβριο και το Πανεπιστήμιο θα λειτουργούσε τον Οκτώβριο, ενώ ανήμερα των γενεθλίων του στις 2 Νοέμβριου θα γίνονταν τα εγκαίνια της Ακαδημίας των Αθηνών μέσα σε εορταστικό κλίμα. Δυστυχώς το όνειρο του Μάουερ για την ίδρυση Ακαδημίας Επιστημών ματαιώθηκε γιατί ανακλήθηκε από τα καθήκοντα του την 31^{η} Ιουλίου[21].

4.12.3. Οι αντιδράσεις του τύπου

Οι αντιδράσεις του τύπου απέναντι στον Μάουερ σε σχέση με το πώς χειρίστηκε τα θέματα που δεν πρόλαβε να τελειοποιήσει στην Ελλάδα, ήταν πολλές και αιχμηρές. Αρχικά κατηγορήθηκε ότι αρνήθηκε να παραδώσει τους υπόλοιπους Κώδικες, που είχε συντάξει και δεν είχαν προλάβει να τυπωθούν. Ο ίδιος ο Μάουερ όμως αναφέρει ότι αυτό δεν ήταν αλήθεια και απόδειξη γι' αυτό ήταν, ότι ενώ είχε φύγει από την Ελλάδα συνεχιζόταν να τυπώνεται ο τέταρτος Κώδικας μιας και οι άλλοι τρεις είχαν ήδη τυπωθεί.

Ακόμα παραδέχεται ότι δεν άφησε στους αντικαταστάτες του τα σχέδια των διαταγμάτων του, που αφορούσαν την Ανώτερη Εκπαίδευση μιας και δεν πρόλαβε να τα υποβάλει στην Αντιβασιλεία, εξαιτίας της αιφνίδιας ανάκλησης του και τα οποία δεν είχαν ακόμα εγκριθεί. Επιπλέον ο ίδιος αναφέρει ότι μέσω της πείρας που είχε αποκτήσει από την σύντομη παραμονή του στην Ελλάδα δεν εμπιστευόταν ορισμένα άτομα, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα

[21]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 350..

σχέδια του ως δικά τους ή να τα διαστρεβλώσουν προκειμένου να τον πλήξουν στο έργο του, όπως έγινε και με τους κώδικές του.

Ο ίδιος ο Μάουερ αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Είχαν κατακρίνει τότε εκείνους τους κώδικες, στην εφημερίδα του κόμητος Άρμανσμπεργκ στην «Εθνική», ότι τάχα δεν ήταν πρακτικοί. Παρ' όλα αυτά, εγώ δεν είδα να τους αλλάξουν όπως θα είχαν υποχρέωση να κάνουν αν ήσαν ανεφάρμοστοι, παρά τους χρησιμοποίησαν έτσι όπως ήσαν. Φανταστείτε λοιπόν, τι θα μπορούσε να γίνει με διατάγματα που θα συζητιόντουσαν χωρίς να είμαι εγώ παρών, και θα πήγαιναν στο τυπογραφείο χωρίς να τα δω!.Αλλά άσχετα με αυτό, πιστεύω πως ο κόμης φον Άρμανσμπεργκ, τώρα που μας απομάκρυνε εμένα και τον Άμπελ, δε θα καταδεχόταν όπως κάθε τίμιος άνθρωπος να οικειοποιηθεί τη δικιά μου εργασία».

4.12.4. Καλλιτεχνική και Τεχνική Εκπαίδευση

Εκτός από την οργάνωση της στοιχειώδους και ανώτερης εκπαίδευσης του λαού η Αντιβασιλεία και ιδιαίτερα ο Μάουερ φρόντισαν και για τη βιοτεχνία και τις καλές τέχνες όσο ήταν δυνατόν για την συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Αρχικά δόθηκαν δυο υποτροφίες από το Δημόσιο Ταμείο, μια για Ρώμη και μια για Βενετία σε δυο νεαρούς Έλληνες αντίστοιχα, που είχαν ταλέντο στη ζωγραφική για να σπουδάσουν εκεί, ενώ ένας τρίτος υπότροφος θα μάθαινε την τέχνη της λιθογραφίας στο λιθογραφείο του Ναυπλίου υπό την καθοδήγηση του Φόρστερ. Ένας ακόμα θα πήγαινε με έξοδα της Αντιβασιλείας στο Παρίσι, για να μάθει τυπογραφεία κοντά στον πασίγνωστο Ντιντό. Επίσης αρκετοί νέοι θα φοιτούσαν στην Γεωργική Σχολή του Ναυπλίου, στο αγρόκτημα της Τίρυνθας, στο κεραμοποιείο ή θα εργάζονταν στις διάφορες οικοδομές προκειμένου να μάθουν εκεί ένα χρήσιμο χειρονακτικό επάγγελμα.

Όμως για να τα μάθει κάποιος κάτι, χρειάζεται πολύς χρόνος και υπομονή και περισσότερο όταν όλα πρέπει να διδαχτούν από την αρχή. Η υπομονή όμως που χρειάζεται όπως λέει ο Μάουερ δεν είναι ένα προνόμιο των Ελλήνων, που ήταν ανυπόμονοι ούτε μπορούσαν να

το κατανοήσουν οι άλλοι Ευρωπαίοι, που περίμεναν μέσα σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα να δουν θαύματα.

4.12.5. Οι Οικονομικοί πόροι για την εκπαίδευση

Το μεγαλύτερο μέρος τον εξόδων για την παιδεία το είχε αναλάβει το Γενικό Ιερατικό και Σχολικό Ταμείο. Όμως δεν ήταν το μόνο που στήριζε την ελληνική εκπαίδευση. Για την ίδρυση ελληνικών σχολείων υπήρξαν τόσο στην εποχή του Μάουερ όσο και την πριν από αυτόν, πολλοί ευεργέτες Έλληνες αλλά και ξένοι.

Μερικοί από τους πιο γνωστούς ήταν, ο Βαρβάκης που άφησε όλη την περιουσία του για την ίδρυση σχολείου, ο Αναστάσιος Ζωσιμάς άφησε 100.000 ρούβλια για να ανατραφούν και να μορφωθούν τα παιδιά, που είχαν χάσει τους γονείς τους κατά την διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα, ο Κων. Φλέβας άφησε 7.969 δουκάτα για σχολείο στο Μεσολόγγι, ο Γεράσιμος Τυπάλδος για τα σχολεία εντός Ελλάδος, ο Ιωάννης Ποτίζος άφησε τεράστια περιουσία για τα ελληνικά διδασκαλία, ο Ιωάννης Ποντίκης άφησε 84.000 αργυρά δουκάτα για το Ορφανοτροφείο της Αίγινας, ο Κων. Τσιρόπουλος άφησε 15000 ρούβλια για τα ελληνικά σχολεία, ο Βεργόπουλος άφησε 5.000 πιάστρα για το σχολείο της Καλαμάτας, ο σπετσιώτης Οικονόμος άφησε ολόκληρη την περιουσία του για τα σχολεία των Σπετσών, ο κόμης Θεοτόκης άφησε 750 δουκάτα για το Ορφανοτροφείο, ο Θεοχάρης άφησε 600 δουκάτα για τα σχολεία, ο κόμης Πανίν άφησε 350 ισπανικά δίστηλα για το σχολείο του Άργους και κάποια άλλα ποσά.

Δυστυχώς αυτά τα ποσά χάθηκαν αλλά κανείς δεν μπορεί να πιεί με βεβαιότητα αν χάθηκαν επί Καποδίστρια ή στα μετέπειτα ταραχώδη χρόνια της αναρχίας, που επικρατούσε πριν την έλευση του Όθωνα και της Αντιβασιλείας.

Ωστόσο τα μέλη της Αντιβασιλείας αποφάσισαν να τιμήσουν τους ευεργέτες του ελληνικού κράτους για τη γενναιοδωρία τους, την καλοσύνη και την αγάπη τους για την Ελλάδα. Γι' αυτό ως φόρο τιμής δημοσίευσαν στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως τα ονόματα όλων εκείνων, που από την εποχή του Απελευθερωτικού Αγώνα πρόσφεραν κληροδοτήματα ή δωρεές στην Εκκλησία, τα σχολεία και στους φτωχούς συνανθρώπους τους προκειμένου να υλοποιηθεί η ανασυγκρότηση του κράτους.

4.13. Η ίδρυση των Βιβλιοθηκών και της Εθνικής Βιβλιοθήκης

Επειδή το μορφωτικό επίπεδο στην Ελλάδα ήταν χαμηλό, εξαιτίας των δύσκολων συγκυριών που επικρατούσαν εκείνη την εποχή η Αντιβασιλεία, που είχε πληροφορηθεί αυτό πριν ακόμα έρθει στην Ελλάδα από το Μόναχο, παρήγγειλε αρκετά βιβλία και οι παραγγελίες συνεχίστηκαν σύμφωνα με τον Μάουερ και στο Ναύπλιο. Σε διάστημα ενός χρόνου από τον ερχομό τους στην Ελλάδα συγκεντρώθηκε στο κτίριο της Αντιβασιλείας ένας μεγάλος αριθμός βιβλίων, που αφορούσε όλους τους κλάδους της επιστήμης. Στο μεγαλύτερο μέρος τους τα βιβλία αυτά αναφέρονταν στην αρχαία αλλά και στη νεώτερη Ελλάδα και ήταν τα καλύτερα συγγράμματα, γραμμένα στην γερμανική, γαλλική και αγγλική γλώσσα.

Υπήρχε ακόμα μια πλήρης συλλογή της αυστριακής, βαυαρικής, πρωσικής και γαλλικής νομοθεσίας και όλοι οι νόμοι του βασιλιά Ναπολέοντα και πολλών άλλων χωρών. Αυτή η συγκέντρωση τόσον χρήσιμων βιβλίων ήταν και η απαρχή της ίδρυσης της Εθνικής βιβλιοθήκης, σύμφωνα και με την επιθυμία του Μάουερ. Αυτήν τη βιβλιοθήκη μπορούσαν να τη χρησιμοποιήσουν εκτός από τα μέλη της Αντιβασιλείας κρατικοί υπάλληλοι, στρατιωτικοί και ιδιώτες.

Κατασκευάστηκε ακόμα δίπλα στην βιβλιοθήκη αναγνωστήριο, που περιείχε εφημερίδες, επιστημονικά περιοδικά ακόμα και διασκεδαστικά έντυπα γραμμένα στην γερμανική ,γαλλική και αγγλική γλώσσα Η πρόσβαση στη βιβλιοθήκη ήταν επιτρεπόμενη για όλους, αρκεί να τηρούνταν ορισμένοι κανονισμοί .

Έκτος από τη βιβλιοθήκη του Ναυπλίου υπήρχε και η Κρατική βιβλιοθήκη στην Αίγινα με διευθυντή τον Γεώργιο Γεννάδιο και ήταν ανοιχτή για όλους. Η βιβλιοθήκη εκεί περιείχε και συνεχίζει επί των ημερών του Μάουερ να εμπλουτίζεται με σημαντικές δωρεές κυρίως από Έλληνες ιδιώτες του εσωτερικού αλλά και πνευματικούς ανθρώπους του εξωτερικού.

Μεγάλοι δωρητές της Κρατικής βιβλιοθήκης στην Αίγινα ήταν, οι αδελφοί Σακελλαρίου και ο Αρχιμανδρίτης Αρσένιος, ο οποίος διέθετε πλούσια συλλογή από ανέκδοτα χειρόγραφα καθώς και μια συλλογή από εικόνες και νομίσματα, που δωρίθηκαν στη βιβλιοθήκη της Αίγινας το 1833 -1834.

Μεγάλος επίσης δωρητής υπήρξε ο δόκτωρ Μιχαήλος, ο οποίος ήταν υποψήφιος για έδρα στο Πανεπιστήμιο και ο οποίος πέθανε πολύ νέος στην Μάνη, χάρισε όμως στο Κράτος τις αξιόλογες συλλογές επιστημονικών οργάνων, οι οποίες τοποθετήθηκαν προσωρινά στην Αίγινα. Όσον αφορά τα περιοδικά και τα έντυπα που ήταν στην βιβλιοθήκη του Ναυπλίου, μετά από ένα μήνα παραμονής τους εκεί στέλνονταν στην Αίγινα ώστε να τα μελετήσουν εκεί όσοι ήθελαν και ιδιαίτερα οι εκπαιδευτικοί.

4.14. Αρχαιότητες μουσεία και έφοροι αρχαιοτήτων

Οι ελληνικές αρχαιότητες προκαλούσαν μεγάλο ενδιαφέρον τόσο εντός όσο και εκτός συνόρων, εξαιτίας της πολιτιστικής τους σημασίας και συνέβαλαν αποφασιστικά στην αφύπνιση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης στον Απελευθερωτικό Αγώνα των Ελλήνων.

Γι' όλους αυτούς τους λόγους η αρχαιότητα έπρεπε να καταξιωθεί στην συνείδηση όλων και να γίνει ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην Ελλάδα της εποχής του Μάουερ και του ευρωπαϊκού πολιτισμού που είχε τις ρίζες του στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Για αυτό προκειμένου να αναδειχθεί το αρχαίο ελληνικό πνεύμα και ο πολιτισμός, ο Μάουερ και οι συνεργάτες του διόρισαν τον Ιούνιο του 1833 έφορους για να αναλάβουν άμεσα το έργο της ανεύρεσης και της διατήρησης των αρχαίων θησαυρών.

Ο γενικός συντονισμός της δουλειάς ανατέθηκε στο φημισμένο αρχιτέκτονα και γνώστη της τέχνης κ. Βαϊσσενμπουργκ, που ζούσε εδώ και οκτώ χρόνια στην Ρώμη και εργαζόταν στο Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Παδείας. Στόχος του κ. Βαϊσσενμπουργκ θα ήταν να γίνουν ανασκαφές και αναστηλώσεις αρχαίων μνημείων. Ως βοηθούς στο έργο του θα είχε τρεις άριστους αρχαιολόγους, δύο Έλληνες και ένα Γερμανό.

Ο αρχαιολόγος Κοκώνης διορίστηκε ως έφορος αρχαιοτήτων για τα νησιά με έδρα τη Σύρο, ο αρχαιολόγο Πιτάκης για τη Στερεά Ελλάδα με έδρα την Αθήνα και ο αρχαιολόγος Ρός για την Πελοπόννησο με έδρα το Ναύπλιο.

Όλοι τους συνέταξαν μελέτες και η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στην επιφάνεια κρυμμένους αρχαιολογικούς θησαυρούς ,ιδιαίτερα στη Σπάρτη, την Τεγέα, τη Μεγαλόπολη και την Αθήνα. Τα έξοδα για τις ανασκαφές και τα ταξίδια γίνονταν με χρήματα της Αντιβασιλείας.

Εκείνη την χρονική περίοδο ανακαλύφθηκαν σημαντικά ευρήματα στην Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα και τα Νησιά.

Τα ωραιότερα όμως ευρήματα βρέθηκαν πάνω στο βράχο της Ακρόπολης. Αυτά ήταν τρεις ανάγλυφες παραστάσεις, ένα άγαλμα, μια επιγραφή για την κατασκευή των Μακρών Τειχών, ένα μωσαϊκό δάπεδο και μια υπόγεια στοά. Εκτός από τα ευρήματα των ανασκαφών πολλές αρχαιότητες περιήλθαν στο κράτος μέσω της πώλησης από ιδιώτες, που τα χρήματα τα έδωσε η Αντιβασιλεία ή δωρητές όπως ο Αλεξανδρίδης από τον Μυστρά, ο Ιγγλέσης, ο Πολυδαράχης από τη Σπάρτη, ο Σπυρίδωνος Σκουφού, Χαριλάου και άλλων. Τα ονόματα όλων των δωρητών δημοσιεύθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης

Τα περισσότερα από τα αρχαιολογικά ευρήματα προήλθαν στην πλειοψηφία τους από δωρεές ιδιωτών ή πουλήθηκαν. Οι αρχαιότητες, που βρέθηκαν στην Αθήνα και στη Στερεά Ελλάδα συγκεντρώθηκαν προσωρινά στο Κρατικό Μουσείο της Αίγινας όπου υπήρχε ο απαραίτητος χώρος, που θα εκτίθονταν για την κοινή γνώμη αλλά και η απαιτούμενη για την προστασία τους ασφάλειά τους, καθότι ήταν αξιόλογη.

Όταν ο Μάουερ ανακλήθηκε από τα καθήκοντα του στην Ελλάδα, στο Κρατικό εκείνο Μουσείο υπήρχε ένας μεγάλος αριθμός επιγραφών, νομισμάτων, αγγείων, μικρών και μεγάλων αγαλμάτων. Ορίστηκαν για τη φύλαξη τους δύο τόποι συγκέντρωσης, ο ένας ήταν μέσα στην πόλη και ο άλλος πάνω στην Ακρόπολη. Ακόμα επειδή πολλές από τις αρχαιότητες κινδύνευαν να πάθουν ζημιές από τους περιηγητές απαγορεύθηκε σε όποιον δεν είχε άδεια να ανεβαίνει στον Ιερό βράχο της Ακρόπολης. Προγραμματίστηκε να ανοιχθεί η είσοδος των Προπυλαίων της Ακρόπολης των Αθηνών και να αποκατασταθεί στην αρχική του μορφή ο ναός της Νίκης απέναντι από τα Προπύλαια, τον οποίο έκρυβαν μεταγενέστερα κτίσματα αφού έφυγε ο Μάουερ από την Ελλάδα και το έργο ανέλαβε ο Κλέντσε.

Δημιουργήθηκε ακόμα ένα Κρατικό Μουσείο στη Σπάρτη, που η συλλογή του περιελάμβανε αρχαιολογικά ευρήματα από την Σπάρτη, τη Μάνη και τις γύρο περιοχές. Αποφασίστηκε ακόμα ότι αυτό θα λειτουργούσε ως πρότυπο για να γίνουν και άλλα Μουσεία σε όλες τις πρωτεύουσες της επαρχίας. Επίσης στις Μυκήνες ανοίχθηκε και συντηρήθηκε ο «θησαυρός του Ατρέως», ενώ στην Τίρυνθα σώθηκαν τα Κυκλώπεια Τείχη και το ανάκτορο του Ηρακλή.

Για την περιφρούρηση και διάσωση των αρχαιοτήτων ο Μάουερ έκδωσε ειδικό νόμο στις 10/22 Μαΐου 1834.Ο νόμος αυτός θα καθόριζε με ακρίβεια, ποιες θεωρούνταν ιδιοκτησία του Κράτους και ποιες των ιδιωτών, ώστε όλες οι αρχαιότητες που βρίσκονταν σε έδαφος του Δημοσίου ή στο βυθό της θάλασσας, σε ποτάμια, χειμάρρους, λίμνες ή βάλτους ανήκαν στο κράτος .Όσες όμως αρχαιότητες ανακαλύπτονταν μέσα σε οικόπεδα ιδιωτικά μετά τη δημοσίευση του Νόμου θα ανήκαν κατά το ήμισυ σε ιδιώτες και κατά το ήμισυ στο Κράτος, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Επικεφαλής όλων γενικά των Μουσείων και Συλλόγων της Ελλάδας θα ήταν ο Γενικός Έφορος, που θα ήταν και ο συντονιστής του όλου συστήματος και συγχρόνως ο εισηγητής για όλα αυτά τα ζητήματα, στο Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης. Σχετικά με την επίβλεψη των αρχαιοτήτων, τη γενική επίβλεψη για όλες τις αρχαιότητες στους δήμους, στις επαρχίες, στους νομούς και σε όλη την Επικράτεια θα την είχαν εφορευτικές, επιστημονικές και καλλιτεχνικές επιτροπές, καθώς και ο Γενικός Έφορος αρχαιοτήτων, οι έπαρχοι, οι νομάρχες και το Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης. Επικεφαλής όλων αυτών θα ήταν ο Γενικός Έφορος[22].

Ακόμα σκοπός του Μάουερ ήταν να τοποθετήσει φύλακες για την προφύλαξη των σημαντικότερων αρχαίων μνημείων. Στις θέσεις αυτές μάλιστα όπως αναφέρει είχε σκοπό να διορίσει και σοβαρά τραυματισμένους αγωνιστές με μόνιμες σωματικές βλάβες, τις οποίες είχαν αποκτήσει κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα. Οι φύλακες αυτοί θα εκτελούσαν και χρέη ξεναγών για τους επισκέπτες. Δυστυχώς όπως λέει και ο ίδιος τα σχέδια του ματαιώθηκαν γιατί ανακλήθηκε από τα καθήκοντά του όχι όμως και οι ελπίδες του, που στηρίζονταν στην υλοποίηση του προγράμματός του κατά την ανάληψη των καθηκόντων από τον Όθωνα.

4.15. Το Εθνικό Τυπογραφείο και τα περί τον Τύπο

Η Αντιβασιλεία προσπάθησε με μια σειρά από νέα μέτρα τα αναθερμάνει την παλιά αγάπη των Ελλήνων για τα γράμματα, γι αυτό φρόντισε να ανακαινίσει το Εθνικό Τυπογραφείο του Ναυπλίου. Αρχικά παραγγέλθηκαν από το Παρίσι καινούργια τυπογραφικά στοιχεία και

[22]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 412..

συντάχθηκε νέος οργανισμός του Εθνικού Τυπογραφείου, σύμφωνα με το βασιλικό διάταγμα της 10/22 Δεκεμβρίου1833.Σύμφωνα με αυτό το διάταγμα το τυπογραφείο θα χωριζόταν σε δυο τμήματα, ένα για τις εκτυπώσεις του Δημοσίου και ένα για τις ιδιωτικές. Το τμήμα του Δημοσίου θα τύπωνε μόνο αυτά που ήθελε να δημοσιεύσει η Κυβέρνηση ,ενώ το ιδιωτικό θα τύπωνε ατομικές εργασίες βιβλία ιδιωτών και διατριβές. Το κάθε τμήμα θα διευθυνόταν από έναν αρχιεργάτη διορισμένο από το Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης.

Όλα ωστόσο τα ελληνικά τυπογραφεία στην εποχή του Μάουερ υπάγονταν ανέκαθεν στο Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης, από την αρχή του Απελευθερωτικού Αγώνα και είχαν ως σκοπό τους την ανύψωση του μορφωτικού επιπέδου στην Ελλάδα.

Στο τμήμα του Εθνικού τυπογραφείου για τις ιδιωτικές εργασίες τυπώθηκαν με έξοδα του Κράτους τα εξής έργα: Η Δημόσια Οικονομία του Παλαιολόγου, μια μικρή μελέτη του Ρος για τα αρχαία ελληνικά χειρόγραφα με λιθογραφίες, που φιλοτέχνησε δωρεάν ο κ. Φόρστερ στο βασιλικό λιθογραφείο του Ναυπλίου, ένα «Απάνθισμα συνθηκών, πράξεων και εγγράφων που αφορούσαν την ίδρυση του Βασιλείου της Ελλάδος, Ναύπλιο1833» με επιστολή του Νικολάου Σκούφου καθώς και μια ακόμα συλλογή νόμων και διαταγμάτων, που δημοσιεύθηκαν από την άφιξη του Βασιλιά και της Αντιβασιλείας στην Ελλάδα.

Ακόμα ο Μάουερ συμβουλεύει τον Όθωνα να συνεχίσει το έργο που άφησε ο ίδιος ημιτελές μετά την ανάκληση του, την 31 Ιουλίου του 1834.Στο εθνικό τυπογραφείο τυπώθηκαν ακόμα, αλλά όχι με έξοδα του Κράτους, η ποιητική συλλογή των Αλέξανδρου και Παναγιώτη Σούτσου, εν Ναυπλίω 1833»,μια μετάφραση του Αρμενόπουλου στα νέα ελληνικά από τον Κλονάρη, το λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας του Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου και αρκετές εφημερίδες όπως ο «Ήλιος», ο «Τριπτόλεμος» και ο «Σωτήρ».

Εκτός από αυτούς, άλλοι συγγραφείς που τύπωσαν τα έργα τους στο Εθνικό Τυπογραφείο και είχαν το δικαίωμα της αποκλειστικής εκμετάλλευσης των έργων τους ήταν ο Σούτσος, ο Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής με το έργο «Συλλογαί Μαθηματικών προβλημάτων», ο Σκαρλάτος Δ. Βυζαντίου με το έργο του «Λεξικόν της καθ' ημάς Ελληνικής Διαλέκτου, μεθερμηνευομένης εις το αρχαίο Ελληνικόν και Γαλλικών». Ακόμα με χρήματα από το Δημόσιο Ταμείο ενισχύθηκαν και οι συγγραφείς για να αφοσιωθούν στο έργο τους όπως ο Αλ. Σούτσος ο οποίος είχε διακριθεί ως ποιητής αλλά και ως ιστορικός συγγραφέας.

4.16. Ιδιωτικά τυπογραφεία και Δημοσιογραφία

Εκτός από το Εθνικό Τυπογραφείο λειτουργούσαν διάφορα ιδιωτικά τυπογραφεία και σε άλλες πόλεις, όπως στην Αίγινα, την Αθήνα, τη Σύρο το Μεσσολόγγι, τη Χαλκίδα και αλλού. Τα τυπογραφεία αυξήθηκαν καθώς η περίοδο των αναταραχών στην Ελλάδα τελείωσε με την έλευση του Όθωνα και πλήθος βιβλίων άρχισαν να τυπώνονται.

Μερικά από τα πιο γνωστά ιδιωτικά τυπογραφεία τότε στην Ελλάδα ήταν του Νεόφυτου Δούκα στην Αίγινα, όπου τύπωσαν τα έργα τους γνωστοί συγγραφείς της εποχής. Ακόμα ο Παναγιώτης Σούτσος τύπωσε στο Ναύπλιο ένα μυθιστόρημα, ο Α Πολύζωίδης τύπωσε επίσης στο Ναύπλιο ένα σύγγραμμα πολιτικής οικονομίας, ενώ στη Σύρο τύπωσε ένα έργο θεολογικού περιεχομένου. Επίσης ο Καραϊσκάκης διακεκριμένος αγωνιστής της Ελληνικής Επανάστασης τύπωσε στη Χαλκίδα τη βιογραφία του και κάποια άλλα μικρότερα έργα.

Η μεγαλύτερη όμως ποσότητα τυπογραφικής μελάνης ξοδεύτηκε για τις εφημερίδες. Μετά από μια σύντομη διακοπή, στην οποία ο Τύπος δεν ακουγόταν καθόλου άρχισαν σιγά σιγά να εμφανίζονται στο Ναύπλιο τα διάφορα πολιτικά φύλλα.

Έτσι ο κρητικός Αντωνιάδης έβγαλε την εφημερίδα «Αθηνά», που υποστήριζε τη δημιουργία Συντάγματος αν και δεν ασχολείτο συστηματικά με αυτό το θέμα. Ο Ραζής την εφημερίδα «Χρόνο», σαν όργανο του Καποδιστριακού κόμματος και των Ναππαίων. Οι αδελφοί Αλ. και Παν. Σούτσος την εφημερίδα «Ήλιο», που αρχικά είχε μια αμερόληπτη και αντικειμενική στάση. Κατά την άποψη όμως του Μάουερ,άλλαξε με την πάροδο του χρόνου και εξελίχθηκε σε καθαρά κομματικό όργανο με πρόθεση να χτυπήσει ορισμένους υπουργούς. Ο Παλαιολόγος αργότερα κυκλοφόρησε την εφημερίδα «Τριπτόλεμος» αποκλειστικό όργανο των Φαναριωτών.

Ωστόσο επειδή ο Τύπος της εποχής με πρωτεργάτη την εφημερίδα «Χρόνο» άρχισε να ασχημονεί και να ξεφεύγει από τον αρχικό της στόχο προπαγανδίζοντας με χονδροειδείς ιδέες περί φιλελευθερισμού, με καθαρά ανατρεπτικές θέσεις για την εποχή. Η Αντιβασιλεία αφού εξάντλησε σύμφωνα με το Μάουερ τα τελευταία όρια υπομονής της αναγκάστηκε να δημοσιεύσει ειδικά διατάγματα περί τύπου.

4.17. Οι νόμοι περί Τύπου

Οι εφημερίδες της εποχής κατηγορούσαν την Αντιβασιλεία ότι η διοίκηση του κράτους και τα δικαστήρια οργανώθηκαν σύμφωνα με τα βαυαρικά πρότυπα. Σε απάντηση αυτών των κατηγοριών ο Μάουερ απάντησε ότι το βαυαρικό διοικητικό σύστημα δεν ήταν κακό αλλά επισήμανε κυρίως στους επικριτές του ότι κάτι τέτοιο δεν ευσταθεί και ότι έλαβε υπόψη του τις ιδιαιτερότητες των Ελλήνων. Αποκάλυψε ακόμα τις προθέσεις της Αντιβασιλείας, όσον αφορά το μέλλον της Ελλάδας, ότι σκόπευε να οργανώσει τη διοίκηση, την αστυνομία, το στρατό, τη βιοτεχνία, το εμπόριο, τις επιστήμες, την αγροτική οικονομία και όλους γενικά τους τομείς, μέχρι και τη στατιστική υπηρεσία.

Οι εφημερίδες που κυκλοφορήσαν εκεί την εποχή στο Ναύπλιο και την Αθήνα ήταν πολυάριθμες. Το σχήμα των εφημερίδων της εποχής εκείνης ήταν μικρό με διαστάσεις 0,30 Χ 0,22 μ., και ύστερα έφθασαν τα 0,48 Χ 0, 32 μ. Ήταν τετρασέλιδες και κυκλοφορούσαν δυο με τρεις φορές την εβδομάδα ενώ αργότερα έγιναν καθημερινές.

Οι νόμοι που αφορούσαν τη λειτουργία του Τύπου εκδόθηκαν το Σεπτέμβριο του 1833 και ήταν τρία διατάγματα, των οποίων οι κυριότερες διατάξεις ήταν:

Το πρώτο διάταγμα περί Τύπου αφορούσε στην άδεια για το δικαίωμα άσκησης της τυπογραφίας, της λιθογραφίας ,και του εμπορίου βιβλίων. Όριζε ότι κανένα τυπογραφείο ή βιβλιοπωλείο δε θα μπορούσε να λειτουργεί αν δεν είχε άδεια από την αρμόδια αρχή. Η αδεία αυτή θα διδόταν από το Νομάρχη ή τον Υπουργό των Εσωτερικών και μόνον σε ενήλικες εγκατεστημένους μόνιμα σε κάποιον από τους Δήμους του Κράτους.

Το δεύτερο διάταγμα αφορούσε την επιτήρηση που θα ασκούσαν οι Κρατικές Αρχές στον Τύπο χωρίς ωστόσο να επιβάλετε λογοκρισία. Όριζε ακόμα ότι κάθε εφημερίδα ή περιοδικό που θα κυκλοφορούσε στο Βασίλειο θα έπρεπε να έχει ένα υπεύθυνο συντάκτη, ο οποίος όφειλε προτού αρχίσει την κυκλοφορία του το έντυπο, να καταθέσει σαν εγγύηση 5.000 δραχμές μετρητά. Από αυτή την εγγύηση απαλλάσσονταν τα επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά, καθώς και οι εφημερίδες αγγελιών, ενώ προβλέπονταν χρηματικές ποινές και ποινές φυλάκισης για τους παραβάτες των διατάξεων.

Το τρίτο διάταγμα αφορούσε και προσδιόριζε ποιες παραβάσεις του Τύπου θα χαρακτηρίζονταν ως πλημμελήματα και ποιες ως κακουργήματα καθώς και τις αντίστοιχες ποινές που προβλέπονταν για το καθένα από αυτά.

Τα σχετικά διατάγματα περί Τύπου ετοιμάστηκαν γρήγορα με προσοχή και με απόλυτη εχεμύθεια και είχαν θαυμάσια αποτελέσματα. Ο επιδιωκόμενος σκοπός πέτυχε απόλυτα και δεν προκάλεσε καμία αντίδραση, παρά απεναντίας επιδοκιμάστηκαν απ' όλους όσους αγαπούσαν πραγματικά την πατρίδα σύμφωνα με τον Μάουερ.

Ωστόσο δεν έλειψαν και οι αντιδράσεις του Τύπου, που εκδηλώθηκαν εκείνη την εποχή με ένα τετράστιχο, που σατίριζε τα τότε διατάγματα περί τύπου:

«Είν'ελεύθερος ο Τύπος,

φθάνει μόνον να μας φέρει

πρόστιμο καθ' εβδομάδα

δραχμών μιαν χιλιάδα».

Αλέξανδρος Σούτσος (Ελληνική Σάλπιγγα)

Αρχικά σαν πρώτο επακόλουθο της δημοσίευσης των νόμων περί Τύπου ήταν να διακοπεί αμέσως η έκδοση των εφημερίδων «Αθηνά», «Ήλιος» και «Χρόνος». Ωστόσο η εφημερίδα «Τριπτόλεμος» συνέχισε την κυκλοφορία της, αλλά περιόρισε την θεματολογία της σε άρθρα επιστημονικού περιεχομένου γύρο από το θέμα της βιομηχανίας. Αργότερα τον ίδιο δρόμο ακολούθησε και η εφημερίδα «Ήλιος», η οποία μάλιστα για ένα διάστημα εμφανίστηκε σαν φύλλο καθαρά φιλολογικό.

Η πρώτη πολιτική εφημερίδα, που κυκλοφόρησε πάλι στην Ελλάδα μετά την έκδοση του Νόμου περί Τύπου ήταν η εφημερίδα ο «Σωτήρ» του Νικόλαου Σκούφου, μια εφημερίδα σοβαρή κατά την άποψη του Μάουερ και μετρημένη. Αργότερα εμφανίστηκε και πάλι ή εφημερίδα «Αθηνά» με τις ίδιες παλαιές της τάσεις, και μετά την ανάκληση του Μάουερ εμφανίστηκε και ή «Εθνική». Η εφημερίδα «Εθνική» ήταν φαναριώτικη και τη συμπαθούσε ιδιαίτερα ο Αρμανσπεργκ, ο οποίος της χορηγούσε 12.000 δραχμές το χρόνο προκειμένου να τον εκθειάζει έναντι του Κωλέττη.

Εξαιτίας αυτής της διαμάχης που είχαν μεταξύ τους, ο Αρμανσπεργκ και ο Κωλέττης, η εφημερίδα «Εθνική» δεν έχαιρε μεγάλης ανταπόκρισης από το ελληνικό κοινό, που δεν την θεωρούσε και πολύ αξιόπιστη με αποτέλεσμα να μην αριθμεί παραπάνω από 16 συνδρομητές.

4.18. Ο στρατός και ο στόλος

4.18.1.Τα τάγματα των ευζώνων ή κυνηγών

Η αρχική σκέψη όπως αναφέρει ο Μάουερ σχετικά με τη δημιουργία του Ελληνικού στρατού ήταν να σχηματιστούν δυο διαφορετικά σώματα όπως ήθελε και ο Καποδίστριας. Το ένα στρατιωτικό σώμα θα ήταν σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και με ευρωπαϊκή ενδυμασία και το άλλο με την εθνική ελληνική ενδυμασία

Το πρώτο σώμα, ο τακτικός στρατός της χώρας θα περιελάμβανε: Οκτώ τάγματα πεζικού αριθμημένα από το 1 ως το 8, ένα σύνταγμα από λογχοφόρους ιππείς, έξι πυροβολαρχίες αριθμημένες από το 1ως το 6, ένα λόχο μεταγωγικού, ένα λόχο από εργάτες στον οποίο προστέθηκε αργότερα άλλος ένας. Αυτός θεωρήθηκε απαραίτητος εξαιτίας του ότι ή Ελλάδα εκείνη την περίοδο είχε έλλειψη από τεχνίτες. Τέλος δημιουργήθηκε ένα τμήμα μηχανικών και δύο λόχοι σκαπανέων, οι οποίοι αργότερα έγιναν τρεις και οι οποίοι είχαν ως σκοπό να φτιάχνουν δρόμους και γεφύρια. Θα ξεκινούσαν από τη διαμόρφωση του κάθε τάγματος με ίλες και λόχους και όταν θα συμπληρωνόταν μια μονάδα, θα προχωρούσε στη δημιουργία της επόμενης μέχρι ότου φθάσουν στον τελικό αριθμό, που ήταν προγραμματισμένος.

Στο δεύτερο σώμα θα εντάσσονταν όλα τα άτακτα στρατεύματα που βρήκε ή Αντιβασιλεία στην Ελλάδα, τα ονομαζόμενα παλικάρια, τα οποία θα αποτελούσαν τα τάγματα κυνηγών. Δυστυχώς ή ίδρυση αυτών των ταγμάτων δεν μπόρεσε να γίνει γιατί ασχολήθηκαν περισσότερο με την διαμόρφωση του τακτικού στρατού, με τα σχετικά διατάγματα, με την « τακτική κατάσταση του στρατού». Στόχος της Αντιβασιλείας ήταν η δημιουργία αμιγώς γνήσιου εθνικού ελληνικού στρατού.

Μετά τη δημιουργία του στρατού ξηράς άρχισε ο σχηματισμός των μονάδων. Αρχικά από τα οκτώ τάγματα πεζικού έγιναν μόνον τρία. Από το σύνταγμα των λογχοφόρων ιππέων θα συμπληρωνόταν προσωρινά, μόνον η πρώτη και ή τρίτη ίλη. Ο λόχος του μεταγωγικού επειδή

κρίθηκε απαραίτητος, θα συμπληρωνόταν αμέσως και τη διοίκηση του σώματος θα αναλάμβανε ο αντισυνταγματάρχης Ζέχ. Ακόμα θα υπήρχε ένας υπασπιστής λοχαγός –υπολοχαγός, δύο ταγματάρχες, τέσσερεις λοχαγοί, τέσσερεις υπολοχαγοί, οκτώ ανθυπολοχαγοί και δέκα ανθυπασπιστές ή επιλοχίες. Στο σώμα των μηχανικών θα υπάγονταν και οι λόχοι των σκαπανέων. Η διοίκηση του πυροβολικού δόθηκε στον αντισυνταγματάρχη Λούντερς.

Το πυροβολικό διέθετε έξη πυροβολαρχίες μαζί με τον λόχο του μεταγωγικού και τους λόχους των τεχνιτών καθώς και τη διεύθυνση του οπλοστασίου. Δημιουργήθηκε και το Γενικό Επιτελείο με αρχηγό τον σκωτσέζο Θωμά Γκόρντον.

Επιπλέον θα ιδρυόταν σώμα μηχανικών, καινούργια φρούρια και αποθήκες ή θα επισκευάζονταν όσα είχαν καταστραφεί.

Σχετικά με τη στολή, την εξάρτηση και τον οπλισμό θα ήταν όλα ευρωπαϊκού τύπου όπως και του αρχικού ταχτικού στρατού, ενώ ο μισθός των αξιωματικών και υπαξιωματικών θα ήταν ικανοποιητικός ώστε να ζουν αξιοπρεπώς.

Συντάξεις πήραν ακόμα οι ανάπηροι πολέμου και οι απόμαχοι ανάλογα με τον βαθμό τους και τιμής ένεκεν δημιουργήθηκαν και δυο λόχοι, των αναπήρων και των απομάχων. Οι χήρες και τα ορφανά των θυμάτων του αγώνα, πήραν συντάξεις ανάλογα με τις υπηρεσίες που είχε προσφέρει ο καθένας και ανάλογα με την οικονομική κατάσταση της κάθε οικογένειας, ώστε να μπορούν να ζουν αξιοπρεπώς. Έτσι το Δημόσιο Ταμείο πλήρωνε κάθε μήνα πολλές χιλιάδες δραχμές έναντι αυτής της εθνικής οφειλής.

Ακόμα κατασκευάστηκαν στρατώνες στο Ναύπλιο, στην πλατεία Πλατάνων και σε άλλα μέρη, ενώ επιδιόρθωσαν την στρατώνα ιππικού, που είχε καταστραφεί από πυρκαγιά στο Ναύπλιο.

Το σημαντικότερο όμως από όλα ήταν η οργάνωση της Στρατιωτικής Σχολής των Ευελπίδων, που είχε ιδρυθεί πριν από πολλά χρόνια και βρισκόταν αρχικά στο Ναύπλιο και αργότερα μεταφέρθηκε στην Αίγινα. Ο αριθμός των μαθητών ορίστηκε στους 140. Από αυτούς, οι 50 ήταν παιδιά που προέρχονταν από οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα αλλά γνωστές και θα σπούδαζαν δωρεάν με κρατική υποτροφία. Άλλοι 20 θα πλήρωναν τα δίδακτρα τους τα οποία

ήταν 250 δραχμές το χρόνο, άλλοι 30 θα πλήρωναν 500 δραχμές το χρόνο και οι υπόλοιποι χίλιες δραχμές κάθε χρόνο.

Σκοπός της σχολής ήταν να δώσει στους νέους αυτούς τα εφόδια ώστε βγαίνοντας από τη σχολή να μπορούν να καταταγούν σαν αξιωματικοί του ιππικού, του πυροβολικού και των μηχανικών σωμάτων.

Μέσα σε λίγους μήνες από την ίδρυση του ελληνικού εθνικού στρατού το πεζικό, το ιππικό και το πυροβολικό κατόρθωσε και έμαθε να παρελαύνει να ελίσσεται και να μάχεται εξίσου καλά όσο και ο στρατός, που είχε έρθει από τη Βαυαρία στην Ελλάδα με την Αντιβασιλεία. Έτσι στις 6 Φεβρουαρίου 1834 στις εορταστικές εκδηλώσεις για την πρώτη επέτειο του ερχομού του Βασιλεία Όθωνα στην Ελλάδα, ο Μάουερ όπως μας λέει, είδε με χαρά να παρελαύνει οπλισμένος μόνον ο ελληνικός εθνικός στρατός.

Ακόμα αποφασίστηκε να παραχωρηθεί γη στους αγωνιστές ανάλογα με την οικογενειακή τους κατάσταση, να τους δοθεί τιμητικό αναμνηστικό μετάλλιο για την προσφορά τους κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα, ενώ ιδρύθηκε ένα ακόμα σώμα, η χωροφυλακή.

Η δημοσίευση αυτών των διαταγμάτων έγινε την 1 Ιουνίου του 1834 ανήμερα των γενεθλίων του βασιλεία Όθωνα .

Δυστυχώς όπως αναφέρει ο Μάουερ η ανάκληση του σταμάτησε την εφαρμογή αυτών των νόμων όπως και κάποιων άλλων ευεργετημάτων, που αφορούσαν τα παλικάρια. Η Αντιβασιλεία δεν έκανε απολύτως τίποτα από τη μεριά της πάνω σε αυτό το θέμα από τη στιγμή της ανάκλησης του Μάουερ, οποίος είχε εναποθέσει τις ελπίδες του γι’ αυτό το θέμα, μόνο στο βασιλιά Όθωνα.

4.18.2. Η χωροφυλακή

Η χωροφυλακή ιδρύθηκε την ημέρα των γενεθλίων του βασιλιά Όθωνα, την πρώτη Ιουνίου 1833.Σκοπός της χωροφυλακής ήταν να φροντίζει τη δημόσια ασφάλεια και να προλαβαίνει κάθε διατάραξη της τάξης, κάθε εγκληματικής ενέργειας καταδιώκοντας, ανακαλύπτοντας και συλλαμβάνοντας κάθε ύποπτο.

Σκοπός της ήταν να επιβάλλει το σεβασμό προς τους νόμους μέσα στην χώρα αλλά και στο στρατό. Στο σώμα αυτό θα υπηρετούσαν 1.200 περίπου άνδρες μαζί με τους αξιωματικούς, ενώ θα υπήρχε και μια μικρή δύναμη έφιππης χωροφυλακής. Ο διοικητής του σώματος και οι αξιωματικοί θα προέρχονταν από τις τάξεις του τακτικού στρατού. Η εκλογή τους γινόταν από εκείνους που είχαν διακριθεί για την ευσυνειδησία τους, το θάρρος και τη διαγωγή τους απέναντι στους συμπολίτες του αλλά και τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για το σώμα της Χωροφυλακής όπως αυτές αναγράφονταν στο άρθρο 11. Η χωροφυλακή εξοπλίστηκε με ελαφρύ οπλισμό, που παραχώρησε με μεγάλη προθυμία η Γαλλική Κυβέρνηση στο Ναύπλιο σε χαμηλό κόστος.

Προκειμένου να προσέλθουν στο σώμα περισσότερα άτομα καθόρισαν μεγαλύτερους μισθούς και ωραιότερη στολή. Οι αξιωματικοί κατατάσσονταν πάντοτε στον ανώτερο βαθμό της στρατιωτικής ιεραρχίας από τους συναδέλφους τους του τακτικού στρατού, ενώ η συνταξιοδότηση τους θα γίνεται στα 60 τους χρόνια. Ένα ακόμα από τα πλεονεκτήματα των Χωροφυλάκων ήταν η απόκτηση καλλιεργήσιμης γης.

Πρώτος διοικητής του σώματος της Χωροφυλακής ήταν ο κ. Γκραγιάρ, παλιός φιλέλληνας, που είχε υπηρετήσει υπό τις διαταγές του Φαβιέρου. Όλοι οι αξιωματικοί προέρχονταν από το στρατό των άτακτων όπως ο Αντώνης Μαυρομιχάλης, ο Γιάννης Βελέτζας, ο Μιχαήλ Γρίβας,ο Κώστας Βλαχόπουλος, ο Δημήτρης Δεληγιώργης, ο Ηλίας Πανάς, ο Νικόλαος Πετμεζάς, ο Μιχαήλ Σισίνης, ο Γιώργος Βοϊνέσκος, ο Δημήτριος Τζίνος, ο Γιάννης Γούστης, ο Γιώργος Πετσάλης και πολλοί άλλοι αγωνιστές. Οι αξιωματικοί αυτοί σκορπίστηκαν στις διάφορες επαρχίες για να καταπιαστούν με τη στρατολογία ανδρών για τη Χωροφυλακή. Τα καθήκοντα της Χωροφυλακής ορίστηκαν με κάθε λεπτομέρεια σε έναν μακροσκελή κανονισμό με 200 άρθρα, ο οποίος ήταν έτοιμος για το τυπογραφείο στα τέλη του 1834.

Όλοι συμφώνησαν ότι το σώμα της Χωροφυλακής ανταποκρίθηκε πλήρως στα καθήκοντα του με ευσυνειδησία και αφοσίωση. Το σώμα αυτό κρίθηκε απαραίτητο τόσο για την Αντιβασιλεία όσο και για τον Βασιλιά, μιας και περιφρουρούσε και τα ελληνοτουρκικά σύνορα εκτός από τις άλλες αρμοδιότητες που είχε στο εσωτερικό της χώρας. Ο Μάουερ και τα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας, έκριναν απαραίτητη και την ίδρυση και δευτέρου σώματος Χωροφυλακής κάτι που ματαιώθηκε, μετά την Ανάκλιση του Μάουερ στη Βαυαρία.

4.18.3. Ο Στόλος

Η Αντιβασιλεία για να ανυψώσει το γόητρο του στόλου, που είχε προσφέρει τόσα στον Απελευθερωτικό Αγώνα καθόρισε Εθνική Σημαία, την οποία επέβαλε και στα εμπορικά πλοία να την αναρτούν. Αμέσως μετά ιδρύθηκε το Ναυτικό Διευθυντήριο που αποτελείτο από τον διευθυντή, έναν έφορο λιμένος, έναν έφορο προσωπικού, έναν έφορο ναύσταθμου, έναν ελεγκτή, έναν οπλονόμο, έναν ταμία, ένα γραμματέα διευθυντηρίου και τους γραφείς.

Σαν αρχηγός του Ναυτικού Διευθυντηρίου τοποθετήθηκε ο Υδραίος ήρωας Ανδρέας Μιαούλης, ενώ η δεύτερη θέση στην σειρά ιεραρχίας δόθηκε στο Νικόλαο Μπότσαρη, από τις Σπέτσες. Ως ανώτερος βαθμός στο Βασιλικό Ναυτικό θα ήταν ο βαθμός του Αντιναυάρχου μιας και τη γενική αρχηγία θα είχε ο ίδιος ο βασιλείας Όθωνας, ως αντιναύαρχος. Επίσης στις 10 Ιουνίου1834 ιδρύθηκε ένας λόχος ναυτεργατών με αξιωματικό το Ντυπλά από το Αννόβερο .Οι περισσότερες από τις θέσεις των αξιωματικών συμπληρώθηκαν από Σουηδούς, μεταξύ των οποίον ήταν και ο φον Ρόζεν, ο οποίος ήρθε στην Ελλάδα μετά την αναχώρηση του Μάουερ για την Βαυαρία. Ο ναύσταθμος αποφασίστηκε τελικά να παραμείνει στον Πόρο.

Ύστερα από παρότρυνση του ναυάρχου Μάλκολμ, τον Απρίλιο του 1834, το ελληνικό πολεμικό ναυτικό διέθετε 21 πλοία στα οποία οι κυβερνήτες ήταν όλοι Έλληνες ήρωες, που αναδείχθηκαν ως ναυτικοί κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα, ενώ είχαν αρχίσει να υπάρχουν σκέψεις και για την ναυπήγηση εμπορικών πλοίων[23].

4.18.4. Τιμητικές διακρίσεις και αναμνηστικά μετάλλια

Επειδή έπρεπε να ανταμειφθούν για τις υπηρεσίες τους και όσοι είχαν πάρει μέρος κατά την διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα, αποφασίστηκε να συσταθεί επιτροπή που θα εξέταζε την κάθε περίπτωση χωριστά. Η επιτροπή αυτή αποτελείτο από το ναύαρχο Μιαούλη ως πρόεδρο και τους Σαχτούρη, Ανδρούτσο, Αποστόλη, Κανάρη, Κριεζή και Θερισιώτη ως μέλη.

---

[23]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 430.

Με βάση το πόρισμα που θα έβγαινε, θα παραχωρούνταν συντάξεις σε παλιούς ήρωες του ναυτικού, καθώς στις χήρες και στα ορφανά τους, σύμφωνα με τις οικονομικές δυνατότητες που είχε τότε το ελληνικό κράτος.

Ακόμα αναγνώριζε και στους αγωνιστές του ναυτικού όπως και στους αγωνιστές του στρατού, το δικαίωμα να πάρουν αναμνηστικά μετάλλια και εκτάσεις γης στην Εύβοια, Αργολίδα και Αττική. Στους πρώτους που δόθηκαν βασιλικά μετάλλια ήταν ο Αν. Μιαούλης, ο Αντώνης Κριεζής, ο Γιώργος Σταχτούρης, ο Νικόλαος Μπότσαρης από τις Σπέτσες, οι Ψαριανοί Κων. Κανάρης, ο Δημήτρης Παπανικολής, ο Κωνσταντίνος Νικόδημος και πολλοί άλλοι.

Ακόμα σε ήρωες του Απελευθερωτικού Αγώνα, που διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο και διακρίθηκαν, τιμήθηκαν από το ελληνικό κράτος για την προσφορά τους με το να δοθεί το όνομα τους σε κάποιο πλοίο του πολεμικού ναυτικού. Επιπλέον τιμήθηκαν και μεγάλοι φιλέλληνες όπως ο Κόδριγκτων, ο Αστιγξ και άλλοι.

Εκτός από τις τιμητικές διακρίσεις, ιδρύθηκε και ειδικό σώμα απόμαχων ναυτικών. Οι παλαίμαχοι ναυτικοί θα διορίζονταν στο ναύσταθμο του Πόρου για να φυλάσσουν τα πλοία και τις αποθήκες του πολεμικού ναυτικού. Έπρεπε ωστόσο να φροντίσει ο Μάουερ και για την εκπαίδευση των ελλήνων ναυτικών, που όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ότι από πρακτικής άποψης είναι οι πρώτοι στον κόσμο χωρίς όμως να έχουν δυστυχώς καμία θεωρητική κατάρτιση.

Επιθυμία του Μάουερ ήταν η ίδρυση Ναυτικής Σχολής στον Πόρο αντίστοιχη της Σχολής των Ευελπίδων, που όμως δεν ευοδώθηκε και ούτε ασχολήθηκαν τα άλλα μέλη της Αντιβασιλείας μετά την αναχώρηση του Μάουερ από την Ελλάδα.

4.18. 5. Μνημεία

Σε ανάμνηση του Απελευθερωτικού Αγώνα εκτός από το τάμα του Έθνους για την ανέγερση του Ναού του Σωτήρος θα ανεγείρονταν και άλλα δυο μνημεία. Ένα μνημείο στο Ναυαρίνο σε ανάμνηση της σωτήριας ναυμαχίας της 8/20 Οκτωβρίου 1827 και ένα άλλο στο Πεταλίδι σε ανάμνηση της απόφασης, που έλαβε η Ιερά Συμμαχία να αποβιβαστεί γαλλικός στρατός στην Ελλάδα και να βοηθήσει στον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων. Ακόμα

αποφασίστηκε να κατασκευαστεί άγαλμα για τον Μάρκο Μπότσαρη και την κατασκευή του ανέλαβε δωρεάν ο Γάλλος γλύπτης Νταβίντ.

Αποφασίστηκε να κατασκευαστεί ένα μνημείο προς τιμήν του Καραϊσκάκη, ένα ακόμα για τους 55 αγωνιστές της οικογένειας Μαυρομιχάλη, ένα για τον Αδαμάντιο Κοραή καθώς και ένα Ηρώο για όλους τους πεσόντες μέσα στο ναό του Σωτήρος στην Αθήνα.

4.19. Η οικονομική διοίκηση

4.19.1. Η ακίνητη ιδιοκτησία του κράτους

Το ελληνικό κράτος το 1833 βρισκόταν σε κακή οικονομική κατάσταση όπως και στην εποχή της διακυβέρνησης του Ιωάννη Καποδίστρια. Γι' αυτό αποφασίστηκε να μισθωθούν αρχικά, κτήματα του δημοσίου για κάποιο χρονικό διάστημα με σκοπό την βελτίωση των οικονομικών ενώ προβλεπόταν και η ενοικίαση για βάλτους και έλη 10-15 χρόνια. Ακόμα αξιοποιήθηκαν τα κτήματα του δημοσίου ενώ αξιοποιήθηκαν και οι μύλοι όπου υπήρχαν.

Ανακαλύφθηκαν και αξιοποιήθηκαν τα εθνικά δάση που στην εποχή του Μάουερ, ήταν τρία και πολύ σημαντικά, αποτελούμενα από βελανιδιές και οξιές, στην Μεσσηνία, Εύβοια και Ρούμελη. Τη φύλαξη αυτών των εθνικών δασών ανέθεσαν σε νεαρούς Γερμανούς δασολόγους και με κανονισμό του Υπουργείου των Οικονομικών ρυθμίστηκε η υλοτομία, που πριν δεν υπήρχε κανένας έλεγχος.

4.19.2. Αλυκές και Αλιεία

Σχετικά με τις αλυκές και αλιείες, ο Μάουερ αναφέρει ότι ο Μαυροκορδάτος τους συμβούλεψε να μη νοικιαστούν σε ιδιώτες αλλά να παραμείνουν στο δημόσιο αλλά και σε αυτή την περίπτωση τα οικονομικά οφέλη στο δημόσιο ταμείο ήταν μηδέν. Αποφασίστηκε ωστόσο να διατηρηθούν ορισμένες αλυκές στη Δομβραίνα Αττικής, στο Ζιτούνι Στερεάς Ελλάδας, Θερμών και Λεχαινών στην Πελοπόννησο και στη Μήλο. Για κάθε αλυκιά διορίστηκε ένας διαχειριστής και η πώληση αλατιού θα γινόταν από ορισμένα πρατήρια. Τέτοια πρατήρια δημιουργήθηκαν στις περιοχές Μύλους Ναυπλίου, στο Άργος, Λεωνίδι, Μαραθωνήσι, Καλαμάτα, Μεθώνη,

Φιλιατρά, Κατάκωλο, Πάτρα, Ακράτα, Σάλωνα, Ναύπακτο, Καλαμάκι, Ωροπό, Αταλάντη και Ξηροχώρι, ενώ ταυτόχρονα απαγορεύτηκε η εισαγωγή αλατιού από το εξωτερικό.

Για την αλιεία συνεχίστηκε το ίδιο σύστημα εκμίσθωσης του δικαιώματος για έναν χρόνο, ενώ εξαίρεση αποτέλεσε το ψάρεμα της σαρδέλας στον Κορινθιακό κόλπο και στην Πάτρα.

Σχετικά με την αλιεία της σαρδέλας εισακούστηκε από τον Μάουερ η πρόταση του Θεοχάρη, να αφεθεί το ψάρεμα της σαρδέλας τελείως ελεύθερο και για τα ελληνικά και για τα ξένα πλοία, καταβάλλοντας μόνο τα καθιερωμένα λιμενικά τέλη. Δεν θα καταβαλλόταν κανένας άλλος λιμενικός φόρος εκτός από 5 λεπτά την οκά για τη φρέσκια σαρδέλα και 10 λεπτά για την παστή.

4.19.3. Το νομισματικό σύστημα

Ο Μάουερ αναφέρει ότι τα μέτρα που είχαν αποφασιστεί σχετικά με το νομισματικό σύστημα στην Ελλάδα, είχαν ήδη αποφασιστεί από την περίοδο που ο Όθωνας και τα μέλη της τριμελής Αντιβασιλείας βρίσκονταν ακόμα στο Μόναχο. Το νέο νομισματικό σύστημα καθιερώθηκε με το σχετικό διάταγμα το Φεβρουάριο του 1833 στο Ναύπλιο.

Σύμφωνα με αυτό το διάταγμα, όλα τα παλιά νομίσματα αποσύρθηκαν και τα νέα νομίσματα θα ήταν χρυσά αργυρά και χάλκινα, ενώ η περιεκτικότητα τους σε μέταλλο θα έφτανε την πραγματική τους αξία που θα αντιπροσώπευαν. Τα χρυσά και χάλκινα νομίσματα, όπως και τα περισσότερα από τα ασημένια κόπηκαν στο Μόναχο στο Βασιλικό νομισματοκοπείο της Βαυαρίας, υπό την επίβλεψη του διευθυντή του νομισματοκοπείου κ. Λεπριέρ. Η άλλη παρτίδα των ασημένιων νομισμάτων κόπηκε αλλού και όπως αναφέρει ο Μάουερ δεν ήταν και τόσο όμορφα.

Επειδή ωστόσο τα νομίσματα θα έπρεπε να κόβονται αργότερα στην Ελλάδα, τα σχετικά μηχανήματα παραγγέλθηκαν στο Μόναχο. Όμως επειδή δεν είχε ακόμα κατασκευαστεί το κτήριο του νομισματοκοπείου τα μηχανήματα παρέμειναν κλεισμένα στα κουτιά, ενώ ο καιρός περνούσε.

Όπως αναφέρει ο Μάουερ γίνονταν σχέδια επί σχεδίων και η υλοποίηση του νομισματοκοπείου καθυστερούσε, μέχρι που ο Μάουερ ανακλήθηκε από τα καθήκοντα του στην Ελλάδα και επέστρεψε εσπευσμένα στη Βαυαρία

Σχετικά με το τελωνιακό σύστημα, αυτό βρισκόταν σε πολύ κακή κατάσταση εκείνη την εποχή και για τη μεταφορά των εμπορευμάτων από το ένα λιμάνι στο άλλο έπρεπε να πληρώνεται δασμός. Το πρώτο πράγμα που έκανε ο Μάουερ, ήταν να τα ενσωματώσει όλες τις περιοχές του βασιλείου σε ένα ενιαίο τελωνιακό δίκτυο και να επιβάλει τελωνιακό δασμό σε όλα τα εμπορεύματα, που έρχονταν από τις τότε περιοχές τις Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το μόνο θετικό που έγινε τότε ήταν ο διορισμός του εντιμότατου κ. Διαμαντή Μανιάρη ως διευθυντή του τελωνείου Σύρου. Υπό την εποπτεία του οι εισπράξεις του τελωνείου ανέβηκαν από 10.000 σε 60.000 δραχμές. Με την δύσκολη αυτή κατάσταση που επικρατούσε στα τελωνεία ασχολήθηκε με ζήλο και ο νεαρός Γερμανός κ. Σβιρλαϊν προσπαθώντας να κάνει την κατάσταση πιο ευοίωνη.

4.19.4. Η δεκάτη

Ο φόρος της δεκάτης θα εφαρμοζόταν όπως και πριν, και αυτό αφορούσε την ενοικίαση των αμπελιών και των κτημάτων σταφιδοκαλλιέργειας, ελαιών, σιτηρών και βαμβακιού για ένα χρόνο, ιδιαίτερα στην περιοχή της Αττικής Αφίσας, Γορτυνίας, Μεγαλόπολης, Κορίνθου και Πόρου.

Τα ιδιωτικά ελαιόδεντρα θα πλήρωναν το 10ο/ο του εισοδήματος, ενώ τα κολληγιακά θα πλήρωναν μόνον για τα μισά δέντρα, που ανήκαν στον καλλιεργητή άρα το 5ο/ο. Όταν γινόταν η δημοπρασία για τη μίσθωση της δεκάτης, η μικρότερη προσφορά έπρεπε να είναι ανάλογη με το εισόδημα του κτήματος της περασμένης χρονιάς, διαφορετικά αναλάμβανε την εκμετάλλευσή του απευθείας το Δημόσιο. Οι δημοπρασίες γίνονταν στις πρωτεύουσες των επαρχιών . Με αυτό το πνεύμα γινόταν η μίσθωση της δεκάτης για το έτος 1834 και ευνοήθηκε περισσότερο η εκμίσθωση σε κοινότητες, όπως γινόταν και στην εποχή της Ενετοκρατίας σύστημα που εξυμνούσε ιδιαίτερα και ο Ράνκε.

Η διαδικασία της είσπραξης της δεκάτης είχε ως εξής :Ο ενοικιαστής ή ο εισπράκτορας αρχικά καταμετρούσε ή ζύγιζε υπαίθρια το αλωνισμένο σιτάρι ξεχωρίζοντας το δέκατο. Με τον ίδιο τρόπο ξεχώριζε το δέκατο στο καλαμπόκι, το ρύζι, το γλυκάνισο, τον καπνό, τα σκόρδα και τα κρεμμύδια. Σχετικά με τις ελιές, τα φρούτα, τα σταφύλια και τις σταφίδες ο υπολογισμός της οφειλόμενης ποσότητας γινόταν από εμπειρογνώμονες, που όριζαν οι ενδιαφερόμενοι. Η δεκάτη εισπραττόταν είτε σε είδος είτε σε μετρητά με βάση πάλι την εκτίμηση εμπειρογνωμόνων.

Δυστυχώς όμως τις περισσότερες φορές όπως αναφέρει ο Μάουερ άρχιζαν οι ταχυδακτυλουργίες από τους υπαλλήλους ακόμα και μπροστά σε υπουργικούς συμβούλους όπως ο Σιλίβεργος ιδιαίτερα από άτομα, που ήταν ευνοούμενα του Μαυροκορδάτου. Η μόνη λύση σύμφωνα με τον Μάουερ θα ήταν η έκδοση δυο διαταγμάτων, ένα τον Απρίλιο του 1833 και έναν τον Αύγουστο του 1834, που όμως όπως παραδέχεται ο ίδιος εξαιτίας της διάβρωσης του συστήματος δεν είχαν άμεσα αποτελέσματα. Οριστική λύση στο πρόβλημα θα έδινε η αλλαγή όλων σχεδόν των υπαλλήλων αλλά κάτι τέτοιο τη δεδομένη χρονική στιγμή θα ήταν εντελώς αδύνατον μιας και δεν υπήρχε έμπειρο προσωπικό. Παρόλα αυτά επέβαλαν αυστηρότερα μέτρα και απέλυσαν αρκετό προσωπικό.

4.19.5. Ο φόρος της βοσκής

Σχετικά με το φόρο της βοσκής έγινε δεκτή από το Μάουερ η πρόταση του Θεοχαράκη. Έτσι όλα τα ζώα, που θα έβοσκαν σε εθνικά λιβάδια θα πλήρωναν φόρο βοσκής εκτός από αυτά που θήλαζαν. Τα μικρά ζώα θα πλήρωναν 5 λεπτά και τα μεγάλα 8, ενώ για τα μελίσσια το 1834 ο φόρος ορίστηκε στα 20 λεπτά το κοφίνι.

4.19.6. Το Δάνειο

Μετά την οργάνωση του στρατού εκείνο που χρειαζόταν η Αντιβασιλεία για να ξεκινήσει το έργο της ήταν τα χρήματα. Στην Ελλάδα ήταν δύσκολο έως αδύνατο να βρεθούν. Γι’ αυτό και η διεθνής σύμβαση είχε εγγυηθεί ένα δάνειο από 60 εκατομμύρια φράγκα.

Αλλά εγγύηση δεν σήμαινε και απαραίτητα χρήματα. Ακόμα οι όροι είχαν διατυπωθεί κατά τέτοιο τρόπο που κανένας τραπεζίτης δε δεχόταν να δανείσει χρήματα με αυτή τη βάση. Χρειάστηκαν νέες διαπραγματεύσεις στη διάσκεψη του Λονδίνου ώσπου να γίνει μια καλύτερη διατύπωση και ήταν χρονοβόρα διαδικασία. Ταυτόχρονα γίνονταν προσπάθειες να δοθεί κάποια προκαταβολή έναντι του δανείου, αλλά οι συζητήσεις καθυστερούσαν ώστε να μην επιβαρυνθεί το ελληνικό δημόσιο προς όφελος του βαρόνου Ρότσιλντ.

Αρχικά έπρεπε να δώσουν τη συγκατάθεση τους οι γαλλικοί οικονομικοί παράγοντες γιατί μόνον με τη συγκατάθεση αυτών, δόθηκε τον Ιούλιο του 1833και δέχθηκαν οι Μεγάλες Δυνάμεις να εγγυηθούν το δάνειο. Οι διαπραγματεύσεις της Αντιβασιλείας με αυτούς τους οικονομικούς παράγοντες είχαν αρχίσει φυσικά πολύ πιο πριν και μετά από αρκετές και επίπονες διαπραγματεύσεις κατόρθωσαν να κλείσουν τη συμφωνία στα 94εκατομύρια, με την μεσολάβηση του βαρόνου φον Αϊχταλ στο Μόναχο και του κ. Αγκουάντο στο Παρίσι. Παρόλα αυτά το ποσό μειώθηκε λόγω πιέσεων γιατί το ένα τρίτο του ποσού, που είχε εγγυηθεί η Αγγλία μειώθηκε στα 116 εκατομμύρια, το άλλο ένα τρίτο που αντιστοιχούσε στη Γαλλία μειώθηκε στα 110 και το άλλο ένα τρίτο εκατομμύριο που αντιστοιχούσε στη Ρωσία μειώθηκε στα 107.

Ο βασικότερος οικονομικός πόρος της Αντιβασιλείας όπως αναφέρει ο Μάουερ, ήταν το δάνειο των 60 εκατομμυρίων φράγκων που εγγυήθηκαν οι τρεις Μεγάλες Δυνάμεις, που όμως ουσιαστικά, ελάχιστα ωφέλησε την Ελλάδα και η Αντιβασιλεία αντιμετώπισε για την έκδοση του αρκετές δυσκολίες.

Ακόμα από το συνολικό ποσό αφαιρέθηκαν χρήματα για προμήθειες και έξοδα αποστολής. Έτσι το ποσό κατέβηκε στα 40 εκατομμύρια φράγκα, ενώ το τρίτο μέρος του δανείου δεν είχε εγκριθεί ακόμα και για αυτόν το λόγο ήταν απόλυτη ανάγκη να γίνουν αιματηρές οικονομίες.

Αρχικά ο οίκος Ρότσιλ δεν αναμείχθηκε σε αυτό το δάνειο, αλλά αργότερα προσχώρησε σε άλλους εταίρους και ανέλαβε τη διεύθυνση όλης της επιχείρησης, δίνοντας μεγαλύτερη αξιοπιστία αλλά και αυτό χρειάστηκε πολύ χρόνο.

Ένα άλλο μεγάλο μέρος του δανείου διατέθηκε άμεσα για να επιστραφούν στην βαυαρική κυβέρνηση και στον οίκο Αϊχταλ τα χρήματα για τις προκαταβολές, που είχαν δώσει στην Αντιβασιλεία για το έργο της. Ακόμα 12 εκατομμύρια φράγκα δόθηκαν ως αποζημίωση

στην Τουρκία, ενώ 600.000 φράγκα έπρεπε να επιστραφούν στην Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία για το πρώτο δάνειο που είχαν δώσει στην κυβέρνηση του Καποδίστρια.

Επιπλέον όπως αναφέρει και ο Μάουερ, το ένα 5/του δανείου αφαιρέθηκε για τους τόκους που κρατήθηκαν από το κεφάλαιο και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τα μετρητά που μπήκαν στο Ελληνικό Δημόσιο Ταμείο, να είναι πολύ λίγα. Έτσι τα κρατικά έσοδα για το έτος 1833-34 δεν ξεπερνούσαν τα 6 εκατομμύρια δραχμές, αν και τον επόμενο χρόνο με την ανάπτυξη του εμπορίου και της γεωργίας έφθασαν τα 10 εκατομμύρια εφόσον αυξήθηκαν τα έσοδα των τελωνείων και της δεκάτης.

Με τις μετρημένες δαπάνες της παλιάς Αντιβασιλείας της οποίας υπήρξε μέλος και ο Μάουερ, παρουσιάστηκε μονάχα ένα μικρό έλλειμμα που καλύφθηκε εύκολα από το δάνειο, ενώ είχε υπολογιστεί ότι την 1 Ιουνίου 1835 που θα αναλάμβανε τη διοίκηση του κράτους ο Όθωνας, θα υπήρχε και ένα υπόλοιπο αρκετών εκατομμυρίων. Επιθυμία του Μάουερ ήταν η Ελλάδα την 1 Ιουνίου 1835 ημέρα των γενεθλίων του Όθωνα, να είναι ένα ελεύθερο κράτος απαλλαγμένο από χρέη.

Η παλιά Αντιβασιλεία δεν είχε καμιά ευθύνη για τα κονδύλια που ξοδεύτηκαν μετά την ανάκληση του Μάουερ για την κατοικία του κ. φον Λεσουΐρ στο Ναύπλιο, τα έξοδα για την μεταφορά της πρωτεύουσας στην Αθήνα, τους περιττούς διορισμούς, το κίνημα στη Μεσσηνία, τα έξοδα για το στρατό και το ειδικό πλοίο, που μετέφερε τον Μάουερ και τον Άμπελ στην Βαυαρία. Τα έξοδα που επιβαρύνθηκε το Δημόσιο Ταμείο για την μεταφορά τους ήταν 10.000 δραχμές, ενώ οι ίδιοι όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Μάουερ δεν είχαν ούτε τραπέζι για να καθίσουν αλλά ούτε καν ψωμί για να φάνε και αναγκάστηκαν να βγουν στην Ζάκυνθο, για να προμηθευτούν τα απαραίτητα

Σχετικά με την οικονομική κατάσταση στην οποία άφησαν την Ελλάδα, η παλιά Αντιβασιλεία είχε στα χέρια της αρκετά χρήματα και παρόλα αυτά ζήτησε στην διάσκεψη του Λονδίνου και την έγκριση και της τρίτης δόσεως του δανείου, αλλά δυστυχώς δεν εγκρίθηκε. Ωστόσο άρχισαν τις διαπραγματεύσεις στο Λονδίνο για την τακτοποίηση των δανείων, που είχε πάρει η Ελλάδα κατά τα έτη 1824 και 1825 προκειμένου να γίνει ή Ελλάδα ένα κράτος αξιόπιστο, που θα μπορεί να εξοφλήσει τα χρέη του. Παρόλα αυτά αναγκάστηκαν να διακόψουν τις συνομιλίες στο Λονδίνο εξαιτίας των παράλογων αξιώσεων. Ακόμα ξεκίνησαν τις ανακρίσεις

για να εξακριβώσουν τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκαν το θέμα του δανείου οι διαμεσολαβητές κ. Ορλάνδος και κ. Λουριώτης, ενώ για προληπτικούς λόγους διατάχθηκε ή συντηρητική κατάσχεση της περιουσίας τους.

Ωστόσο ούτε κι οι διαπραγματεύσεις με τη Βαυαρική Κυβέρνηση και τον τραπεζίτη Αϊχταλ μπορούσαν να επισπευτούν.

Τελικά τα εμπόδια ξεπεράστηκαν και η Κυβέρνηση της Βαυαρίας έδωσε μια σημαντική προκαταβολή, ενώ ο βαρόνος Αϊχταλ πρόσφερε δύο εκατομμύρια φράγκα από την ατομική του περιουσία με τόκο πολύ χαμηλό όπως άρμοζε σε έναν φιλέλληνα[24].

4.20. Η Οικονομική διοίκηση

Σχετικά με την οικονομική διοίκηση του κράτους δεν έγινε τίποτα καινούργιο, εκτός από την ίδρυση ενός Ελεγκτικού Συνεδρίου και από την έκδοση ενός διατάγματος περί του οργανισμού των ταμείων του κράτους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1833 και λειτουργούσε, χωρίς να έχει εξάρτηση από κανένα υπουργείο.

Ακόμα αποτελούσε την ανώτατη εξελεγκτική αρχή της Διοίκησης και ήταν συγχρόνως το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο για τη γενική οικονομική διαχείριση του κράτους. Στο Ελεγκτικό Συνέδριο ανατέθηκε ακόμα ο έλεγχος όλων των δημοσίων υπαλλήλων.

Σκοπός του ήταν να ελέγχει τους λογαριασμούς και να βεβαιώνεται ότι τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του συστήματος της διοίκησης του κράτους και ότι όλες οι δημόσιες υπηρεσίες σεβάστηκαν και ακολούθησαν τους νόμους, τα διατάγματα, τις οδηγίες και τις εγκυκλίους και ότι τα έσοδα, τα έξοδα και όλα τα κονδύλια που διατέθηκαν για την κάθε υπηρεσία, δαπανήθηκαν πράγματι για τις ανάγκες που ζητήθηκαν.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο θα αποτελείτο από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, τέσσερις συμβούλους και το απαραίτητο υπαλληλικό προσωπικό, ενώ για την επιθεώρηση και τον έλεγχο των κρατικών Ταμείων ορίστηκαν έξι επιθεωρητές. Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου

[24]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 470.

ορίστηκε ο διαπρεπής Ρενύ μετά από παρότρυνση του φημισμένου Γαβριήλ Εϋνάρδου, ενώ στη θέση του επιτρόπου και του αντιπροέδρου προσλήφθηκαν οι κ. Σπανιολάκης και Παπαδόπουλος. Ως σύμβουλοι τοποθετήθηκαν οι κ. Θεοτόκης, Καρακατσάνης, Πλέσσας και Μαργαρίτης.

4.21. Το Δικαστικό Σύστημα

Όταν έφτασαν στην Ελλάδα, ο βασιλιά Όθωνας και τα μέλη της Αντιβασιλείας, δεν υπήρχε η στοιχειώδης υποδομή για την ύπαρξη Δικαστηρίων και για την απονομή Δικαιοσύνης. Μέσα σε αυτή την χαοτική κατάσταση όλοι περίμεναν και ζητούσαν επιτακτικά τη βοήθεια της Αντιβασιλείας, προκειμένου να βάλει μια τάξη. Επειδή η τάξη είχε διασαλευτεί σε επικίνδυνο βαθμό, τα μέλη της Αντιβασιλείας και ιδιαίτερα ο Μάουερ που ήταν και διακεκριμένος νομικός μέσα σε λίγες εβδομάδες από την άφιξη του στην Ελλάδα ίδρυσε τρία Δικαστήρια: ένα στο Ναύπλιο, ένα στη Θήβα και ένα στο Μεσολόγγι, ενώ έκδωσε αυστηρότατους ποινικούς νόμους εναντίον αυτών, που θα δημιουργούσαν ταραχές.

Τα Δικαστήρια αυτά θα είχαν έναν πρόεδρο, τέσσερις δικαστές, έναν εισαγγελέα και έναν γραμματέα. Σε περίπτωση απουσίας του δικαστή θα τον αναπλήρωνε ο τοπικός ειρηνοδίκης και σε περίπτωση απουσίας και των δύο δικαστικών διορίστηκαν και μερικοί αναπληρωματικοί, που αργότερα όταν χρειαζόταν κάποιος διορισμός μόνιμου προσωπικού θα διορίζεται κάποιος από τους αναπληρωματικούς δικαστές.

Διορίστηκαν ακόμα βοηθοί για τον εισαγγελέα, οι οποίοι θα τον αναπλήρωναν στην έδρα και στα άλλα καθήκοντά του τα οποία ορίζονταν με κάθε λεπτομέρεια, ενώ και για τους γραμματείς θα διοριζόταν και υπογράμμισης για την περίπτωση απουσίας των γραμματέων.

Οι εισαγγελείς και οι βοηθοί τους θα ήταν αρμόδιοι για τη δίωξη και την προσωρινή βεβαίωση πλημμελημάτων και κακουργημάτων, ενώ όφειλαν να υποστηρίξουν την κατηγορία κατά τη συνεδρίαση στο ακροατήριο και να φροντίσουν για την εκτέλεση των αποφάσεων του δικαστηρίου.

Αρχικά τα δικαστήρια αυτά τιμωρούσαν μόνον πλημμελήματα και κακουργήματα, που είχαν διαπραχθεί μέσα στην Χώρα και στρέφονταν κατά της δημόσιας ασφάλειας. Λίγο

αργότερα άρχισαν να εκδικάζονται όλα γενικώς τα πλημμελήματα και τα κακουργήματα, ενώ αργότερα άρχιζαν να δικάζουν και αστικές διαφορές εφόσον το επιθυμούσαν οι διάδικοι ή σε περιπτώσεις που έπρεπε να ληφθούν πιο συντηρητικά μέτρα. Η διαδικασία ήταν συνοπτική και γινόταν δημόσια, ενώ η απόφαση έβγαινε με βάση την πλειοψηφία. Κατά τα άλλα εφαρμοζόταν η διαδικασία του έτους 1829, η σχετική με τα εγκλήματα.

Σχετικά με τις αστικές υποθέσεις η διαδικασία γινόταν δημόσια και εφαρμόζονταν οι παλαιές διατάξεις.

Τα ποινικά δικαστήρια θα δίκαζαν πλημμελήματα και κακουργήματα που διαπράχθηκαν από στρατιωτικούς, που βρίσκονταν σε άδεια ή από υπαλλήλους τοποθετημένους στο στρατό ή από λιποτάκτες ή από στρατιωτικούς, που συνεργάστηκαν για το αδίκημα με πολίτες. Αυτά τα δικαστήρια θα εκδίκαζαν και πλημμελήματα ή αδικήματα, που διέπραξαν Έλληνες υπήκοοι στην Τουρκία αλλά η δίκη θα διεξαγόταν με τους νόμους που ισχύουν στην Ελλάδα, επειδή δεν ήταν δυνατόν κανένας Έλληνας υπήκοος να παραδοθεί σε οποιαδήποτε τουρκική αρχή και να δικαστεί. Το ίδιο ίσχυε και για τους Οθωμανούς υπηκόους, που είχαν καταφύγει στο ελληνικό έδαφος και δεν ήταν ποτέ δυνατόν να παραδοθούν στην Τουρκία χωρίς την έγκριση της κυβέρνησης. Εξαίρεση αποτελούν μόνον οι περιπτώσεις που υπήρχε σύμβαση με ξένο κράτος, που όριζε το αντίθετο.

Στα τρία δικαστήρια του Ναυπλίου, Θηβών και Μεσολογγίου διορίστηκαν οι καλύτεροι νομικοί της εποχής, μερικοί από τους οποίους ήταν ο Σικελιανός, ο Παλαμάς Πάϊκος, ο Πραΐδης, ο Πολυζωίδης, ο Γεώργιος Ράλλης ο Δημήτριος Σούτσος και ο Εδουάρδος Μάσσων.

Έτσι εντός λίγων εβδομάδων από την άφιξη της Αντιβασιλείας, τα δικαστήρια λειτουργούσαν πολύ καλά και με μεγαλύτερη αυστηρότητα. Μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα εκδόθηκαν 30με 35 περίπου θανατικές καταδίκες από τις οποίες εκτελέστηκαν οι 12, ενώ για τις υπόλοιπες εκδόθηκε χάρη και η ποινή μετριάστηκε. Με αυτόν τον τρόπο απονομής της δικαιοσύνης ο κόσμος άρχισε να υπολογίζει τα δικαστήρια. Οι θαλάσσιες επικοινωνίες απαλλάχθηκαν από την πειρατεία και στη χώρα επικράτησε απόλυτη ασφάλεια και ησυχία.

Κατά τη δικαστική διαδικασία τα δικαστήρια είχαν απόλυτη ελευθερία και μόνον όταν κάποιος δικαστής ή δικαστικός υπάλληλος ζητούσε οδηγίες του τις έδιναν.

Ακόμα ρύθμισε και οργάνωσε, εκτός από τη λειτουργία των τριών προσωρινών Δικαστηρίων, τους θεσμούς που προϋπήρχαν πριν την έλευση της Αντιβασιλείας, δηλαδή του ειρηνοδίκη, του συμβολαιογράφου και των εμποροδικείων, που ήταν οι τρεις βασικότεροι δικαστικοί λειτουργοί μετά τους δικαστές.

Οι ειρηνοδίκες που κάλυπταν την έλλειψη τακτικών δικαστηρίων είχαν και τη δυνατότητα να τιμωρούν τις παραβάσεις των αστυνομικών διατάξεων, που σχετίζονταν με ζητήματα καθαριότητας και οικοδομών έως ότου δημοσιευθεί ο Κώδικας Πολιτική Δικονομίας.

Με τον ίδιο τρόπο διορίστηκαν και συμβολαιογράφοι, όπου υπήρχε ανάγκη και εφόσον βρέθηκαν τα κατάλληλα πρόσωπα.

Σχετικά με το εμποροδικείο υπήρχε ένα και μόνον στην Σύρο, το οποίο ήταν και εγκαταλελειμμένο όπως και τα άλλα Δικαστήρια. Αυτό οργανώθηκε κανονικά και οι δικαστές ανανεώνονταν κάθε τρεις μήνες. Υπήρξαν κάποια παράπονα για αυτό το δικαστήριο αλλά η δημιουργία του κρίθηκε αναγκαία, μιας και εξυπηρετούσε την εμπορική πίστη και ασφάλεια στις εμπορικές συναλλαγές.

4.22. Δικαστικά κτήρια και φυλακές

Ο Μάουερ αναφέρει, πως όταν τα μέλη της Αντιβασιλείας έφτασαν στην Ελλάδα δε βρήκαν κατάλληλα κτήρια για να στεγαστούν τα δικαστήρια και οι φυλακές. Αρχικά για τη στέγαση των δικαστηρίων χρησιμοποιήθηκαν κάποια κτήρια, τα οποία ήταν σε άσχημη κατάσταση και τα οποία επισκεύασε η Αντιβασιλεία, ώστε να έχουν μια αξιοπρεπή εμφάνιση.

Σχετικά με τις φυλακές και ιδιαίτερα του Ναυπλίου, που θεωρούνταν και οι καλύτερες, ήταν σε πολύ κακή κατάσταση ιδιαίτερα σε επίπεδο υγιεινής. Μια από τις πρώτες ενέργειες της Αντιβασιλείας ήταν να βελτιώσουν το συσσίτιο των κρατουμένων και να παρέχουν επιπλέον μερίδα τις γιορτές. Το βασικότερο όλων ήταν ότι χωρίστηκαν οι υπόδικοι από τους κατάδικους και υπήρξε μέριμνα για την κατασκευή υγιεινότερων φυλακών ξεχωριστών για τους υπόδικους από τους κατάδικους.

Ευχάριστο ήταν και το γεγονός ότι οι φυλακές του Ναυπλίου, που προορίζονταν για τους υπόδικους κατασκευάστηκαν αποκλειστικά από Έλληνες με την επίβλεψη μόνον Γερμανών μηχανικών, κάτι που χαροποίησε ιδιαίτερα των Μάουερ αν και είχε φύγει από την Ελλάδα. Εκτός από τις φυλακές υπόδικων, έπρεπε να κατασκευαστούν και ξεχωριστές φυλακές για τους κατάδικους. Σχετικά με τους κατάδικους, θα ξεχώριζαν αυτοί, που είχαν διαπράξει απλά πλημμελήματα από αυτούς, που είχαν διαπράξει βαρύτερα.

Έτσι σύμφωνα με το Μάουερ, θα ιδρύονταν τρεις επανορθωτικές φυλακές και μια για αυτούς, που είχαν διαπράξει βαρύτερα εγκλήματα σε καλά φυλασσόμενη απομακρυσμένη περιοχή.

Στη φυλακή αυτή θα εφαρμοζόταν το αμερικανικό σωφρονιστικό σύστημα, το οποίο είχε μελετήσει πολύ καλά ο Μάουερ και για το οποίο, όπως αναφέρει ο ίδιος, είχε κάνει και σχετική μελέτη.

4.23. Η Κατάσταση πολιορκίας και ο Στρατιωτικός Νόμος

Εκτός από τα μέτρα για την απονομή δικαιοσύνης και το σωφρονιστικό σύστημα, έπρεπε να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων.

Το Σεπτέμβριο του 1833 δημοσιεύθηκε ο νόμος περί «μέτρων εκτάκτου ανάγκης». Σύμφωνα με το νόμο αυτό, μόνον σε δύο περιπτώσεις είναι δυνατόν να διαταχθεί κατάσταση πολιορκίας και να επιβληθεί ο στρατιωτικός νόμος.

Στην πρώτη περίπτωση, όταν μια εξέγερση έχει πάρει τέτοια έκταση και μαχητικότητα, ώστε να είναι αναγκαίο να ληφθούν έκτακτα μέτρα. Στη δεύτερη περίπτωση, όταν σε ορισμένες περιοχές έχουν σημειωθεί σε ασυνήθιστο βαθμό φόνοι, ληστείες, πειρατείες, εμπρησμοί και άλλου είδους κακουργηματικές και παραβατικές πράξεις εναντίον φιλήσυχων πολιτών, ιδιαίτερα από οργανωμένες συμμορίες και όταν τα συνηθισμένα μέτρα για την αποκατάσταση της τάξης δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα. Μόνον ο βασιλιάς έχει το δικαίωμα να κηρύξει ή να άρει μια περιοχή σε κατάσταση πολιορκίας και κατ’ εξαίρεση εκτός του βασιλιά, ο νομάρχης εάν εξαιτίας αργοπορίας της λήψης του μέτρου, η κατάσταση κινδυνεύει να βγει εκτός έλεγχου.

Τα έκτακτα στρατοδικεία θα απαρτίζονταν από έναν πρόεδρο, έναν επίτροπο της επικράτειας, έναν γραμματέα και τέσσερα μέλη από τα οποία τα δυο θα είναι δικαστές του κοινού ποινικού δικαίου και οι άλλοι δυο αξιωματικοί του ελληνικού στρατού. Όλα τα μέλη του στρατοδικείου οφείλουν να εγκαταλείψουν κάθε άλλη δραστηριότητά τους και να σπεύσουν στον τόπο που καλούνται.

Η πρώτη Αντιβασιλεία της οποίας μέλος ήταν και ο Μάουερ, μόνον δυο φορές βρέθηκε στη δύσκολή θέση να θέσει σε λειτουργία το στρατιωτικό νόμο. Η μια ήταν το Σεπτέμβριο του 1833 στην Τήνο, όταν έγιναν κάποιες ταραχές και η άλλη το Μάιο του 1834 όταν άρχισαν να δρουν συμμορίες ληστών στις επαρχίες Δωρίδας, Φθιώτιδας και στη Ρούμελη. Στην Τήνο οι ταραχές που προκλήθηκαν κατεστάλησαν αμέσως και αναίμακτα, έτσι που το στρατοδικείο έβγαλε μόνον έξη καταδικαστικές αποφάσεις για φυλάκιση δύο έως έξι μήνες, ενώ στη Ρούμελη οι ποινές ήταν αυστηρότατες(θάνατος) και μερικές καταδίκες ήταν τα ισόβια, προκειμένου να εξαλειφθούν οι ληστοσυμμορίες από την περιοχή.

Σχετικά με την καταστολή της εξέγερσης στη Μάνη, δεν χρειάστηκε να τεθεί σε εφαρμογή ο στρατιωτικός νόμος και αντί των όπλων προτιμήθηκε η επιείκεια μέσω της διπλωματίας.

4.24. Οι Πηγές του Δικαίου

Το ελληνικό δίκαιο, κατά την περίοδο που ήρθε η Αντιβασιλεία στην Ελλάδα στηριζόταν στο Βυζαντινορωμαϊκό, εκκλησιαστικό, εθιμικό και τουρκικό δίκαιο και στο γαλλικό εμπορικό κώδικα. Το δίκαιο με τη μεγαλύτερη ισχύ εκείνη την περίοδο, ήταν το ελληνικό εθιμικό δίκαιο μολονότι ο Μάουερ, όπως αναφέρει δέχτηκε αρκετές πιέσεις για να το καταργήσει. Ο ίδιος υποστήριξε, ότι ήταν σεβαστό και υποστήριξε την αξία του και με βάση τις προσωπικές του οδηγίες προς τα δικαστήρια, του έδωσε και πάλι την τιμητική θέση που του άξιζε.

Αρχικά δόθηκαν εντολές σε όλες τις τοπικές αρχές, να συγκεντρωθούν λεπτομερή στοιχεία για το εθιμικό δίκαιο του κάθε τόπου και να καταγραφούν λεπτομερώς. Με τον τρόπο αυτό ο Μάουερ ήθελε να εξακριβώσει ποιοι κανόνες δικαίου επικρατούσαν στην Ελλάδα. Αν οι κανόνες αυτοί ήταν εφαρμόσιμοι, να τους ενσωματώσει στο νέο ελληνικό Δίκαιο προκειμένου

να μην είναι ξένο προς τον ελληνικό λαό αλλά οικείο, ενιαίο και δίκαιο για όλους τους Έλληνες του νεοσύστατου βασιλείου και άρα χρηστικό. Ωστόσο η έρευνα αυτή παρουσίασε δυσκολίες, γιατί κάποιες περιοχές και αρμόδιοι λειτουργοί ήταν συνεργάσιμοι και έστειλαν στοιχεία για το τοπικό εθιμικό δίκαιο, ενώ άλλοι αδιαφόρησαν. Σε κάποια άλλα μέρη όπως στην Τήνο, οι κάτοικοι έστειλαν δυο διαφορετικές περιγραφές του τοπικού εθιμικού δικαίου, που σύμφωνα με τον Νομάρχη ήταν ψευδείς.

Ωστόσο ο Μάουερ ανακοίνωσε το πόρισμα όλων των επίσημων εκθέσεων που του διαβιβάστηκαν μέσω του Υπουργείου Δικαιοσύνης λίγο πριν την ανάκληση του από την Ελλάδα.

Στην Μάνη ωστόσο διαπιστώθηκε ότι και μετά την έλευση του βασιλιά και της Αντιβασιλείας εξακολουθούσε να επικρατεί το τοπικό εθιμικό δίκαιο, που σχετιζόταν με το δίκιο του ισχυρότερου και της αυτοδικίας, ενώ τα οικογενειακά συμβούλια είχαν μεγάλη ισχύ. Το Μάϊο/ Ιούνιο του 1834 ξέσπασαν συμπλοκές μεταξύ των κατοίκων και ένοπλων Βαυαρών, που είχαν σαν στόχο το γκρέμισμα των πύργων. Αυτό ήταν αδύνατον να συμβεί στην Μάνη σύμφωνα με το τοπικό έθιμο και οι συμπλοκές κατέληγαν σε πραγματικές μάχες,. Η Κυβέρνηση μετά από αίτηση μιας μερίδας κατοίκων όπως λέει ο Μάουερ, αποφάσισε να μετατρέψει τους 800 και περισσότερους ιδιωτικούς πύργους σε σπίτια και για αυτή την εφαρμογή έστειλε τον ταγματάρχη Φέντερ. Ξέσπασαν έντονες ταραχές στην Μάνη εξαιτίας κακών στρατιωτικών χειρισμών, αλλά τελικά πολλοί Μανιάτες πείστηκαν να μετατρέψουν τους πύργους τους σε σπίτια χωρίς να τους γκρεμίσουν.

Ωστόσο οι οικογενειακές συμπλοκές εξακολούθησαν να υπάρχουν και μετά την ανάκληση του Μάουερ από την Ελλάδα. Επειδή τα πράγματα είχαν εκτραχυνθεί τον Οκτώβριο του 1834 οι γυναίκες με τη μεσολάβηση των πιο ηλικιωμένων υπόγραψαν γυναικοανακωχή για να μπορούν ανενόχλητες τουλάχιστον να φροντίζουν τα χωράφια τους και να εξαιρούνται από τις οικογενειακές διαμάχες.

Στις 11 Αυγούστου του 1834 εκδηλώθηκαν ταραχές και στη Μεσσηνία, που σχεδιάστηκαν από το ρωσόφιλο κόμμα των Ναπαίων.

4.25. Η γραπτή νομοθεσία

Η βασική πηγή δικαίου όταν έφτασε η Αντιβασιλεία στην Ελλάδα ήταν η γραπτή νομοθεσία. Ωστόσο επικρατούσε μια τραγελαφική όπως αναφέρει κατάσταση όσο αναφορά τα διατάγματα και τους νόμους και έγινε σαφές ότι η Ελλάδα χρειαζόταν νέο κώδικα δικονομίας και ποινικό. Η κοινή γνώμη, το Υπουργείο και η Εθνοσυνέλευση είχαν αποφασίσει, ότι έπρεπε να συγκροτηθεί μια επιτροπή και να συντάξει νέους κώδικες και εν' αναμονή της άφιξης του Όθωνα και της Αντιβασιλείας, είχαν κλείσει τα δικαστήρια.

Με το που έφτασε ο Όθωνας και τα μέλη της Αντιβασιλείας, ο τότε Υπουργός Δικαιοσύνης Κλονάρης υπέβαλε στα μέλη της Αντιβασιλείας την εξής αναφορά: «Η οργάνωση της Δικαιοσύνης σε αυτή τη χώρα, έγραφε επί λέξει, πέρασε από τόσες φάσεις, που ο κλάδος αυτός πρέπει να αναδιοργανωθεί από το άλφα, όπως και όλοι οι κλάδοι της διοίκησης. Ότι έχει γίνει ως τώρα πρέπει να ξαναγίνει απ' την αρχή ή τουλάχιστον να αναθεωρηθεί».

Έπρεπε λοιπόν να ξαναγίνουν τα πάντα από την αρχή σύμφωνα με τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Σε αυτό το σημείο συμφωνούσαν και όλοι οι Έλληνες, οι οποίο δεν έχαναν την ευκαιρία να διαμαρτύρονται έντονα για τη νομοθεσία, που υπήρχε επί Ιων. Καποδίστρια. Η Αντιβασιλεία έδωσε τότε εντολή στον Υπουργό Δικαιοσύνης, να ετοιμάσει τα απαραίτητα νομοθετήματα και να τα υποβάλλει στην Αντιβασιλεία. Η Αντιβασιλεία από τη μεριά της πρότεινε σε γνωστούς Έλληνες νομομαθείς να ετοιμάσουν και αυτοί παρόμοια σχέδια και να τους τα καταθέσουν. Στο αίτημα αυτό της Αντιβασιλείας ανταποκρίθηκε μόνο ο Κλωνάρης, ο νεότερος αδελφός του Υπουργού .

Η μονή λύση για το πρόβλημα όπως λέει ο Μάουερ, ήταν να το αναλάβει ο ίδιος προσωπικά συντάσσοντας τους απαραίτητους κώδικες, που όλος ο Ελληνικός λαός επιθυμούσε και που ανυπομονούσε υπέρ του δέοντος να έχει, μιας και τα δικαστήρια δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν χωρίς Κώδικα Πολιτική Δικονομίας.

4.26. Οι 4 Κώδικες

Χρειάστηκε να περάσουν αρκετοί μήνες προκειμένου ο Μάουερ όπως λέει, να μελετήσει διεξοδικά την κατάσταση που επικρατούσε έως τότε στα Δικαστήρια και να παραλάβει από το Υπουργείο όλους τους νόμους και τα διατάγματα. Ο ίδιος χαρακτηριστικά ανέφερε ότι δυσκολευόταν πάρα πολύ στο έργο του, εξαιτίας της έντονης καλοκαιρινής ζέστης που είχε παραλύσει όλους τους συναδέλφους του. Εντούτοις τελικά κατόρθωσε να ετοιμάσει μέχρι το φθινόπωρο το σκελετό για τέσσερις τουλάχιστον νέους κώδικες, τον Ποινικό Κώδικα, τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τον Κώδικα περί Οργανισμού των Δικαστηρίων και Συμβολαιογραφείων και τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Αφού λιθογραφήθηκαν τα σχέδια των τεσσάρων κωδίκων, ο ίδιος τα μοίρασε στους συναδέλφους του για να τα μελετήσουν και να εκφράσουν τη γνώμη τους. Ωστόσο μόνον ο Άμπελ εξέφρασε τη γνώμη του δίνοντας και κάποιες συμβουλές για την τελική διαμόρφωση του Ποινικού Κώδικα.

Αρχικά ο Μάουερ ασχολήθηκε διεξοδικά με την σύνταξη του Ποινικού Κώδικα γιατί όπως ανέφερε, ήθελε να εξασφαλίσει το μεγαλύτερο αγαθό για τον τόπο που ήταν η δημόσια ασφάλεια. Γι' αυτό ήταν απαραίτητος ο Ποινικός Κώδικας έναντι οποιασδήποτε άλλης εργασίας. Ωστόσο για να εφαρμοστεί ο Ποινικός Κώδικας, έπρεπε να οριστούν οι βασικές αρχές της ποινικής διαδικασίας και για να έχουν γερές βάσεις έπρεπε να είναι αποδεκτές, και άρα σεβαστές από την κοινή γνώμη.

Ο Ποινικός Κώδικας είχε δημοσιευθεί σαν νόμος από τις 18/30 Δεκεμβρίου 1833 και εφαρμόστηκε την 1/13 Μαΐου του 1834. Στις 20 Ιανουαρίου /2 Φεβρουαρίου 1834 επικυρώθηκε από την Αντιβασιλεία ο Οργανισμός των Δικαστηρίων και Συμβολαιογραφείων. Στις 10/22 Μαρτίου 1834 επικυρώθηκε ο Κώδικας της Ποινικής Δικονομία, και στις 2/14 Απριλίου 1834 ο Κώδικας της Πολιτικής Δικονομίας.

Την Ελλάδα διέπει εκείνη την περίοδο μια προσπάθεια αφομοίωσης της Γαλλικής κουλτούρας και των γαλλικών θεσμών. Όλη η πληθώρα των νόμων και διαταγμάτων που εκδόθηκαν από τον Απελευθερωτικό Αγώνα και μετά μέχρι τον Ιων. Καποδίστρια. Είχαν έκδηλη τη Γαλλική νοοτροπία.

Πάντως κατά τη γνώμη του Μάουερ η γαλλική νομοθεσία δεν ήταν κατάλληλη για τις ελληνικές συνήθειες, μιας και τα ελληνικά ήθη και έθιμα διαφέρουν κατά πολύ από τα γαλλικά και όσα υπάρχουν ήταν ξενόφερτα, που ήλθαν κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα.

Ο Μάουερ όπως αναφέρει προσπάθησε μέσα από τους Κώδικες που παρέδωσε στην Ελλάδα, να συνδυάσει τη γερμανική αυστηρότητα με την απλότητα της αρχαίας ελληνικής, γερμανικής και γαλλικής νομοθεσίας.

Στόχος του Μάουερ όταν συνέτασσε τους κώδικες, ήταν να τους προσαρμόσει όσο το δυνατόν περισσότερο στην ελληνική πραγματικότητα χωρίς να παραβλέψει τη μελλοντική εξέλιξη της Ελλάδας. Σκοπός του ήταν, η νομοθεσία αυτή να βοηθήσει στη διαπαιδαγώγηση και ανύψωση του πνευματικού επιπέδου του αξιαγάπητου όπως αναφέρει ελληνικού λαού.

Επιθυμία του, που την είχε εκφράσει σε συναδέλφους του, ήταν να επιβλέπει ο ίδιος προσωπικά την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας και να επεμβαίνει όπου υπήρχαν αδυναμίες και ελλείψεις, προκειμένου να γίνουν οι αναγκαίες βελτιώσεις πριν τη λήξη της θητείας του. Όπως αναφέρει και ο ίδιος ήλπιζε το έργο που δεν πρόλαβε να τελειοποιήσει ο ίδιος ότι θα το συμπλήρωνε κάποιος άλλος, με αγνότερες προθέσεις και με περισσότερη πυγμή.

4.27. Το Αστικό Δίκαιο

Επίσημο Αστικό Κώδικα την περίοδο της Αντιβασιλείας η Ελλάδα δεν είχε και σύμφωνα με την άποψη του Μάουερ δεν επρόκειτο να αποκτήσει σύντομα, παρόλο που όπως λέει τον Ιανουάριο του 1835 είχε συσταθεί μια σχετική επιτροπή. Την περίοδο του 1833-1833 το αστικό δίκαιο που ίσχυε στην Ελλάδα ήταν του Αρμενόπουλου, το Εκκλησιαστικό Δίκαιο και ο Γαλλικός Εμπορικός Κώδικας καθώς και ένας μεγάλος αριθμός από διάφορα τοπικά έθιμα. Το εθιμικό δίκαιο ή άγραφο ήταν πολύ διαδεδομένο στην Ελλάδα και επηρεασμένο από το ρωμαϊκό και εκκλησιαστικό δίκαιο και ίσως από το τουρκικό.

Ο ίδιος ο Μάουερ θεωρούσε, ότι υπήρχαν και πάρα πολλές ομοιότητες με το αρχαίο γερμανικό δίκαιο. Ωστόσο παρά την προσπάθεια του να ασχοληθεί και με το Αστικό Δίκαιο της Ελλάδας, δεν κατάφερε να το τελειοποιήσει. Αυτό οφειλόταν στο περιορισμένο χρονικό διάστημα που είχε προς διερεύνηση του τοπικού Αστικού Δικαίου μιας και ανακλήθηκε από τα καθήκοντα του την 31 Ιουλίου 1834από την Ελλάδα για τη Βαυαρία. Επιθυμία του ήταν, την οποία και εκφράζει, να ασχοληθεί με την τελειοποίηση του Ελληνικού Αστικού Κώδικα κάποιος

άλλος με μεγαλύτερες ικανότητες και περισσότερο χρόνο με το ενδιαφέρον αυτό νομικό θέμα. Αντικαταστάτης του Μάουερ στην Ελλάδα ορίστηκε ο φον Κόμπελ.

4.28. Το Προσωπικό Δίκαιο

Σχετικά με το «δίκαιο των προσώπων» πολύ λίγα πράγματα βρίσκει κανείς στο εθιμικό δίκαιο, αρχικά υπάρχει ένας διαχωρισμός ανάμεσα σε ντόπιους και ξένους αν και τα πράγματα δεν ήταν απολύτως ξεκαθαρισμένα. Στην Ελλάδα υπήρχε διαφορετική κοινωνική διαστρωμάτωση αν και δεν ήταν απόλυτα κατοχυρωμένα, βασικά κοινωνικά προνόμια και όλοι αυτοί οι άνθρωποι ήταν ελεύθεροι, γιατί μετά την Απελευθέρωση στο ελληνικό Βασίλειο δεν υπήρχαν δουλοπάροικοι ή δούλοι[25].

[25]Γ. Λ. Φ. Μάουερ, Ο Ελληνικός λαός, Αθήνα 1976, σ. 510.

Επίλογος

Η Αντιβασιλεία τη δεδομένη χρονική στιγμή ήταν απαραίτητη για το νεοσύστατο ελληνικό κράτος. Φαίνεται όμως, ότι τα μέλη της δεν είχαν καλή συνεργασία μεταξύ τους και δημιουργήθηκαν αντιπάθειες και προστριβές. Αυτό ίσως οφειλόταν γιατί τα μέλη της δεν ήταν ομοεθνείς και οι χαρακτήρες τους διέφεραν και δεν κινούνταν όλοι από τα ίδια ανυστερόβουλα συναισθήματα.

Ο Γεώργιος Λουδοβίκος φον Μάουερ ήταν διακεκριμένος Πανεπιστημιακός νομομαθής με γνώση του γερμανικού και γαλλικού δικαίου. Ο ίδιος ήταν σφοδρός πολέμιος του χάους και υπέρμαχος της τάξης και της ασφάλειας, την οποία θεωρούσε ως απαραίτητο στοιχείο της κάθε πολιτισμένης κοινωνίας.

Πίστευε ακόμα, ότι για την ομαλή λειτουργία του κράτους οι ποινές για τους παραβάτες έπρεπε όχι μόνον να είναι αποτρεπτικές αλλά και σωφρονιστικές, ώστε οι νομοταγείς πολίτες να νιώθουν και να είναι ασφαλείς.

Η ανάμειξη του στην δική του Θ. Κολοκοτρώνη ήταν μάλλον μια πολιτική «τρικλοποδιά» των πολιτικών του αντιπάλων με σκοπό να τον απομακρύνου από το πολιτικό σκηνικό της Ελλάδας. Σχετικά με την αυστηρή κριτική που δέχτηκε από τους ανθρώπους της εποχή του για το εκκλησιαστικό ζήτημα και τα μέτρα που πήρε δεν πρέπει να ξεχνάμε την επιρροή του από το εκκλησιαστικό δόγμα στο οποίο ανήκε, ήταν προτεστάντης και οι Προτεσταντική Εκκλησία δεν αποδεχόταν τα μοναστήρια και δεν είχε. Έτσι ο Μάουερ δεν ήταν εξοικειωμένος με την ιδέα του μοναχισμού το έργο των μοναχών ανδρών και γυναικών.

Σχετικά με το δίκαιο, στην Ελλάδα δεν εφάρμοσε αμιγώς κανένα ξένο δίκαιο αλλά φρόντισε να το προσαρμόσει στην ελληνική πραγματικότητα. Εφάρμοσε στην Ελληνική κοινωνία όπως αναφέρει και ο ίδιος, ένα δίκαιο προσιτό στους Έλληνες, που το καθιστούσε αυτόματα αποδεκτό και εφαρμόσιμο κάνοντας όπου έπρεπε της αναγκαίες παρεμβάσεις.

Το διάστημα που παρέμεινε στην Ελλάδα ήταν ολιγόχρονο αλλά το έργο του διαχρονικό. Τον ίδιο χαρακτηρίζει η εργατικότατα καθώς έφερε σε πέρας ένα σημαντικότατο έργο την αναδιοργάνωση του Ελληνικού κράτους σε βασικούς τομείς, εντός 1,5 έτους. Το έργο του Μάουερ θεωρείται αληθινά αξιόλογο γιατί νομοθετούσε και για τις επόμενες γενεές Σκοπός του ήταν να καταστήσει το έργο του διαχρονικό κάτι το οποίο και κατά την άποψη μου πέτυχε.

Ο ίδιος αγάπησε την Ελλάδα και τους Έλληνες και αυτό φαίνεται γιατί το πολυσήμαντο έργο του στον τομέα της παιδείας, την οποία οργάνωσε εκ θεμελίων, ήταν εντυπωσιακό ενώ οργάνωσε το στρατό, τη διοίκηση αλλά και τα ανθρωπιστικά ιδεώδη. Ενδιαφέρθηκε για την απαλλαγή του ελληνικού κράτους από τα δάνεια ώστε και ο Όθωνας να μην αισθάνεται εξαρτημένος οικονομικά από τις ξένες δυνάμεις, και το ελληνικό κράτος να πορευτεί ελεύθερο από οικονομικές πιέσεις, κάτι που πέτυχε σε ικανοποιητικό βαθμό. Ο ίδιος αποκαλούσε τους Έλληνες έναν αξιαγάπητο λαό, ο οποίος άξιζε τα καλύτερα σε όλα τα επίπεδα και γι' αυτό προσπάθησε και ο ίδιος.

Την τελευταία περίοδο της βασιλείας του Όθωνα ο Μάουερ ήλθε στην Ελλάδα δύο φορές το 1854 και το 1858, συνοδεύοντας τον πρίγκιπα Αδαλβέρτο της Βαυαρίας για να παραστεί στις εκδηλώσεις για την τελετή της εικοσιπενταετηρίδας του βασιλιά Όθωνα.Στο δεύτερο ταξίδι του οι Έλληνες νομικοί τίμησαν τον Μάουερ για την προσφορά του στην Ελλάδα την 25 Ιανουαρίου 1858 και με λόγους και με έργα, με την κοπή χρυσών και χάλκινων μεταλλίων φιλοτεχνημένα από τους γλύπτες αδελφούς Φυτάλη.

Πηγές και Βιβλιογραφία

Α. Πηγές

Γεώργιος Λουδοβίκος Μάουερ *«Ο Ελληνικός Λαός»*Εκδόσεις Αφών Τολίδη Αθήνα 1976.

Μακρυγιάννη «Απομνημονεύματα».

ΚολοκοτρώνηςΓενναίοςΘ., «Απομνημονεύματα».

Εφημερίδες

«Εφημερίδα Ελλ. Κυβερνήσεως» 1833, φυλ.19,20 και 22.

«Ήλιος» Ναύπλιο23 Ιουνίου 24 Νοεμβρίου 1833 .

«Θάρρος» Βασίλης Μανιάτης*«Το καταραμένο έτος 1834 και η διάλυση των μονών» 26 Σεπτεμβρίου 2018.*

«Κήρυξ Πρωινός», Αθήνα, Ιανουάριος 1834

«ο Σωτήρ» Ναύπλιο 26 Οκτωβρίου 1834 φυλ.72.

«Τριπτόλεμος» 2 Αυγούστου 1833.

Β.Βιβλιογραφία

Α. Γεωργαντά «Ιστορικά απομνημονεύματα της βασιλείας του Όθωνος» .Παρνασσός1881

Αρχείο Α. Μαυροκορδάτου.

EynardJeanGabriel, *ΕπιστολαίΙ. Γ .ΕυνάρδουπροςΓεώργ .Σταύρον,1841-1843, Ιστορικόν Αρχείον Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος, Αθήνα 1923.*

Π. Αργυρόπουλος, προς Μαυροκορδάτο Αθήνα, 19 Απριλίου,1940.

Βακαλόπουλος Απόστολος , «Γερμανικά έγγραφα από το GeheimesArchivτου Μονάχου σχετικά με την πρώτη περίοδο της Αντιβασιλείας της Ελλάδας (1833-1834)»Επιστημονική Επετηρίς Φιλοσοφικής Σχολής,ΠανεπιστήμιοΘεσσαλονίκηςVIII (1960.)

Εγκυκλοπαίδεια Διονυσίου Α.Κόκκινου« Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ » Βραβείον Γεώργιος Ασπρέας Ακαδημίας Αθηνών.

Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος « LAROUSSEBRITANNICA ».

Γεώργιος Ασπρέας*«Τα πολιτικά κόμματα εν Ελλάδι».*

Γεώργιος Ασπρέας*«Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος» 1821-1921.*

Ε.Γκίμπον «*Ιστορία της παρακμής και κατάρρευσης του Ρωμαϊκού κράτους».*

Χρ.Γιαννάκενας.Τ.Π. Πιπινέλης *«Η μοναρχία εν Ελλάδι 1833-1834» Αθήνα 1932.*

Γιάνης Κορδάτος, «Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδας» Αθήνα 1957.

Κώστας Ν. Μπαρμπης *«Όθωνας Α ο Μεγαλοΐδεάτης Βασιλιάς»* Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννης

Κωνσταντίνος Οικονόμου «Τα σωζόμενα εκκλησιαστικά συγγράμματα» εκδ. ΣοφοκλήςΟικονόμοςΑθήνα 1864-1866.

Παπαδόπουλος-Βρετός Ανδρέας, Ιστορική έκθεσις της εφημερίδας «Ο Ελληνικός Καθρέπτης» Αθήνα 1839.

Παύλος Β. Πετρίδης *«Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική Ιστορία»*Εκδόσεις Γκοβόστη.

Ανδρέας Σπ. Σκανδαμης *«Ο Ελληνικό τύπος κατά την περίοδο της Βασιλείας του Όθωνος 1832-1862».* Αθήνα 1969.

JohnA.Petropoulos*«Πολιτική και Συγκρότηση Κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο (1833-1834)».Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας Αθήνα 1997.*

Συλλογή διαφόρων προρρήσεων…., Αθήνα 1838.

Χρησμοί του Αγαθάγγελου, Αθήνα 1837.

Χρησμοί,Βουκουρεστίου1838.

DriaultκαιLheritier*«HistoireDiplomatique de la Grece de 1821 a nos jours»Παρίσι1925.*

O' William Miller «History of the Greek People 1821-1921».

Finlay «A History of Greece».

Παράρτημα

Ο Γεώργιος Λουδοβίκος Μάουερ σε μεγαλύτερη ηλικία

Περίληψη

Στις 30 Ιανουάριου 1833 ύστερα από πολλές περιπέτειες και διπλωματικές διαμάχες, φτάνει στο νεοσύστατο ελληνικό βασίλειο με τη φρεγάτα «Μαδαγασκάρη», ως βασιλιάς της Ελλάδας ο δεκαεπτάχρονος πρίγκιπας Όθωνας, γιος του φιλέλληνα βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου του Α΄ και της βασίλισσας Θηρεσίας.

Ο νεαρός βασιλιάς Όθωνας ήταν ακόμα ανήλικος και το έργο του στην Ελλάδα εξαιρετικά δύσκολο, για να τον βοηθήσουν στην ανασυγκρότηση του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους ο πατέρας του, του δίνει για σύμβουλους και βοηθούς στο έργο του τρία διακεκριμένα άτομα στον τομέα, τους ως τριμελή, Αντιβασιλεία. Η τριμελής Αντιβασιλεία θα ασκούσε τα δικαιώματα του Όθωνα έως την στιγμή της ενηλικίωσης του, την 20η/1 Ιουνίου 1835.